

የኢትዮጵያውያን ስደትና ኑሮ

በከበደ ኃይሌ

የናይትድ ስቴትስ አፍ አሜሪካ

1996 ዓ.ም (2004)

የማሳተም መብት

ከጸሐፊው ወይም እርሱ በሕግ ከወከለው ሰው በስተቀር መጽሐፉን በምንም መልክ (ለጥቅስ ካልሆነ) በክፈል፣ ወይም በሙሉ አባዝቶ እጥቅም ላይ ማዋል አጥብቆ የተከለከለ ነው።

ማውጫ

መቅድም	6
መግቢያ	8
አሜሪካንን ስንቃኛት	15
የቆዳ ስፋት፣ ተራሮች፣ አዋላኝ አገሮችና ውቅያኖሶች፣ ሐይቆች፣ ደሴት፣ ዋና መዲና፣ የሕዝብ ብዛት፣ የሕዝቡ ባሕርይና ቋንቋ፣ ሃይማኖት፣ የመኖሪያ ስፍራ፣ ብሔራዊ ዓርማ፣ የመንግሥት መስተዳድር፣ የብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት፣ የአየር ጠባይ፣ ብሔራዊ ሀብት፣ ምጣኔ ሀብት፣ የትምህርት ይዞታ፣ የአመጋገብ ባህል፣ የሕዝብ በዓላት።	
ኢትዮጵያን ስንቃኛት	33
አጎራባች አገሮች፣ ተራሮችና ወንዞች፣ የተፈጥሮ ሀብት፣ የሕዝብ ብዛትና ቋንቋ፣ ርእሰ ከተማ፣ ምጣኔ ሀብት፣ መጠሪያ ስም፣ ትምህርት፣ የሕዝብ በዓላት፣ የአየር ጠባይ፣	
ስደት፣	39
ስደት ወደ አሜሪካን	43
ያላዩት አገር ይናፍቃል	51
አሜሪካን ከመምጣታችን በፊት፣ አሜሪካን ከመጣን በኋላ	
ስደት በኬንያ	63
የጸጥታ አስከባሪ ግብረ ኃይል፣ ተገኩለኛን መቋቋም፣ መፍትሔ ያልተገኘላቸው ችግሮች፣ ስደተኛው ታሪክ ሠርቶ አልፏል።	
ስደት በሱዳን	73
የማህበራዊ ኑሮ ውጤት፣ የኑሮ ችግር፣ ስደተኛው ታሪክ አትርፏል፣ መንግሥታት የተጫወቱት ሚና፣ የመፍትሔ ሐሳብ።	

የኑሮ መጣጣም መገለጫ	89
ሥራ ፍለጋ በአሜሪካን	93
የቢሮ ሥራ፣ የጉልበት ሥራ፣ አሠሪና የሥራ ጠባይ፣ ምስጋና ቢስ ሥራ፣ የክፍያ መጠንና ጊዜ።	
ኑሮን በዘዴ	109
የመረጃ ኃይል	123
የተነፋፈቁ መገናኛ ስፍራዎች	129
የሃይማኖት አገልግሎት	135
ትዳር አመሠራረት በአሜሪካን	141
አዲሱ የትዳር መመሥረቻ ስልት፣ የሠርግ ዕቅድና መሰናዶ፣ የቤተሰብ መጠን።	
የወላጆች ኃላፊነት በአሜሪካን	153
ኑሮን ለልጆች ማስተማር	157
ለልጆች የሚሰጥ የኪስ ገንዘብ	161
የራስን ቋንቋ ማስተማር	163
ሊታረሙ የሚገባቸው ባሕርያት	167
ተስፋ መቁረጥ፣ ዓላማን መሳት፣ ኃላፊነትን መወጣት፣ ለወገን ደራሹ ወገን ነው።	
ክብር ለወላጆች	173
የአዲስ ዘመን ዕቅዶች	177
አደንዛዥ ዕቃዎች	183
የባህል ግጭት	189
የሠርግ ሥነ ሥርዓት፣ የክርስትና ሥነ ሥርዓት፣ የኃዘን ሥነ ሥርዓት።	
ስማችን መቀየር አለበት?	201

የመዝናኛ ጊዜ	205
የኢትዮጵያውያን ማኅበራት	209
የሕዝብ መተዳደሪያ ሕጎች	215
ስደተኛውን የሚመለከቱ ሕጎች፣ የቪዛ ዓይነቶች፣ የቪዛ ሎቶሪ (ዲቪ)፣ ዜግነትን መለወጥ።	
ድንገተኛ አደጋ	231
የመስከረሙ ጥቃት	235
የባራቱ አሜሪካን	245
የነፃነት ድምፅ	251
ኢትዮ-አሜሪካን በኢትዮጵያ	255
መደምደሚያ	259
ለጥገኛው እንክብካቤ ያደረጉ ዓለም አቀፍ ድርጅቶች	261
የቃላት ትርጉም	263
የመጨረሻ ቃል	266

መቅድም

ይህ መጽሐፍ በአሜሪካ በሚኖር ኢትዮጵያዊ ሰደተኛና ጥገኛ ሕብረተሰብ ላይ የሚያተኩር ሲሆን፤ የአሜሪካን ኑሮ የተላመደውም ሆነ ገና ለአገሩ እንግዳ ሆኖ በራሱ ጥረትና በሰው ዕርዳታ ተቋቁሞ ኑሮን አሸንፎ ለመተዳደር የሚረድመው ሁሉ መጽሐፉን በመረጃ ምንጭነት ሊጠቀምበት ይችላል። በሚል ዓላማ የተዘጋጀ የጥናት ውጤት ነው። በመጽሐፉ ውስጥ የሰፈሩት መረጃዎች የመነጨት ከጸሐፊው የኑሮ ልምድ፤ ከግለሰቦች፤ ከልዩ ልዩ ጽሑፎችና ከዜና አውታሮች ሲሆን፤ መረጃዎቹን ለማሰባሰብ ከባድ ድካምና ከፍተኛ ያለ ወጪ ጠይቋል። መጽሐፉ በሚዘጋጅበት ጊዜ መረጃዎችንና ድጋፍ ሰጪ ሰነዶችን በፈቃደኝነት ለሰጡኝ ኢትዮጵያውያን ወገኖች ሁሉ ላደረጉልኝ ያልተቆጠበ የመረጃ አቅርቦት ዕርዳታ ከልብ የመነጨ ምስጋናዬን ከታላቅ አክብሮት ጋር አቀርባለሁ።

ትርፍ ጊዜያቸውን፤ ጉልበታቸውን፤ ዕውቀታቸውንና ትዕግሥታቸውን ሠውተው የመጽሐፉን የውስጥና የውጭ ይዘት አመሳክረው፤ ጽሑፉን ለማስተካከል የሚረዳ የቅድመ ንባብ አገልግሎት ለሰጡኝና ገንቢ ሐሳብ ለሰጡኝ ለአቶ ዮሐንስ ሰይፋ፤ የአርትኦት ሙያቸውን በመጠቀም አጠቃላይ የመጽሐፉን ይዘት መልክና ቅርጽ በማስያዝ አስፈላጊውን ዕርማት ላደረጉትና የጽሑፉን ትክክለኛነት በንባብ የማረጋገጡን ሥራ ለተወጡት ለደራሲ አማረ ማሞ፤ መጽሐፉን በደራሲው ስም በኢትዮጵያ ለማሳተም ሙሉ ኃላፊነቱን በመቀበል ያሳሰለ የዕርዳታ እጃቸውን ለዘረጉልኝ ለአቶ ጁስቲኖ ቪያኔሊ፤ የድርሰት ዓላማዬን ከግብ ለማድረስ ከጉኔ ቆመው ሰፊ የሞራል ድጋፍና የሐሳብ አስተዋጽኦ ለቸሩኝ ለአቶ የኋላእሸት ምሕረትና እንዲሁም በተለያዩ መልክ ዕርዳታ ላደረጉልኝ ስማቸውን ላልጠቀስኳቸው የቅርብ ጓደኞቼና ወገኖቼ ሁሉ ከፍተኛ ያለ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።

መጽሐፉ በንድፈ ሐሳብ ደረጃ ከነበረበት ጊዜ አንሥቶ እስከ ተጠናቀቀበት ጊዜ ድረስ ገደብ የሌለው ድጋፍ ለሰጠችኝ ለባለቤቱ ለወይዘሮ አስቲር ዓለማየሁ፤ ይህንን መጽሐፍ ባስፈለጋቸው ጊዜ እያነበቡ ለኑሮአቸው ግንዛቤ ማስጨበጫ እንዲሆናቸው ለልጆቼ ለቴዎድሮስ፤ ለዳንኤል፤ ለናሆሚና ለሩት ኃይሌ በማስታወሻነት አበረከታለሁ።

መጽሐፉ የአሜሪካንን አገር አኗኗር አጠቃልሎ ስለሚዳስስ ለማንኛውም አገር የአሜሪካ ነዋሪ ዜጋ ጠቃሚነት ስላለው፤ ቋንቋው አማርኛ ያልሆነ የኅብረተሰብ ክፍል መጽሐፉን እንዲያነበበው ዕድል ለመስጠት፤ በእንግሊዝኛ ቋንቋ ተተርጉሞ የማቅረቡ ዓላማ በደራሲው የቅርብ ጊዜ መርሐ ግብር ውስጥ ተይዟል። በመጽሐፉ ውስጥ ከተጠቀሱት ርእሶች መካከል የተረሳ፤ የተዘለለ፤ ወይም መጽሐፉ ታትሞ ለሕዝብ እስከሚደርስ በኢትዮጵያውያን ኑሮ ላይ ከደረሰ ለውጥ የተነሣ ሳይታዩ፤ በሚገባ ትኩረት ሳይሰማቸው የታለፉ ነጥቦች ካሉ፤ ወይም በአጋጣሚ አንዳንድ አንባቢያንን የሚያስቀይም ሐረግ ወይም ቃላት ቢገኝ፤ ላደረሰኩት ስሕተት በቅድሚያ ይቅርታ እየጠየቅሁ፤ ከመጽሐፉ ውስጥ ለቅምሻ ያህል ቀንጨብ ተደርገው በመግቢያው ላይ የሰፈሩትን ነጥቦች በአዕምሮአችሁ ይዛችሁ በተገቢ ቦታው የቀረበውን ሰፊ ያለ ማብራሪያ በትዕግሥት ታነቡት ዘንድ በትሕትና እጋብዛለሁ።

መግቢያ

የኢትዮጵያውያን የሰደት ኑሮ የተሰኘው ይህ መጽሐፍ የተዘጋጀው፣ ባብዛኛው ደራሲው በአሜሪካን አገር የረጅም ጊዜ ቆይታው ካገኘው የአኗኗር ልምድ ላይ ተመሥርቶ ሲሆን፣ እንዲሁም በልዩ ልዩ ምክንያት ወደ አሜሪካን አገር በሰደት መጥተው የብዙ ዓመታት ቆይታ ያደረጉትን በርካታ ኢትዮጵያውያን ስደተኞችን በማነጋገርና ተደጋጋሚ ቃል ምልልስ በማድረግ ከተገኘ መረጃ ጭምር ነው። በርካታ ቁጥር ያላቸውን ኢትዮጵያውያን ለማነጋገር ጥረት የተደረገበት ዋና ምክንያት፣ ጥናቱን በስፋትና በጥልቀት ለመመልከት፣ የተለያዩ መረጃዎችን ለማሰባሰብና በተቻለ መጠን የመረጃውን ትክክለኛነት ለማመሳከር ተብሎ ነው። በተጨማሪም ስደተኛው በኑሮው ሂደት ውስጥ የሚያጋጥመውን አዎንታዊና አሉታዊ የኑሮ ገጽታዎች ከቅርበት ለመገንዘብ በብዙ ማህበራዊ ግንኙነቶች፣ በስብሰባዎችና በግብዣዎች ላይ በመሳተፍ የስደተኛውን ትክክለኛ የኑሮ ሁኔታ ለማረጋገጥ ተችሏል። በአንዳንድ ነጥቦች ላይ የተሰጡት አስተያየቶች ከግለሰቦቹ በተገኘው መረጃ በመነሣት፣ በማህበራዊ ግንኙነቶች ላይ ተሳትፎ በማድረግና ሳይሆን አይቀርም በሚል ግምት ላይ በመመሥረት የተሰነዘሩ ናቸው።

መጽሐፉ የሚያተኩረው፣ በኢትዮጵያውያን ስደተኞች ወደ አሜሪካን አገር አመጣጥ፣ ወደ አሜሪካን አገር እንዲሰደዱ ባደረጓቸው ምክንያቶች፣ በአሜሪካን አገር አኗኗራቸው፣ በኑሮ ላይ ስለሚገጥሟቸው የአኗኗር ችግሮች፣ በመካከላቸው ስለሚፈጠር ክፍፍልና ክፍፍሉን ለማጥበብ በተናጠልም ሆነ በቡድን በሚደረገው ጥረት ላይ ነው።

ከተገኘው መረጃ በመነሣት፣ ስደተኛው ወደ አሜሪካን ከመምጣቱ በፊት ስለ አሜሪካን አገር ኑሮ ጥሩነት ተጋንኖ ስለሚነገረው፣ ወደ አሜሪካን አገር ለመምጣትና ለመኖር ያለው ጉጉት እጅግ ከፍተኛ መሆኑን፣ ውስጡ ተገብቶ ኑሮው በተጨማሪም ሲታይ ግን የአኗኗር ሁኔታው እንደ ተሰማውና እንደ ተገመተው ሳይሆን መቅረቱን እየተረዳው መሄድ ጀምሯል፤ ባጠቃላይ ኑሮው እስከሚለመድ ድረስ የሚያጋጥመው የግልና የማህበራዊ ግንኙነት ችግር፣ የአየሩ ጠባይ ያልተለመደ መሆኑን፣ የአገር ናፍቆቱ ጭንቀት ላይ የሚጥልና ፍጹም የሚለመድ የማይመስል ከባድ ተጽዕኖ የሚያሳድር መሆኑ፣ ሁኔታው በአንዳንድ ወገኖች ላይ የአዕምሮ መረበሽና የጤንነት መታወክ በማድረሱ ወደ አገር ቤት የተመለሱ በርካታ መሆናቸውን መረዳት ተችሏል።

ስደተኛው ከትውልድ አገሩ ተነሥቶ በቀጥታም ሆነ ልዩ ልዩ አገሮችን አቆራርጦ የአሜሪካንን መሬት እግሩ እስከሚረግጥበት ጊዜ ድረስ፣ በቆየ ባቸው አገሮችና ባለፈባቸው መንገዶች ሁሉ ያየውንና ያጋጠመውን ውጣውረድ እንባ እየተናነቀው ሳይሸሽግ ከመግለጽ ወደ ጓላ አላለም። ከዚህም በተጨማሪ ስደተኛው ገና ኑሮውን ሲጀምር የአገሩን የኑሮ ገጽታ በተጨማሪም ለማየትና ከብዙ አዲስ መጥ ግለሰቦች ጋር ውይይት በማካሄድ የስደተኛውን ትክክለኛውን የኑሮ ባሕርይ ለመዳሰስ እንደሚጥር መገንዘብ ተችሏል።

ይህ መጽሐፍ ተዘጋጅቶ ለአንባቢያን እንዲደርስ የተፈለገበት ምክንያት በርካታ ሲሆን፣ ከምክንያቶቹ መካከል ጥቂቶቹን በዚህ አጋጣሚ እናነጣቸዋለን፤ አንደኛ፣ ደራሲው ለብዙ ጊዜያት የማህበራዊ ጉዳዮችን በተመለከተ በተለያዩ ርእሶች ላይ ያተኮሩ የጥናት ጽሑፎችን እያዘጋጀ በውጭ አገር በሚታተሙ ጋዜጦችና መጽሔቶች ላይ ያሳትም ስለነበርና እነዚህ የሕት

መት ውጤቶች በአሁኑ ጊዜ መታተማቸውን በማቋረጣቸው፤ ጽሑፎቹ በጥናት ተደግፈው በመጽሐፍ መልክ ተቀነባብረው ታትመው በውጭው ዓለም ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ እንዲደርስ ለማድረግ፤ ሁለተኛ፤ ወደ አሜሪካን አገር ካልሄድኩ ሞቼ እንኛለሁ እያለ አገር ቤት ሆኖ ሌት ተቀን የሚጸልየው ወገን፤ የውጭው ዓለም ኑሮ ምን እንደሚመስል በቅድሚያ እንዲያውቀውና ለመምጣት ከወሰነም፤ አካላዊም ሆነ አዕምሮአዊ ዝግጅት አድርጎ እንዲመጣ ለማስገንዘብ፤ ሦስተኛ፤ ስደተኛው ኅብረተሰብ በኑሮ ውጣ ውረድ ያሳለፋቸው ጊዜያት ምን እንደሚመስሉ ነባር ኢትዮጵያውያን ወደ ጓላ መለስ ብለው ለማስታወስ ይረዳቸው ይሆናል ተብሎ ነው።

አብዛኛው ስደተኛ ኢትዮጵያዊ ወደ አሜሪካን መጥቶ ለመኖር ከተገደደባቸው ምክንያቶች መካከል የፖለቲካ አለመጣጣም፤ የትምህርት ፍላጎት፤ የጦርነት ተጽዕኖ፤ የረሃብና የቸነፈር ግፊት ይጠቀሳሉ። በሌላ በኩል ደግሞ ከሞቀ ቤቱ በመፈናቀሉ ሕይወቱን በማቆየት የተሻለ ኑሮ ፍለጋ ወደ አሜሪካን ወዶ የመጣ ስደተኛ ይኖራል። ይሁን እንጂ እነዚህ ምክንያቶች በየጊዜው ባሕርይአቸውንና ይዘታቸውን ቢለዋውጡም፤ ኢትዮጵያውያን ወደ አሜሪካንና ስደተኛውን ለመቀበል ፈቃደኛ ወደ ሆኑ የተለያዩ አገሮች መስደዱን ሲያቆሙ አይታይም።

ኢትዮጵያውያን ስደተኞች ከሌሎች አገሮች ስደተኞች ለየት የሚያደርጋቸውና በተለይም በአሜሪካን ኅብረተሰብ ውስጥ በቀላሉ ከሚታወቁባቸው ልዩ መለያዎች መካከል ጥቂቶቹ፤ መልካቸው፤ የፊታቸው ቅርፅ፤ ቁመታቸው፤ አቋማቸው፤ ባህላቸው፤ ገለልተኝነታቸው፤ በታሪካቸውና በቋንቋቸው ሲሆን፤ አገሩን ከመላመዳቸው በፊት እንደ ድርና ማግ ተሳስ

ረው፤ ተፋቅረው፤ ተሳስበው፤ ተሰባስበው በአንድ ላይ መኖራቸው ነበር። አሁን ግን በውጭው ዓለም ብዙ ከመቆየት የተነሣ በጋብቻ በመበራረዝ፤ በባህልና ከአካባቢ ኑሮ ጋር በመደባለቅ ጠቅላላ ባሕርይአችን ተቀይሮ እርስ በእርስ መፈራራትና ግለኝነት ስላጠቃንና ተራርቆ መኖርን በመምረጣችን በቅርብ የምንተዋወቅ ሰዎች ካልሆንን በቀር መቀራረብ ተቸግረናል።

በተለይ ስለ አሜሪካን ሕዝብ የአኗኗር ባሕርይ የተመለከትን እንደሆን፤ ከተለያዩ ክፍለ ዓለም የመጣ ጥርቅም ሕዝብ በመሆኑ፤ አንድ ወጥ የሆነ ዝርያ የሌለው፤ በኑሮውም፤ በባህሉም፤ በመልኩም በአቋሙም እንደሚለያይ ሁሉ፤ ከትውልድ አገሩ ይዞ የመጣውን የአኗኗር ባህል ንብረቱን ስለ ረሳ፤ ከጥቂት አክራሪ በቀር ከዓለም ኅብረተሰብ የተለየ ሕዝብ አድርጎታል። አገሪቱ በዘመናዊ ቴክኖሎጂና ምርምር እጅግ የላቀ ደረጃ ላይ በመድረሷ አውቶሞቢል፤ ማቀዝቀዣና የመገናኛ መስመሮች መገልገያ ድሉትን ሰጥቶታል። ዘመናዊ ሕክምናና መድኃኒት ዕድሜው እንዲረዝም አግዞታል። እነኚህ የአገልግሎት መሣሪያዎች በኑሮው ላይ ተጽዕኖ አሳድረው የሕይወቱን እንቅስቃሴ ስለሚቆጣጠሩት ከተወለደበት አገር ያመጣውን ባህል እንዲዘነጋ አድርገውታል።

የአሜሪካን ኅብረተሰብ አኗኗርና ባህል በእኛ በኢትዮጵያውያን ላይ ምን ተፅዕኖ አስከተለ ለሚለው ጥያቄ መልሱ የተለያየ ቢሆንም፤ አካባቢውን መስሎ ማደር ግዴታ ነውና በተለይ በልጅነቱ የመጣውና እዚህ ተወልዶ ያደገው ኢትዮጵያዊ ስደተኛ ላይ «ከለማበት የተጋባበት» ሆኖ አንዳንድ የማኅበራዊ ችግሮች ሲንጸባረቁበት ይታያል።

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትና የተብራሩት ነጥቦች ቀን ተቀን በምናካሄደው ኑሮ ላይ የምንጠቀምባቸው የአኗኗር ነጸብራቅ በመሆናቸው

የኑሮአችንን ገጽታዎች በሙሉ ይዳሰሳሉ። መጽሐፉ በዋና ዋና ርእሶች ተከፋፍሎ ራሳቸውን በተሟላ ሁኔታ የሚገልጹ ንዑስ ርዕሶች እንዲያካትት ተደርጓል። በተጨማሪም በተለይ በአሜሪካን አገር አብዛኛውን ዕድሜያቸውን ያሳለፉ ወገኖች አማርኛ ቋንቋ በጥቂቱም ቢሆን ሊረሱ ስለሚችሉና አማርኛ ቋንቋ ሁለቱን ቋንቋቸው ለሆነ ኢትዮጵያውያን እንዲረዳ የጥቂት ቃላት ትርጉም ቀርቧል። እንዲሁም ኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ የሚሳተፉባቸው አንዳንድ የሀገር ባህል ወቅቶች በተገቢው መንገድ ተብራርተው ቀርበዋል።

እያንዳንዱ ስደተኛ የራሱ የሆነ የኑሮ ገጠመኝ፣ ታሪክና ምክንያት ስለሚኖረው፣ በአሜሪካን አገር የሚኖረውን ኢትዮጵያዊ ስደተኛ ሁሉ የኑሮ ገጽታ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ተጠቃልሎ ቀርቧል ለማለት አያስደፍርም። ሁኔታው አስቸጋሪ ከመሆኑ የተነሣም ሐሳባቸውን የሰጡ ግለሰቦች ሁሉ ተመሳሳይ አመለካከት አልሰነዘሩም። ሆኖም ይህ መጽሐፍ ስደተኛው በውጭ አገር ያሳለፋቸውን ጊዜያት እንዲያስታውስና ማናቸውም አሉታዊ ገጠመኝ በአዲስ መልኩ ወደ አሜሪካን በሚገባ ወገን ላይ እንዳይደርስ ትምህርት የሚሰጥ ማስታወሻ ሆኖ እንደሚያገለግል ይታመናል። ከዚህም ሌላ፣ አልፎ አልፎ በአንዳንድ ነጥቦች ላይ የተሰጡ አስተያየቶች ከደራሲው የተሰነዘሩ የግል አመለካከቶች እንጂ ሌሎች አማራጮች እንደ ሌሉ ተደርገው የቀረቡ አይደሉም።

የአሜሪካን አገር ኑሮ እንደየቦታውና እንደየግለሰቡ ዝንባሌ፣ አመለካከት፣ የሙያ ዓይነትና እንደ ስቴቶች ሁኔታ ይለያያል። ቦታን በተመለከተ፣ ወንዶች ከሴቶች ይልቅ ብዙም ሳይጨነቁና ሳይጉላሉ፣ እያማረባቸውና ራሳቸውን ጨርሶ ሳይገቡ፣ ለዕርዳታ የሰውን እጅ ሳያዩ

ሳይወድቁ፣ በአጭር ጊዜ ውስጥ የመቋቋምና የመላመድ አቅሙም፣ ሞራሉም፣ ወኔውም አላቸው። ለሴት ልጅ ግን የቅርብ መካሪና ረዳት ከሌላት በቀር ፍርሐት ስለሚያደርግትና የሚያጋጥሟት ሁኔታዎችን ከመዳፈር ስለምትቆጠብ እንደ ወንድ የሚጋረጥባትን ችግር ተጋፍጣ፣ ክፉና ደጉን በቀላሉ አሳልፋ አገሩን ፈጥና ለመላመድ ጊዜ ይወስድባታል። ይህም ማለት ሴት እጎቶችን የኑሮ ችግርን ለመቋቋም ደካማ ናቸው ማለት አይደለም። እንዲያውም ከወንድ የሚያስንቁ ብዙ ሴት እጎቶች እንዳሉን የሚያጠያይቅ አይደለም።

እያንዳንዱ ስደተኛ የራሱ የሆነ የኑሮ ማሸነፊያ አመለካከትና ስልት ይጠቀማል። በኑሮ ላይ የሚገጥሙትን ጊዜያዊ ችግሮች ትዕግሥት በተሞላበት ዘዴ መስመር ለማስያዝና ለማሸነፍ የሚገለገልበትና በአለኝታነት የሚጠቀምበት መሣሪያ አለው። ራስን ካለመቆጣጠር የተነሣ ሊያጋጥም የሚችለው የግልም ሆነ የማኅበራዊ ኑሮ ችግር፣ እንኳን ለመጤው ስደተኛ ቀርቶ የአገራውን ሰው እንኳን ለጭንቀትና ለድብርት ሲዳርገው ይታያል።

በአሜሪካን አገር የሚኖር ስደተኛ ሁሉ ተደስቶ ወይም ተከፍቶ ይኖራል ማለት አይደለም። በተለይም በትምህርቱ የገፋው በገበያ ላይ ተፈላጊ የሆነ ሙያ ከሌለው፣ በሥራ ፍለጋ ገበያ ላይ ከአገራው ሰው ጋር በእኩልነት ደረጃ በተወዳዳሪነት ለመቅረብ አስቸጋሪነቱ በተጨማሪም የተመሰከረለት ጉዳይ ነው። ሁኔታው ብዙውን የውጭ አገር ዜጋ ከሥራ ፍለጋ ገበያ ስላስወጣው የተሻለ ጊዜ እስከሚመጣለት ኑሮን ለመቋቋም በአልባሌ ሥራ ላይ ተስማርቶ እንዲኖር አስገድዶታል። በዚህ ምክንያት በትምህርት ቤት ያገኘውን ሙያ ሳይጠቀምበትና የሰራ ልምድ ሳያካብትበት ጊዜው

ስለሚያልፍበት፤ በአዲስ መልክ ሥራ ፍለጋ ገበያ ውስጥ ለመግባት እንደገና ትምህርት ቤት ገብተና አዕምሮውን አሟሽቶ መገኘት አማራጭ የሌለው ግዴታ ይሆንበታል። ከጥቂት ግለሰቦች በቀር ይህንን ወጪ የሚያስከትል ወላጅ እርምጃ ቆርጦ የሚወስድ የለም። በመሆኑም ለጊዜው የኑሮ መሸፈኛ የሚሆነው ገንዘብ በሚያገኝበት ሙያ የለሽ ሥራ ላይ በመቆየት ቤተሰቡን መርዳት ስለሚመርጥ፤ ተምራ እንዲህ ሆኖ ቀረሁ እያለ ቢያማርርም ብስጭቱን ውጦ ቁጭ ያለው ወገን ጥቂት አይደለም።

ስደተኛው ወጣት በአካባቢው የሚታየውን ባዕድ ባህል መከተል ከቀጠለ፤ የነገው ትውልድ የትናትናውን ተክቶ የአገሩን ስም ለማስጠራት ያለው ዕድል እጅግ የመነመነ ስለሚሆን፤ ይህንን አሉታዊ አቅጣጫ ለመከላከል የአንድነትን ደወል ለሁሉም ኢትዮጵያዊ ማሰማት አስፈላጊ ነው። ስለዚህ የአሁኑ ትውልድ የአገራችንን ባህል፤ ቋንቋና ታሪክ ጠብቆ ለተተኪው ትውልድ እንደ ነበር ማውረስ እንዲችል፡-

1. ችግሩን ለይቶ በማውጣት የጋራ መፍትሔ መፈለግ፤
2. ለችግሩ መፍትሔ የሚያስገኝ የተለያየ ዕቅድ ነድፎ በተግባር ላይ ማዋል፤
3. በቋንቋ፤ በጎሳ፤ በፖለቲካ፤ በዘርና በሃይማኖት መከፋፈል ሳያስፈልግ ለሚያጋጥሙን የማሳበራዊ ኑሮ ክስተቶች ሁሉም ኢትዮጵያዊ በብሔራዊ ስሜት ትኩረት እንዲሰጣቸው ማድረግ።

በመጨረሻም ጊዜውና ተጨባጭ ሁኔታው የአሜሪካንን አገር ኑሮ እየለወጠው በመሄድ ላይ ስለሚገኝ፤ የአኗኗራችን ሁኔታ ወደ ፊት ምን ሊመስል እንደሚችል መናገር አስቸጋሪ ነው። ስለዚህ ከሁሉም አንጻር ራስን አዘጋጅቶ በተጠንቀቅ ኑሮን መግፋቱ አማራጭ የሌለው ጉዳይ በመሆኑ፤ እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ በሁኔታው በቅጡ ሊያስብበት ይገባል።

አሜሪካንን ስንቃኛት

አሜሪካን፤ አላስካና ሃዋይን ጨምሮ 50 ስቴቶች አሏት። ተመሳሳይ የመሬት አቀማመጥ፤ የአየር ጠባይ፤ የምጣኔ ሀብት፤ ባህልና ታሪክ ሲኖሯት፤ በግምት 225 ዓመት የነፃነት ዕድሜ አስቆጥራለች። አገሪቱ ግዛቷን ለማስፋፋት የቻለችው፤ በፈረንጆቹ ዘመን አቆጣጠር ከ1776 እስከ 1898 ባለው ጊዜ ውስጥ በጦርነት፤ በግዢና ከአገሮች ጋር በተደረሰው የጋራ ስምምነት ነው።

የቆዳ ስፋት

የአሜሪካን ጠቅላላ የቆዳ ስፋቷ 3,779,192 ስኩዌር ማይል ወይም 9,529,063 ስኩዌር ኪሎ ሜትር ሲሆን፤ በመሬት ስፋት በዓለም የአራተኛነትን ደረጃ የያዘች አገር ናት።

ተራሮች

በአላስካ 20,320 ሜግ ከባሕር በላይ የሆነው ማክንሊይ ተራራና በካሊፎርኒያ 282 ሜግ ከባሕር በታች የሆነው ዴዝ ቨለቆ ተጠቃሽ ናቸው።

አዋሳኝ አገሮችና ውቅያኖሶች

አሜሪካንን፤ በስሜን ካናዳ፤ በደቡብ ሜክሲኮ፤ በምዕራብ ፓስፊክ ውቅያኖስ፤ በምሥራቅ አትላንቲክ ውቅያኖስ ያዋስኗታል።

ሐይቆች

በምዙሪ ስቴት 2565 ስኩዌር ማይል ወይም 4130 ስኩዌር ኪሎ ሜትር፤ በሚቺጋን ስቴት 22,300 ስኩዌር ማይል ወይም 57,757 ስኩዌር ኪሎ ሜትር መጠን ያላቸው ሐይቆች አሏት።

ደሴት

4,038 ስኩዌር ማይል ወይም 10,458 ስኩዌር ኪሎ ሜትር መጠን ያላት 49ኛዋ ስቴት የሆነችው ሃዋይ የአሜሪካን የደሴት ግዛት ናት።

ዋና መዲና

በየአራት ዓመት በሕዝብ የሚመረጡት የአገሪቱ ፕሬዚደንትና ምክትል ፕሬዚደንት፣ የአስተዳደሩ ካቢኔዎችና ጠቅላላ የአገሪቱ የመስተዳደር መሥሪያ ቤቶች የሚገኙበት ዋና መዲና ዋሽንግተን ዲሲ (ዲስትሪክት ኦፍ ኮለምቢያ) ናት። የአገሪቱ ሌሎች ታዋቂ ከተሞች ደግሞ፣ ኒው ዮርክ፣ ሎሳንጂላስ፣ ሂውስተን፣ ፍላደልፊያ፣ ሾካጎ፣ ዲትሮይትና ፊኒክስ መሆናቸውን በ2002 ታትሞ የወጣው የዓለም አልመናክ ገልጾታል።

የሕዝብ ብዛት

የ2002 ዓመት የሕዝብ ቆጠራ አሐዝ መረጃ እንደሚያስረዳው፣ የአሜሪካን የሕዝብ ብዛት 286 ሚሊዮን ሲሆን፣ የሕዝብ ብዛቱ በመቶኛ ሲሰላ፣ 75% ነፃ፣ 12% ጥቁር፣ 13% ስፓኒሽ፣ 4% የሩቅ ምሥራቅ ተወላጆች 1% ሬድ ኢንዲያን (ነባር ሕዝቦች) መሆናቸው ተገልጿል። በተለይ ድንበር እያለፉ ከሚክሊኮ ወደ አሜሪካን ገብተው የሚኖሩት የሚክሊኮ ተወላጆች የአገራቸውን መታወቂያ ወረቀት በአሜሪካን ሊገለገሉበት እንደሚችሉ ከተፈቀደበት ከ2002 ዓመት ወዲህ፣ የስፓኒሽ ተናጋሪው ተወላጅ ቁጥር አሁን ካለው በግማሽ ያህል እንደሚጨምር ይገመታል።

አብዛኛው በአሜሪካን የሚኖረው ሕዝብ፣ የመኖር ነፃነት ለመቀዳጀትና የኢኮኖሚ ዕድል ለማግኘት ከተለያዩ ችግሮች የተነሣ ተሰድዶ ከአራቱም የዓለም ማዕዘኖች የመጣ ሕዝብ በመሆኑ፣ በኢኮኖሚ፣ በሳይንስ ምርምር፣ በመድኃኒት ቅመማ፣ በኪነ ጥበባትና በባህል ወዘተ. ያደገችና የተጠናከረች አገር ለመሆን አብቅቶአታል። ሆኖም በሕዝቡ አኗኗር መካከል በተለያየ

ደረጃ የዘርና የቀለም ልዩነት የሚታይበትና የተሟላ የማኅበራዊ ኑሮ አገልግሎት የሚጎድላት አገር ናት እየተባለች ብዙ ጊዜ በዓለም አቀፍ መድረክ ላይ ወቀላና ትችት ይሰነዘርባታል።

የሕዝቡ ባሕርይና ቋንቋ

አሜሪካን የተቆረቆረችው ከተለያዩ የአውሮፓ አገሮች በተሰደዱ ነዋሪዎች በመሆኑ፣ ሕዝቡ አንድ ወጥ የሆነ ባህልና የአኗኗር ባሕርይ የለውም። በዚህ ምክንያት (በቁጥር አናሳ ከሆኑት ሬድ ኢንዲያን) ውጭ በትውልድም ሆነ በዘር የአሜሪካን አገር ንጹሕ ተወላጅ ወይም ባለቤት ነኝ ብሎ አፋን ሞልቶ የሚናገር አንድም የኅብረተሰብ ክፍል የለም ለማለት ያስደፍራል። የአገሪቱ ብሔራዊ ቋንቋ እንግሊዝኛ ይሁን እንጂ፣ የሕዝቡ የቃላት አሰባባርና የአነጋገር ዘይቤ የቅኝ ገዢ ከነበረችው ከታላቋ ብሪታንያ ሕዝብ አነጋገር በጣም የተለየ የሆነው፣ የአሜሪካን ሕዝብ የሚናገረው ቋንቋ ዘመናዊ እንግሊዝኛ ስለሆነ ነው ብለው ያምናሉ። የሕዝቡ የቃላት አሰባባርና አነጋገር ከተወለደበት አገር ይዞ የመጣውን የንግግር ስልትና ባህል የሚከተል በመሆኑ፣ አዲስ መጪው የአገራውን የቃላት አሰባባርና ስልት ተላምዶ እስከሚይዘው ድረስ ግር ስለሚለው፣ የቋንቋ ትምህርት ቤት ገብቶ ወይም ከመቆየት ብዛት ቋንቋውን እስከሚያሻሽል ድረስ በአስተርጓሚ መጠቀም ግዴታ ይሆንበታል። ሕዝቡ ለገንዘብ ሙት በመሆኑ ጥቅም በሚገኝበት ጉዳይ ሁሉ በተቻለው መጠን ለመግባባት ጥረት ያደርጋል። የአሜሪካን ሕዝብ አብዛኛውን ጊዜ ቃላትን ማሳጠርንና ተራ አነጋገር መጠቀምን ያዘወትራል። በተለይም ነቀፌታውንና የግል ሐሳቡን በአሽሙር መግለጽ ይቀናዋል።

ሕዝቡ ምንም ነገር ቢያጋጥመው ፊት ለፊት ተናግሮ ሰውን ከማስቀየም በተቻለው ሁሉ ይቆጠባል። ቋንቋው እጅግ የዳበረ ከመሆኑ የተነሣ ቃላትን እንደ አመችነቱ፣ እንደየሁኔታውና እንደየግለሰቡ እየተረጉመ ስለሚጠቀምባቸው የዓይን ምስክር ካልተቆጠረ ወይም የተነገረው በጽሑፍ ካልሰፈረ በቀር በሕግ ፊት መያዣ ፍንጭ አይኖረውም። ከላይ እንደ

ተገለጸው የአሜሪካን የአፈሌል ቋንቋ እንግሊዝኛ ሆኖ ሳለ የስፓንሽ ተናጋሪው ስደተኛ ሕዝብ ብዛት ከቅርብ ጊዜ ወዲህ እየጨመረ በመምጣቱ፤ የስፓንሽ ቋንቋ እንደ ሁለተኛ ቋንቋ ከሚቆጠርበት ደረጃ ላይ ደርሷል። የውጭ ዜጋን ጉዳይ በሚያስተናግዱ በመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች፤ አስተርጓሚ ሠራተኞች ተቀጥረው ከመሥራታቸውም በላይ፤ በቋንቋው ለሚፈጸሙ ጉዳዮች የሚያገለግል ጽሑፍና ቅጽ በጥቅም ላይ ለመዋልም በቅቷል።

ሕዝቡ በተፈጥሮው ቅብጥብጥ፤ ራሱን ወዳድ፤ ለጥቅሙ ተገዥ፤ ማን አለብኝ ባይ፤ ግድ የለሽ፤ ሴቱ በወንዱ ተጠቃሚ፤ ከእኔ በላይ ለአሳር የሚል፤ አፈ ጮማ፤ በሥራ ላይ አልማጭ፤ በሰው ላይ እያመካኘ ከታላላቅ የሚሸሽ፤ እርስ በእርሱ የማይተማመን፤ አንዱ ለሌላው የማይተኛ፤ ተፈራርቶ የሚኖር፤ የአገሩን ሕግ እንደ ጦር የሚፈራ፤ በጣምም ሀብታም በጣምም ድሃ ያልሆነ ሕዝብ ነው። አብዛኛውን ጊዜ የሐሰት ፈገግታ የሚጠቀም፤ ዝንጉ፤ ተጠራጣሪና ነገር አዳናቂ፤ ሲወጣ ሲገባ የማይታይ፤ የቀረበ መስሎ ቶሎ ሰው የሚርቅ፤ በየቤቱ ተደብቆ ነዋሪ፤ አብረን እንብላ አብረን እንጠጣ የማይል፤ ፍቅረ ንዋይ ያደረበትና ሰው ተቸገረ ብሎ ሆዱ የማያዝን፤ ሰው ተጣላ ወይም ተቀያየመ ብሎ የማይጨነቅና አንተም ተው አንችም ተይ ብሎ እንደ መገላገል በር ክፍቶ አይቶ መልሶ የሚዘጋ፤ በጭራሽ ሆዱ የማይታወቅ ምስጢረኛ ሕዝብ ነው ለማለት ያስደፍራል። ይህም ሲባል መላው የአሜሪካን ሕዝብ ከፍ ብሎ የተዘረዘረውን ይመስላል ለማለት አይደለም። አሜሪካን በጣም ደግ ሕዝብ ያለባት አገር መሆንዋንም መዘንጋት ትክክል አይሆንም።

ሃይማኖት

አገሪቱ የተለያየ ሃይማኖት ተከታይ ሕዝብ የሚኖርባት ስትሆን፤ ከእነዚህም መካከል ዋና ዋናዎቹ፤ 52% ፕሮቴስታንት፤ 38% የሮማ ካቶሊክ፤ 4% አይሁዳዊ፤ 3% ሞርሞን፤ 3% የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ናቸው። ምንም እንኳን በአገሪቱ፤ «አገር የጋራ ነው ሃይማኖት የግል ነው»

የሚል የውስጥና የውጭ ፖሊሲ በብዙኃን መገናኛዎች የሚናፈስ ቢሆንም፤ ባህልንና ሃይማኖትን አክሮ መከተል ለሥልጣኔ፤ ለሕዝብ አንድነትና ለአገር ህልውና ጠንቅ ይሆናል ብላ ስለምታምን፤ ሕዝቡ ሃይማኖቱን ለጥበቆ እንዳይከተል የአገሪቱ መስተዳደር የተቻለውን ሁሉ ለማድረግ ቢጥርም፤ ሕዝቡ የሃይማኖት ነፃነት መኖሩን በሚያውጀው ሕገ መንግሥት በመጠቀም እምነቱን በይፋም በድብቅም ተግባራዊ ሲያደርግ ይታያል።

የመኖሪያ ስፍራ

በግምት 75% የሚሆነው ሕዝብ በትላልቅና በትናንሽ ከተሞች ውስጥ ተዘዋውሮ እየሠራ ለኑሮው ምቹት በመፈለግ ከከተማ እምብርት ወጣ ብሎ ይኖራል። ቀሪው 25% ከከተማ ውጭ እየሠራ ወይም በግብርና ሥራ ላይ ተስማርቶ የሚኖር ሕዝብ ነው። ሆኖም ከከተማ ወጣ ብሎ እየኖረና ወደ ከተማ እየገባ ሠርቶ የሚኖረው፤ ከትራፊክ መጨናነቅ የተነሣ እንደ ልብ ተዘዋውሮ በፈለገው ቦታና ስፍራ እየተገኘ ሥራውን ማከናወን ባለመቻሉ፤ በአሁኑ ጊዜ የትራንስፖርትን ችግር ለማቃለል ሲል ወደ ታላላቅ ከተሞች በመመለስ ላይ ይገኛል። በዚህ ምክንያት ለመኖሪያ የሚሆኑ ሕንፃዎች እየተገነቡ፤ የጸጥታ ጥበቃው እየተጠናከረ፤ የከተማው ነዋሪ ሕዝብ እየጨመረና መንገዶች እየጠበቡ፤ ችግሮችም ያሉ አካባቢዎች እየተፈጠሩ መጥተዋል። የከተማው ማደግና ማሸብረቅ የኑሮ ውድነትን በማስከተሉ፤ አነስተኛ ገቢ ባለው የኅብረተሰቡ ክፍል ላይ በሚያስከትለው የኢኮኖሚ ተጽዕኖ የተነሣ ከፈል የመንግሥት ዕርዳታ ተቀባይ አድርጎታል።

የአገሪቱ መጠሪያ ስም

አሜሪካን አፈሌላዊ መጠሪያ ስሟ፤ ዩናይትድ ስቴትስ ኦፍ አሜሪካ ነው። ሆኖም በአብዛኛው በእንግሊዝኛ የምትጠራው አሜሪካ እየተባለች ነው።

ብሔራዊ ዓርማ

ከአገሪቱ መለያ ዓርማ አንዱ የሆነው ሰንደቅ ዓላማ የተዘጋጀው እንደ አውሮፓውያን ዘመን አቆጣጠር ሐምሌ 4 ቀን 1776 ነው። የአሜሪካን ሰንደቅ ዓላማ በሦስት ዓይነት ቀለሜትና በበርካታ ክዋክብት የተሳካ ነው። የቀለሜቱና የክዋክብቱ ትርጉም፣ ቃዩ ብርታትን፣ ነጩ ታማኝነትን፣ ሰማያዊው ክብርን የሚያመለክት ሲሆን፣ ኮከቦቹ እያንዳንዱን ስቴት (ግዛት) የሚወክሉ ናቸው። ሁለተኛ መለያ ዓርማዋ፣ የወይን ዘለላና ጦር የያዘ ንሥር አሞራ ሲሆን፣ ትርጉሙም፣ አሜሪካን ሰላም ወዳድ አገር መሆንዋን፣ ከተጠቃች ግን ጦርነት ለማካሄድ ሙሉ ችሎታ እንዳላት የሚያመለክት ነው።

የመንግሥት መስተዳደር

የአሜሪካን ፕሬዚደንቶች ከሰምንት ዓመታት (ከሁለት ጊዜ ምርጫ) በላይ አገሪቱን በፕሬዚደንትነት ማገልገል አይፈቀድላቸውም። ሆኖም በሥልጣን ላይ ያለው ፕሬዚደንት እንደ ገና ተመርጦ አገሪቱን ለማስተዳደር ሕጉ የሚፈቅድለት ከሆነ፣ የመመረጡን ዕድል ለማስተካከል ብሔራዊ ነክ በሆኑ ጉዳዮች ላይ ትኩረት በመስጠትና ይህንኑ በማስቀደም በሕዝብ ዘንድ ተወዳጅነትን ለማትረፍ ይጥራል። የምርጫው ውድድር በሚካሄድበት ጊዜ አገሪቱን ለአራት ዓመት ሲመራ ያከናወናቸውን ተግባራት እየጠቀሰ ለሕዝብ ንግግር በማድረግ ድጋፍ መስጠብ የአሜሪካን አገር ፕሬዚደንቶች የተለመደና በግልጽ የሚታይ አንደኛው የፖለቲከኞች የአመራረጥ ሂደት ነው። ፕሬዚደንቶቹ በአገር ውስጥና በውጭ አገር አገራቸውን በጥሩ ስም የሚያስጠራ ድርጊት ከሠሩና ጠንካራ የፓርቲ ድጋፍ ካላቸው፣ በውድድሩ ወቅት ወጪ መሸፈኛ የሚሆን በቂ ገንዘብ ከደጋፊዎቻቸው መሰብሰብ ከቻሉ እንደ ገና የመመረጥ ዕድል አላቸው። በተጨማሪም ለመመረጥ ነጥብ ከሚያስጣቸው የሥራ ክንዎች መካከል እንደ ምላሴ የሚጠቀሰው፣ አንድ የአሜሪካን ዜጋ የሆነ ግለሰብ ከአገሩ ውጭ አንድ ነገር ቢደርስበት

ያን ሰው ካጋጠመው ችግር አውጥቶ ወደ አገሩ ለመመለስ ወይም ባለበት አገር በሕይወት ለማቆየት አስፈላጊው ጥረት የሚደረግ መሆኑ ነው። በዚህ መንገድ አሜሪካን በውጭው ዓለም ያላትን ኃይል ሕዝቡ እንዲያውቀውና ጭሰምሮው ውስጥ እንዲቀርጸው ሁኔታዎች ይመቻቹለታል። ይህም በመሆኑ ከጥቂቱ በቀር አብዛኛው ሕዝብ ከአሜሪካን ታሪክና ዝና በቀር ስለ ሌላ አገር እምብዛም አያውቅም ማለት ይቻላል። ሕዝቡ አገሪቱ የድካም የግልነት ቢታይባትም እንኳን ድክመቷ አይዋጥለትም። የአሜሪካን መንግሥትም የአገሪቱን ጥቅምና ክብር በዓለም ላይ እንዳለ ጠብቆ ለማኖር የሚጠቀምበት መሣሪያ የውጭ ፖሊሲው ነው። ይህንን ፖሊሲውን የተቃረነ ወይም የሚጎዳ ድርጊት የፈጸመ ግለሰብ ወይም የውጭ መንግሥት በፖለቲካ፣ በዲፕሎማሲ፣ በኢኮኖሚ ከተቻለም በወታደር ኃይል ተጠቅሞ በአመቸው ጊዜ ያጠቃል፣ ያስጠቃል፣ በዓለም መንግሥታት ዘንድ እንዲወገዝ፣ እንዲኮነን አድርጎ በቀሉን ለመወጣት የማይጠነሰሰው ተንኮል፣ የማይበጥሰው ቅጠል አይኖርም።

የብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት

የብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት በሕገ መንግሥቱ ውስጥ የተደነገገ በመሆኑ፣ ከ17 እስከ 26 ዓመት ባለው የዕድሜ ክልል ውስጥ የሚገኙ ወጣቶች ለብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት መመዝገብ ግዴታ ነው። ይህን ግዴታ ፈጽሞ ያልተገኘ የአገሩ ዜጋ የገንዘብ ቅጣት ወይም እሥራት እንደሚበየገበት ሕገ መንግሥቱ ይደነግጋል። በሌላ በኩል በስደተኝነት አገሪቱ ውስጥ ገብቶ የሚኖር ወጣት ሕጋዊ የመኖሪያ ፈቃድ ከተሰጠው፣ ዕድሜው ደርሶ ለብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት ሳይመዘገብ ቢቀር፣ ከመንግሥት ሊያገኝ የሚችለው ማንኛውም ጥቅማጥቅም ስለሚገፈግና የአሜሪካን ዜግነት ጥያቄ ለማቅረብ አንዱ መስፈርት በመሆኑ ለብሔራዊ ውትድርና ተመዝግቦ መገኘት ይኖርበታል። በወታደርነት ተመልምሎ ከገባም የውትድርና አገልግሎቱን ከፈጸመ በኋላ ሊሰናበት ወይም በቋሚነት ለማገልገል ይፈቀድለታል። ይሁን እንጂ ይህ በፈቃደኝነት ላይ

የተመሠረተው አሠራር በአሁኑ ጊዜ የውትድርና አገልግሎት ብሔራዊ ግዴታ እንዲሆን ሸንጎው እየተወያየበት ይገኛል። ግለሰቡ አስፈላጊውን አገልግሎት አበርክቶ ከተሰናበትም በኋላ፤ የአገሪቱን ህልውና የሚካና ወታደራዊ አገልግሎት የሚጠይቅ ጉዳይ ቢነሣ፤ በብሔራዊ ጥሪው መሠረት ቀርቦ ደጀን ሆኖ መዋጋት ወይም አቅሙና ሙያው በሚፈቅደው በማንኛውም ሥራ ላይ ተሰማርቶ ግንኙነት አገልግል ከማንኛውም አሜሪካዊ ዜጋ የሚጠበቅ ሕገ መንግሥታዊ ግዴታነው። ይህን ለመፈጸም ፈቃደኝነቱን በይፋ ያሳየ እንደ አገር ወዳድ ዜጋ ተቆጥሮ ሥራ ለመቀጠር በሚያመለክትባቸው ስፍራዎች ሁሉ የሥራ ቅድሚያ እንደሚሰጠው ሕጉ ስለሚደግፍ፤ ለሥራ ፍለጋ በሚሞሉ ቅጾች ላይ ሁሉ የአገልግሎቱ ሁኔታ እንዲጠቀስ ተደርጓል።

በቪየትናም ጦርነት የብዙ ወታደር ሕይወት በመጥፋቱና ሕይወቱ የተረፈውም አካለ ስንኩል ሆኖ በየከተማው ሲዘዋወር ስለሚታይ፤ ወጣቱ የጦርነት ፍራቻ ስላደረበት የውትድርና አገልግሎቱን ይሸሻል፤ ወይም በሕዝባዊ ኑሮ አገልግሎት ተለውጦለት ብሔራዊ ግዳጁን እንዲወጣ ፈቃድ ይጠይቃል። በየአካባቢው ጨርሶ ያልተመዘገበና ያደፈጠ ወጣትም ሞልቷል።

መንግሥትም ችግሩን በመረዳቱ ወጣቱን ወደ ውትድርና አገልግሎት ለመገፋፋት ለወታደሮች የሚሰጠውን ጥቅማጥቅም በየትምህርት ቤቱ፤ በየመጻሕፍት ቤቱ፤ በየመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ሕዝቡ በጽሑፍ እንዲመለከተው ያደርጋል። መረጃውን የዜና ማሰራጫዎችም ያለሙታል። በየትምህርት ቤቱ ተማሪዎች የወታደር የደንብ ልብስ (ዩኒፎርም) ለብሰው ከታዩ በፊተና ጊዜ የሚታሰብ ነጥብ ይሰጣቸዋል። መልክ መልካም፤ የደንብ ልብስ የሚያምርባቸው፤ ተናግረው ማሳመን የሚችሉ ወታደሮች ሕዝብ በብዛት በሚገኝባቸው ስፍራዎች ገለጻ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን በማመቻቸትና ፈቃደኞችን ቅጽ በማስሞላት አዲስ ወታደሮች ይመለምላል። ወታደሮች በግዳጅ ላይ በሚሞቱበት ጊዜ ለቀብር ሥነ ሥርዓት የሚጠየቀውን ወጪ መንግሥት ይሸፍናል። ለሚች ቤተሰቦች ከመንግሥት የሚሰጠው የጥቅም ዝርዝር በሕዝቡ ዘንድ እንዲታወቅ

ይደረጋል። የሕይወት ታሪካቸውንና የፈጸሟቸውን ልዩ ተግባራት ለሳምንታት ያህል በዜና ማሰራጫዎች አግንኖ በመንዛት፤ ወጣቱን ወደ ውትድርና ለመሳብ የሚደረገው ጥረት ሰፊ ትኩረት ይሰጠዋል።

በሴፕቴምበር 11 ቀን 2001 በኒው ዮርክና በዋሽንግተን ዲሲ በአሸባሪዎች ከተፈጸመው ጥቃት በኋላ፤ አሜሪካን የደረሰባት አደጋ ያልታሰበ ፈተና ስለሆነ፤ ፈተናውን አልፋ ኃይሏን ለጠላትም ለወዳጅም ለማሳየት ያላት የሌላትን የወታደር ኃይል በማሰባሰብ በተጠንቀቅ ላይ እንዲገኝ በየአድራሻው የከተት ጥሪ እንዲደርሰው ተደርጓል። ከሕጋዊ ነዋሪዎች መካከል ዕድሜያቸው ለውትድርና አገልግሎት ብቁ ሆኖ ተመዝግበው ለነበሩ ጥቂት ኢትዮጵያውያን ወጣቶች ጥሪው በመድረሱ፤ ከጥሪው ለማምለጥ ከአገር የወጡና የመኖሪያ አድራሻ የለውጡ እንዳሉ ተሰምቷል።

ይህን የመሰለው ጉዳይ በአገራችን በሶሻሊዝም አስተዳዳሪ ወቅት በወጣቶች ላይ የደረሰ ገጠመኝ በመሆኑ ለብዙ ወጣቶች ከአገር ተሰድዶ ለመውጣት ካስገደዳቸው አንዱ ምክንያት ነበር። ወጣቶችን ከአገር ቤት ያስወጣውና ለስደት የዳረገው የውትድርና አገልግሎት አሜሪካን ድረስ ተከትሎ መምጣቱ ብዙዎችን ወጣት ኢትዮጵያውያን ሳያስገርም አልቀረም። የአሜሪካን መንግሥትም የሕዝቡን ወኔ ለማንሣት በውትድርናው አገልግሎት የሚሳተፉ ወጣቶች በሕዝቡ ዘንድ እንደ አርበኛ እንደሚቆጠሩ ከብርና ሞገስ እንደሚያገኙና በሁሉም ነገር ቅድሚያ እንደሚሰጣቸው በየስፍራው ይፋ ያደርጋል። ከፍተኛ ደሞዝ ያገኝ የነበረ እንዳንድ ታዋቂ ግለሰብም ሥራውን ትቶ በዝቅተኛ ደሞዝ ወታደርነት ገብቼ ለአገሪ ልሙት እያለ ስለሚደነፋ፤ የግለሰቡ ታሪክ በዜና ማሰራጫዎች ተደጋግሞ እንዲነገር፤ ፎቶግራፉ በየስፍራው እንዲለጠፍ በማድረግ ሕዝቡን ወደ ውትድርና አገልግሎት መሳብ አሜሪካ ከምትጠቀምባቸው ዘዴዎች አንዱ ነው። እንዲሁም ሕዝቡ አገሩን እንዲወድና የአርበኝነት ስሜት እንዲያገጸባርቅ፤ በርዕዮተ ዓለም እንዳይከፋፈል የማያሰልስ ቅስቀሳ ይደረጋል። «በአንድነት ቆመናል፤ ከእግዚአብሔር ሥር ያለች አንዲት አገር፤ በአገር ላይ በመጣ ጉዳይ ምንም ቢሆን አንለያይም፤ ለአገሪ እሞትላታለሁ፤ የአሜሪካን ዜጋ

በመሆኔ እኮራሊሁ...ወዘተ.» የሚሉ ቀስቃሽ ጽሑፎችና መፈክሮች በየስፍራው ይለጠፋሉ። ስብስባዎች፣ የመንግሥት ባለሥልጣናት የሚገኙባቸው ቦታዎችና ቢሮዎች በአገሪቱ ሰንደቅ ዓላማ አሸብርቀው የአሜሪካን ብሔራዊ መዝሙር እየተዘመረ፣ የመከፋፈል አስከፊነትና አደገኝነት መግለጫ የወቅቱ ኦፊሴላዊ ንግግር መክፈቻና መዝጊያ ሆኗል።

የአየር ጠባይ

የአሜሪካን አየር ጠባይ ከቦታ ቦታ የተለያየ ቢሆንም፣ ፍሉሬዳ፣ ካሊፎርኒያ፣ ሃዋይና አሪዞና የተባሉት ስቴቶች ሞቃታማ አካባቢዎች ናቸው። የአላስካ ስቴት በረዲማና በጣም ቀዝቃዛ የአየር ጠባይ አለው። የቀሩት ስቴቶች ግን በክረምት ወራት ቀዝቃዛና በረዲማ፣ በጋው ዝናም የሚያይልበት ወራት ሲሆን፣ በጋይላኛ ነፋሻማነታቸውና በወበቃቸው የታወቁ ናቸው። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የአገሪቱ አየር ጠባይ እየተለዋወጠ በመሄድ ላይ ይገኛል። ይህ የአየር ለውጥ በአሜሪካን አገር ላይ ብቻ የሚታይ ሳይሆን፣ የበለጸጉ አገሮች ከሚያፈነዱቸው የጦር መሣሪያዎች፣ ከትላልቅ የማምረቻ እንዲሁትሪዎች፣ ሕዝቡ ከሚገለገልባቸው ተሽከርካሪዎች የሚወጣው የተቃጠለ አየርና ከአካባቢው ወንዝና ውቅያኖስ እየተነሰ ከሚነሳው ጢስ በብዙ አገሮች የሚታይ ክስተት ነው ሲሉ የአየር ጠባይ ስለ ሁኔታው በማስረዳት ላይ ይገኛሉ። ይህም በመሆኑ በበጋ ወራት ከተሞች በከባድ ሙቀት ይታመቃሉ። ሕዝቡም በአካባቢው የሚከሰተውን ሙቀትም ሆነ ቅዝቃዜ የሚከላከለው አየር ማቀዝቀዣና ማሞቂያ መሣሪያዎችን በመጠቀም ነው። የመሣሪያዎቹ ዋጋ ከፍተኛ በመሆኑ፣ የገንዘብ አቅም የሌላቸው ግለሰቦች በየአር መበከል ምክንያት በሚመጡ በሽታዎች እንዳይጠቁ መንግሥት የገንዘብ፣ የዕቃና የሕክምና ዕርዳታ ይሰጣል። ይህም ሆኖ ቁጥሩ በዛ ያለ በዕድሜ የገፋ፣ አቅመ ደካማና ሕፃናት በአየር ጠባይ መቃወስ የተነሳ ሕይወታቸው ለአደጋ ይጋለጣል። ሕዝቡም ለጥንቃቄ ያህል የመከላከያ መድኃኒት ለመውሰድ ይገደዳል። መንግሥትም ከመኪና እየበነ በሚወጣው የተቃጠለ ጢስ የከተሞች አየር እንዳይበከል፣ የአየር

ብክለቱንም መጠን ለመቀነስ በየወቅቱ የተሽከርካሪዎች ምርመራ ያካሄዳል። ሕዝቡ ተገቢውን ልብስ እንዲለብስ፣ ብቃት ያለው ምግብ እንዲመገብ፣ ብዙ ፈላሽ እንዲጠጣ፣ አልኮል መጠጦችን ከመጠጣት እንዲቆጠብ፣ ራሱን ከአደጋ እንዲከላከልና ጤንነቱን እንዲንከባከብ ነፃ የባለሙያዎች ምክርና ማስጠንቀቂያዎች በየዕለቱ በተለያዩ መንገዶች ይፋ ይደረጋሉ።

ብሔራዊ ሀብት

አገሪቱ አገልግሎት ላይ ያላዋለቻቸው ድንግል መሬት፣ ውኃ፣ ደን፣ ንጥረ ሀብት፣ የተፈጥሮ ጋዝና የዘይት ክምችት በብዛት እንዳሏት ይነገርላታል። ሆኖም ከኢኮኖሚያዊ መውደቅ የተነሳ አስፈላጊ ምርቶችን ገዝተ ወደ አገር ውስጥ ከማስገባት ይልቅ ያላትን የተፈጥሮ ሀብት በመጠቀም የአገሪቱን ኢኮኖሚ ችግር መቋቋም የተሻለ አቅጣጫ ነው የሚሉ የምጣኔ ሀብት ባለሙያዎች፣ ሐሳቡን ለመንግሥት ማቅረባቸው በአንድ ወቅት ለፖለቲከኞች የመወያያ መድረክ ከፍቶ እንደ ነበር ቢታወቅም፣ የውይይቱ ውጤት በመንግሥት ፖሊሲ ላይ ምን ለውጥ እንዳስከተለ እስካሁን በተጨማሪ የሚታወቅ ነገር የለም።

ምጣኔ ሀብት

አገሪቱ በሀብት ከዓለም የአንደኝነትን ደረጃ እንድትይዝ ያበቃት፣ ኢኮኖሚያዊ በነፃ ገበያ ላይ የተመሠረተ መሆኑ ነው። በአሁኑ ጊዜ ቻይና፣ የእስያና የተባበሩት የአውሮፓ አገሮች በጥቅል ሀብት፣ በኢኮኖሚ፣ በንግድ፣ በፖለቲካና በወታደራዊ ተቋማት እየተፈታተኗት በመሆናቸው፣ አሜሪካን በዓለም ላይ የነበራትን ዝና እንዳታጣ በእጅጉ ሥጋት ላይ ወድቃ ትገኛለች። ከምትታወቅባቸው የምርት ውጤቶችና የቴክኖሎጂ መራቀቅ የተነሳ፣ በኤሌክትሮኒክስ፣ በመገናኛ አውታሮች አምራችነትና በአገልግሎት ሥራ በዓለም በጣም ያደገች አገር በመሆኗ፣ ሕዝቧ ከፍተኛ የነፍስ ወከፍ ገቢ ያለውና ከዳበረ የኑሮ ደረጃ ላይ የደረሰባት አገር ለመሆን በቅታለች። አሜሪካን፣ የእርሻ ውጤቶች፣ የከብትና የዶሮ እርባታ፣

የወተት፤ የእንቁላልና የዓሣ ምርቶች በብዛት አሏት። በተጨማሪም በተሽከርካሪና በአይሮፕላን ፋብሪካ፤ በፕላስቲክ ዕቃ መለዋወጫ፤ በኪሚካል፤ በልብስ፤ በኮምፕዩተር፤ በመድኃኒት ቅመማና ምርምር፤ በማዕድን ምርት በዓለም ከፍተኛ ደረጃ ይዛለች። በሌላ በኩል ማሽነሪ፤ የመጓጓዣ ዕቃዎች፤ ጋዝ፤ ብረታ ብረት፤ እንጨት፤ ቅባት፤ ወረቀትና የሕትመት ውጤቶችን ወደ አገር ውስጥ ታስገባለች። በአንጻሩም የተመሩቱ ዕቃዎችን፤ ማለትም ብረታ ብረት፤ የጽሕፈት መሣሪያዎች፤ ብትንና የተዘጋጁ የጨርቃ ጨርቅ ውጤቶች፤ ኪሚካል፤ ማሽነሪዎች፤ የመጓጓዣና የጦር መሣሪያዎች ለውጭ ገቢያ በማቅረብ ከፍተኛ የገበያ ድርሻ አላት። በአሜሪካን የአገር ውስጥ የምርት ውጤቶች በገበያ ላይ እምብዛም አይገኙም። ቢገኙም ዋጋቸው ከውጭ ከሚገቡት ተመሳሳይ ዕቃዎች ጋር ሲነጻጸር የናረ በመሆኑ፤ ሕዝቡ የውጭውን ሸቀጣ ሸቀጥ እየገዛ የኢኮኖሚውን ውድነት እያካካሰ ኑሮውን ይገፋል።

የትምህርት ይዞታ

የአሜሪካን ኢኮኖሚ፤ ፖለቲካና የቴክኖሎጂ ግንባታ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ሊደርስ የቻለው አገሪቱ የተማሪ ስደተኛ መናሽሪያ በመሆኗ ነው። አገሪቱ በቅርብና በርቀት የትምህርት አሰጣጥ ዘዴ በመጠቀም፤ በማንኛውም የዕድሜ ክልል የሚገኙትን የአገሪቱን ሕዝብ የትምህርት ጥማት ለማርካት በሚችሉ የመንግሥትና የግል የትምህርት ተቋማት ተጠቀማለች። ለትምህርት አገልግሎት የሚውል ሙዚየም፤ ቤተ መጻሕፍት፤ ብዛት ያላቸው የውጭና የአገር ውስጥ አስተማሪዎች፤ ድጋፍ ሰጪ የትምህርት መሣሪያዎች አልዋት። የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት በነፃ የሚሰጥ ሲሆን፤ የኮሌጅና የዩኒቨርሲቲ ትምህርት የሚሰጠው በሙሉና በጋርዮሽ ክፍያ ነው። ተማሪው ታታሪሆኖ በትምህርቱ ከፍተኛ ውጤት ካመጣ፤ የነፃ ትምህርት ዕድል (ስኮላርሽፕ) እንዲያገኝ፤ ከተመረቀም በኋላ ለሙያው ክብር ተመጣጣኝ ክፍያ እንዲከፈለው ቋሚ መመሪያ ዘርግታ ታበረታታለች። የከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ክፍያ፤ እንደ ተቋማቱ አደረጃጀት ይለያያል። በዚህ

ምክንያት ኢትዮጵያውያን ስደተኞች በርትተው ትምህርታቸውን ለመከታተል ከጣሩ፤ በነፃም ሆነ በክፍያ ዕውቀታቸውን የማዳበርና የማሻሻል ከፍተኛ ዕድል አላቸው። ዕድሉን በአግባቡ ለመጠቀም ደግሞ የዓላማ ጽናትና ቆራጥነት ይጠይቃል።

በግልና በመንግሥት በሚተዳደሩ ትምህርት ቤቶች መካከል አንዳንድ ልዩነቶች ይታያሉ። የግሉቹ ሙሉ በሙሉ በአካዳሚክ ትምህርቶች ላይ የሚያተኩሩ ሲሆን፤ በመንግሥት በጀት የሚተዳደሩት ደግሞ የአካዳሚክና የማኅበራዊ ኑሮ ዘርፍ ትምህርቶችን አጣምረው ያስተምራሉ። በመንግሥት አስተዳደር ሥር በሚገኙ ትምህርት ቤቶች ውስጥ ተመድበው የሚማሩ ተማሪዎች ቁጥር ከፍተኛ በመሆኑና አስተማሪውም አነስተኛ ደግሞ ስለሚከፈለው፤ ለተማሪው የሚሰጠው ትኩረት አነስተኛ ነው። ይህም በመሆኑ የመንግሥት ትምህርት ቤቶች የዕውቀት ደረጃ ዝቅተኛ መሆኑን በቅርቡ ታትሞ የወጣው የብሔራዊ ፈተና ውጤት ሪፖርት ጠቁሞአል።

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማትን ስንመለከት፤ የግልና የመንግሥት ትምህርት ቤቶች በክፍያ መጠን ይለያዩ እንጂ የትምህርት አሰጣጣቸው መርሐ ግብር (ካሪኩለም) ተቀራራቢ ነው። ቴክኖሎጂው እያደገ በመምጣቱ የትምህርት ቤቶች ክፍያም በዚያው ልክ እየጨመረ ሄዷል። በመሆኑም ሁኔታው ለወላጆችና እየሠሩ ትምህርታቸውን ለሚከታተሉ ተማሪዎች አስቸጋሪ ከሆነ ደረጃ ላይ በመድረሱ፤ ወጪአቸውን ለመቀነስ ትምህርታቸውን በርቀት የሚከታተሉ ተማሪዎች ብዛት ዕድገት እያሳየ በመምጣቱ፤ የርቀት ትምህርት የሚሰጡ የትምህርት ተቋማትም የመታወቅ ዕድላቸው አስተማማኝ እየሆነ መጥቷል። በዚህም ምክንያት መደበኛ ትምህርት የሚሰጡ ትምህርት ቤቶች ገቢ ቀንሶአል። ትምህርት ቤቶች የበጀት እጥረት ስለ ገጠማቸውና በቋሚነት ለሚቀጥሯቸው መምህራን ተጨማሪ ጥቅማጥቅም ላለመከፈል ሲሉ ብዙዎችን አስተማሪዎች በፈረቃ እንዲሠሩ ያስገድዷቸዋል። ሁኔታው ያስከተለው ተጽዕኖም በርካታ መምህራንን ከሥራ እስከ መገለል አድርጓል።

የአመጋገብ ባህል

አገሪቱ የሰደተኛ መናኸሪያ ተብላ የታወቀች በመሆኗ፤ የተለያዩ አገሮች የምግብ ዓይነቶች ተዘጋጅተው ለገበያ ይቀርባሉ። ይሁንና በአገሪቱ የባህል ምግብ ተብለው የአገሬው ሕዝብ አዘውትሮ የሚመገባቸው የምግብ ዓይነቶች በሰዓት ተከፋፍለው ለተመጋቢው ይቀርባል። ከእነዚህም መካከል ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው፡-

በቁርስ ሰዓት፤ የእንቁላልና የቋንጣ ጥብስ (ቤከን)፤ በወተት ወይም በእትክልት ጭማቂ ተዘፍዝፈው የሚበሉ ደረቃ ደረቅ ምግቦች (ኮርን ፍሌክስ)፤ የበቆሎ ቅንጨና ገንፎ፤ የተጠበሰ ዳቦ በማርመላት/የከብትና የኦችሎኒ ቅቤ፤ እንዲሁም ፓስቴ (ዶናት)፤ በእንቁላል የተጠበሰ ዳቦ፤ በልዩ ልዩ መልክና ቅርጽ የተዘጋጀ ቂጣ (ፓንኬክ፤ ዋፍል) ይበላል።

በምሳ ሰዓት፤ ከተለያዩ የሥጋ ዓይነቶች የተዘጋጁ ሳንዲዊቶች፤ የከብትና የዶሮ ሥጋ፤ ዓሣ፤ የድንች ጥብስ፤ ችዝና ቅቤ፤ የተለያዩ ሰላጣዎች፤ ቋሊማ (ሆት ዶግ) ከባሕር ውስጥ የሚገኙ ምግቦች፤ የፓስታ ዘርና ሩዝ፤ እንዲሁም ከተለያዩ የምግብ ዓይነት የሚዘጋጁ ሾርባዎች ይቀርባሉ።

በእራት ሰዓት፤ በተለያዩ መልክ የተዘጋጀ ድንች፤ የሥጋ ጥብስ፤ ሰላጣ፤ ዳቦ፤ ዓሣ፤ የአሳማ ሥጋ፤ ተርኪ፤ ፒሳና የፓስታ ዘሮች ይቀርባሉ። ገዢ ግን እነኝህ የምግብ ዓይነቶች እንደ ተመጋቢው ሰው ፍላጎትና አቅም የሚወስኑ ሲሆን፤ ከነሮ ውድነትና የጊዜ አጥረት የተነሳ አብዛኛው ሠርቶ አደር ትንሽ ቁርስ ቀምሶ፤ ወይም ቡና ብቻ ጠጥቶ በመዋል ጠቀም ያለ ምሳ ይበላል፤ ወይም ደግሞ በእራት ሰዓት ምሳውንና እራቱን አጠቃልሎ ይመገባል።

ሕዝቡ የሚመገባቸው የምግብ ዓይነቶች ቀለል ያሉ በመሆናቸውና ሆድ ውስጥ ብዙ ስለማይቆዩ፤ በመደበኛው የምግብ ሰዓቶች መካከል ደረቃ ደረቅ

ምግብ፤ ቋንጣ (ጀርክ) እና ደረቅ ብስኩት መብላት፤ ከረሜላ መምጣት፤ ማስቲካ ማመንዠክና ለሰላላ መጠጣት ይዘወተራል።

የአገሪቱ ምግቦች በማዳበሪያ ኃይል የሚመረቱ በመሆናቸው፤ በጨውና በስኳር፤ እንዲሁም ጣዕማቸውን ቶሎ እንዳይለውጡ ከኬሚካል ጋር ቆየተቀመሙ ስለሚዘጋጁ፤ ለሰውነት ውፍረት መጨመር ምክንያት መሆናቸውን ምግብ ቀማሚዎችና መጣኞች ደርሰውበታል። በዚህ ምክንያት ሕዝቡ ውፍረትን ለመከላከል፤ ለመቀነስና ለመቆጣጠር በማለት በተለያዩ የስፖርት እንቅስቃሴዎች ላይ ሲሳተፍ ይታያል። አሜሪካን ከተወለደውና በልጅነቱ መጥቶ ካደገው ኢትዮጵያዊ በቀር፤ በዕድሜው ገፍቶ የመጣው አበሻ፤ የፈረንጅቹ ምግብ ስለማይጥመውና ተበልቶም ከሆድ ውስጥ ጠብ የሚል ሰላልሆነ፤ ለጤና የሚስማማ ጣፋጭ ያልሆነ የባህል ምግብ፤ ጠላና አረቄ ሳይቀር እያዘጋጀ በመመገብ ጤንነቱን ይንከባከባል። የአገሩን ምግብ መመገብን ለገንዘብ ቁጠባም ጠቃሚ ዘዴ ሆኖ ስላገኘው፤ ለአገር ባህል ምግብ ልዩ ትኩረት ሰጥቶታል። ሆኖም እንደ አገራችን ምሳ ቋጥሮ ሥራ ቦታ ወስዶ መመገብ ሽታው አካባቢውን ስለሚያውደው በአካባቢው ከሚገኙት የአገሩ ተወላጆች ለሚቀርቡ ጥያቄዎች መልስ መስጠት፤ የምግቡን መልክ በተጠየቀ ቁጥር ገልጦ ማሳየት፤ ምግቡ እንዴት እንደሚዘጋጅ ገለጻ ማድረግ ስለሚያስለች፤ ጠዋት ከበድ ያለ ቁርስ ተመግቦ በመሄድ ወደ ሥራ ቦታ ምሳ ይዞ መሄዱንና መመገቡን ብዙ ኢትዮጵያውያን አቁመዋል ማለት ይቻላል።

የሕዝብ በዓላት

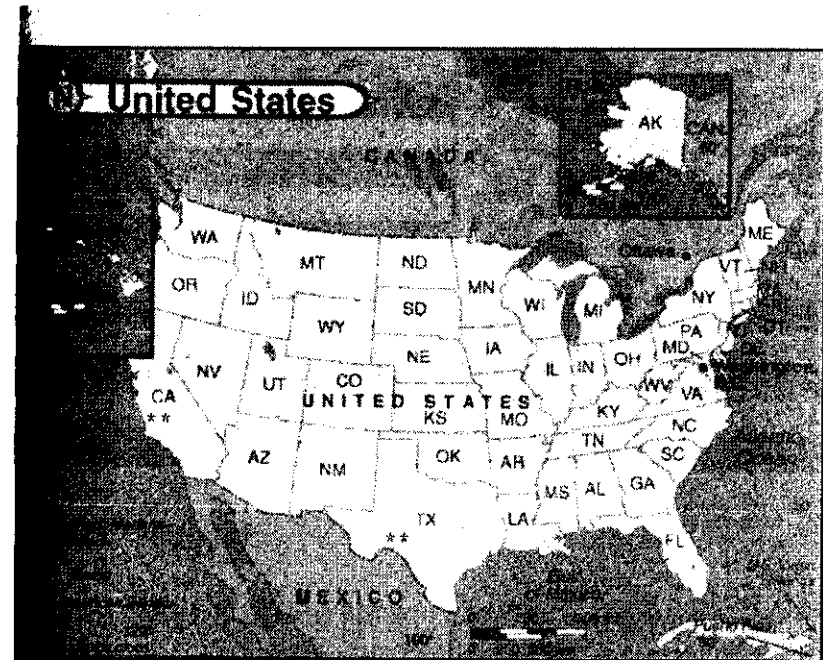
በሕዝቡና በመንግሥት መስተዳድሩ በአፈሴል በሚከበሩና ታስበው በሚውሉ በዓላት ሳቢያ፤ ሕዝቡ የዕረፍት ጊዜውን እያራዘመ ይጠቀምባቸዋል። በአፈሴል ተከብረው የሚውሉ የሕዝብ በዓላት፤ የአዲስ

ዘመን መለወጫ ቀን፣ የታንኪስ ጊቪንግና የገና በዓላት ናቸው። በተጨማሪም የነፃነት ቀን፣ የማርቲን ሉተር ኪንግ የልደት ቀን፣ የሠራተኞች ቀን፣ የጀግኖች ቀን፣ የቅዱስ ቫለንታይን ቀን፣ የቅዱስ ፓትሪክ ቀን፣ የነዋሪዎች ቀን፣ የአባቶችና የእናቶች ቀን፣ የተባበሩት መንግሥታት ቀን፣ የጸሐፊዎች ቀን፣ የምርጫ ቀን፣ የፕሬዚደንቶች ቀን የተሰኙት ታስበው የሚውሉ የሕዝብ በዓላት ናቸው። ከዚህም ሌላ ከተለያዩ አገሮች የመጣው ስደተኛ ከትውልድ አገሩ ይዞ የመጣውንና በሃይማኖት ላይ የተመሠረቱ በዓሎችን በየፊናው ሲያከብር ይታያል።*

* ምንጭ:- በ2001 ታትሞ የወጣው የዓለም ኢንሳይክሎፒዲያ፣ ቁጥር 20።

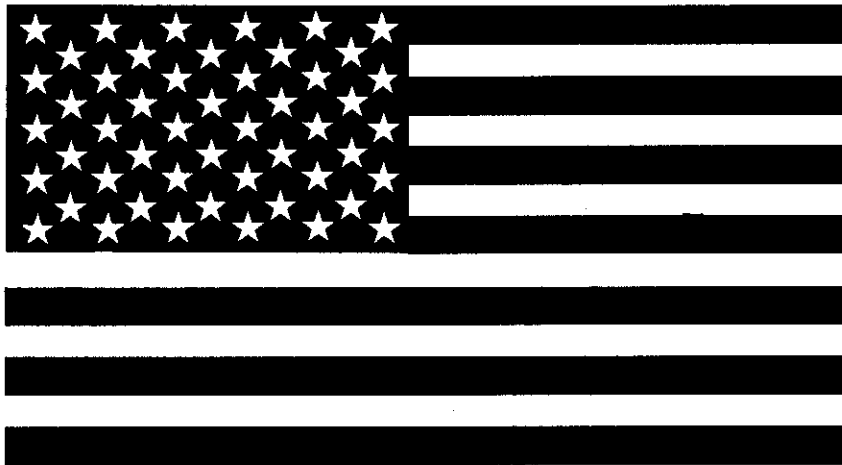
የአሜሪካን የጂኦግራፊ አቀማመጥ

ይህ ካርታ የሚያመለክተው 50ዎቹን የአሜሪካንን ስቴቶች ምዕራባዊ አቀማመጥ ሲሆን፣ የዋሽንግተን ድሮክላንቶን የተደረገባቸው ግዛቶች ኢትዮ ስያውያን በብዛት የሚኖሩባቸው ስቴቶች ናቸው።

** ኢትዮጵያውያኖች በብዛት የሚኖሩባቸው ስቴቶች

የአሜሪካን ብሔራዊ ባንዲራ

ኢትዮጵያን ስንቃኛት

•

ኢትዮጵያ በምሥራቅ አፍሪቃ ቀንድ አካባቢ የምትገኝ፤ በቅኝ ግዛት ያልተዳደረች፤ 1,223,600 ስኩዌር ኪሎ ሜትር ጠቅላላ የቆዳ ስፋት ያላት፤ በርካታ ተራራማ፤ ረባዳና፤ ሸለቆ የምድር አቀማመጥ የሚታይባት አገር ናት።

አጎራባች አገሮች

የኢትዮጵያ አጎራባች አገሮች፤ በምሥራቅ ጂቡቲና ሶማሊያ፤ በምዕራብ ሱዳን፤ በስሜንና በሰሜን ምሥራቅ ኤርትራ፤ በደቡብ ኬንያ ናቸው።

ተራሮችና ወንዞች

አገሪቱ የብዙ ተራሮች ባለቤት ብትሆንም፤ 4,620 ሜትር ከፍታ ባለው በሰሜን ራስ ዳሽን ተራራ በዓለም ዘንድ ታዋቂ ሆና ኖራለች። በምዕራብና በምሥራቅ የአገሪቱ ክፍሎች ደግሞ ብዛት ያላቸው ሸለቆዎች፤ በውኃ ተፋሰሳቸው ለም አፈሯን ይዘው በመጓዝ ለጎረቤት አገሮች ጥቅም የሚሰጡ ወንዞችዋም ትታወቃለች። በአገሪቱ የተለያዩ ክፍሎች በርካታ ታላላቅና ታናናሽ ሐይቆች ይገኛሉ። ከታዋቂ ወንዞችዋ መካከል አባይ፤ አዋሽ፤ ተከኪ፤ ግቤና ገናሌ ይጠቀሳሉ።

የተፈጥሮ ሀብት

ኢትዮጵያ 840,700 ስኩዌር ሜትር የእርሻ መሬት፤ 88,200 ስኩዌር ሜትር የደን ሀብት፤ 174,800 ስኩዌር ሜትር ባዶ መሬትና 1,20,900 ስኩዌር ሜትር ርዝመት ያላቸው ውኃማ መሬቶቿና የተፈጥሮ ሀብቷ ከአፍሪቃ አሥረኛውን ደረጃ እንድትይዝ አድርገዋታል። በተጨማሪም በሰሜንና በምዕራብ ክፍላት አገሯ መዳብ፤ ዚንክ፤ እብነ በረድ፤ ወርቅ፤ ብረትና ያልተነኩ ከፍተኛ የማዕድናት ሀብት ክምችቶች እንዳሏት ጥናቶች ይገልጻሉ።

የሕዝብ ብዛትና ቋንቋ

በቅርብ ጊዜ በወጣው የሕዝብ ቆጠራ ውጤት መሠረት፤ በአሁኑ ጊዜ ከ65 ሚሊዮን በላይ ሕዝብ በአገሪቱ ውስጥ ይኖራል። ከዚህ ውስጥ 86% የሚሆነው የገጠሩ ነዋሪ ሕዝብ የአገሪቱ ኢኮኖሚ የጀርባ አጥንት በሆነው በግብርና ሥራ ይተዳደራል። ቀሪው በእንዲሁት ሪፖርት፤ በንግድና በቢሮ ሥራ ላይ ተሰማርቶ በመንግሥትና በግል መሥሪያ ቤቶች ውስጥ ተቀጥሮ ይሠራል። በግምት ከ1.5 ሚሊዮን በላይ የሚሆነው የተማሪው ሕዝቧ በአሜሪካና በቀሪው ዓለም በሚገኙ አገሮች ውስጥ በስደት ይኖራል። አገሪቱ በተለያዩ ክልሎች የተከፋፈለችና ልዩ ልዩ ቋንቋ ተናጋሪ ሕዝብ ያላት ብትሆንም፤ አማርኛ የፌዴራሉ መንግሥት የሥራ ቋንቋ ነው። ሕዝቧ በአብዛኛው በባህሉ የተሣሠረ፤ የአርቶዶክስን፤ የካቶሊክን፤ የእስልምናን፤ የፕሮቴስታንትንና ሌሎች በርካታ የተለያዩ እምነቶችን የሚከተል ነው።

ርእሰ ከተማ

የአገሪቱ መስተዳድር መሥሪያ ቤቶች፤ በአዲስ መልክ የተዋቀረው የአፍሪቃ ኅብረት ዋና ጽሕፈት ቤት፤ የልዩ ልዩ ዓለም አቀፍ ድርጅቶች ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች መቀመጫ፤ በ1887 ዓመተ ምሕረት በአፄ ምኒሊክ የተቆረቆረችውና ከ3 ሚሊዮን በላይ ሕዝብ መኖሪያ የሆነችው የንግድና የኢንዱስትሪ ማዕከልና የአገሪቱ ርእሰ ከተማ አዲስ አበባ ናት።

ምጣኔ ሀብት

ኢትዮጵያ በተፈጥሮ ለምነቷ፤ እንከን በማይወጣለት የእየር ጠባይዋ የታወቀች አገር ብትሆንም፤ ያላትን የተፈጥሮ ሀብት ለኢኮኖሚ ዕድገቷ በአግባቡ ስላልተጠቀመችበት ከድህነት አዘቅት ልትወጣ አልቻለችም። በአሁኑ ወቅት ቡና፤ የቅባት እህሎች፤ ቆዳና ሌጦ ዋናዎቹ የውጭ ምንዛሪ የምታገኝባቸው ውስን የእርሻ ውጤቶች ሲሆኑ፤ ጫማ፤ ጨርቃ ጨርቅ፤ ስኳርና ቅመማ ቅመሞች የመሳሰሉ የምርት ውጤቶች ለአገሪቱ ኢኮኖሚ እንቅስቃሴ አነስተኛ የውጭ ምንዛሪ ማፍሪያ ናቸው። እነዚህ የፋብሪካ ምርቶች ለአገሪቱ ኢኮኖሚ ትልቅ ተስፋ የተጣለባቸው በመሆናቸው፤ እምራች ፋብሪካዎቹን በተቻለ መጠን ዘመናዊ ለማድረግና ለማስፋፋት መንግሥት ከፍተኛ ትኩረት ሰጥቶ የውጭ መዋዕለ ሀብት ለመላብ ጥረት እያደረገ ነው።

አገሪቱ በኢኮኖሚ፤ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ ኋላ ቀር ከመሆኗም በላይ በዓለም ላይ በጣም ድሃ ተብለው ከሚጠሩት አገሮች ተርታ ተሰልፋለች። በኢኮኖሚ ራሷን ችላ የማትተዳደር አገር በመሆኗ፤ ለኢኮኖሚዋ ዕድገት ለስተዋጽኦ ለሚያደርጉ መሠረተ ልማቶች ማሻሻያ የሚሆን የገንዘብ ብድር ከዓለም ባንክና ከበለጸጉ አገሮች በአነስተኛ ወለድ ታገኛለች። ለሕዝቧ የዕለት ተዕለት ኑሮ የሚጠቅሙ የምግብ እህል፤ መጠጥ፤ ኤሌክትሮኒክስ፤ ተሽከርካሪ፤ ጎማ፤ የጽሕፈት መሣሪያ፤ ቅባት፤ ቤንዚንና ጋዝ፤ ታፓኮ፤ ማሽን፤ ያልተጠናቀቁና የተጠናቀቁ ልዩ ልዩ የምርት ውጤቶችን ወደ አገር ውስጥ ታስገባለች። በአንጻሩም ከተለያዩ አገሮች ጋር ለምታደርገው የንግድ ልውውጥ፤ እንስሳት፤ ሥጋ፤ ጥራጥሬ፤ ፍራፍሬ፤ ስኳር፤ ቡና፤ ጥጥ፤ ከሰል፤ ጫት፤ ዕጣንና ከርቤ እየላከች የውጭ ምንዛሪ ታፈራለች።

መጠሪያ ስም

በጥንት ጊዜ ወራሪዎች አቢሲኒያ እያሏት ይጠሯት ነበር። በአሁኑ ጊዜ ኢትዮጵያ አፈላጊ መጠሪያ ስሟ ሆኖ ያገለግላል። አረንጓዴ፤ ቢጫና ቀይ ሦስት ቀለማት ባለው ብሔራዊ ስንድቅ ዓላማዋ ወይም ባንዲራዋ ትታወቃለች። የተለያዩ መሪዎች ባስተዳደሯት ቁጥር ስንደቅ ዓላማውን ለመለዋወጥ መከራ ቢያደርጉም፤ ለውጡ በሕዝቡ ዘንድ ምን ጊዜም ተቀባይነትን አግኝቶ እያውቅም።

ትምህርት ቤት

የኢትዮጵያን ሕዝብ የትምህርት ፍላጎት ለማርካት በትምህርት ሚኒስቴር ሥር በመንግሥት በጀት የሚተዳደሩ የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶችና እንጋፋ ዩኒቨርሲቲዎች ሲኖሯት፤ በአሁኑ ጊዜ በግል ባለቤትነት የሚተዳደሩ በርካታ ከፍተኛና መለስተኛ ኮሌጆች፤ እንዲሁም ልዩ ልዩ የሙያ ማሠልጠኛ ማዕከላት በብዛት ተቋቁመዋል። በቴክኖሎጂ፤ በፋርማሲ፤ በላይንስ፤ በግብርና፤ በማኅበራዊ ላይንስ፤ በመድኃኒት ቅመማ፤ በነርስነት፤ በኢንጂነሪንግ፤ በምጣኔ ሀብት፤ በንግድ ሥራና በሕግ

ትምህርት በአገር ውስጥ የሠለጠነ የሰው ኃይል የምታፈራ አገር ብትሆንም፤ በየዓመቱ የምታስመርቃቸውን በርካታ ምሁራን በአግባቡ ስለማትጠቀምባቸውና ለሙያቸው ተመጣጣኝ የክፍያ ሥርዓት ስለሌላት፤ ለምሁራኗ ክብር ስለማትሰጥ አብዛኞቹ የክፍተኛ ትምህርት ባለቤት ዜጎች ወደ ጉረቤት አገሮችና ወደ ፈረንጅ አገር ተሰድደው በመሄድ የባዕድ አገር አገልጋይና የአዲስ ባህል ቁራኛ ባመሆን ከአገራቸው ይልቅ ራሳቸውን በማስቀደም የገለልተኝነት አቋም ይዘው ይኖራሉ። ከዚህም ሌላ በአገር ውስጥ ባሉት ክፍተኛ የትምህርት ተቋማት ውስጥ በማይሰጡ የሙያ መስኮች ሠልጣነው እንዲመለሱ ወደ ውጭ የምትልካቸው ተማሪዎች፤ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በኋላ በልዩ ልዩ ምክንያት ወደ አገራቸው ስለማይመለሱ፤ በአሁኑ ጊዜ በከፍተኛ ደረጃ የተማረ የሰው ኃይል እጥረት ካጋጠማቸው የአፍሪቃ አገሮች መካከል ተደምራለች። እነዚህ አገሮች የገጠማቸውን የሠለጠነ የሰው ኃይል ችግር ለማቃለል ከበለጸጉ አገሮችና ከተባበሩት መንግሥታት ጋር በሚያደርጉት የትብብር ውለታ መሠረት በነፃ፤ በከፊልና በመጠነኛ ክፍያ የሚያስፈልጋቸውን የተማረ የሰው ኃይል ዕርዳታ እንዲያገኙ ቢደረግም፤ ዕርዳታው ከፍላጎታቸው ጋር ሊመጣጠን እንዳልቻለ በየጊዜው የሚወጡት መረጃዎች ይጠቁማሉ።

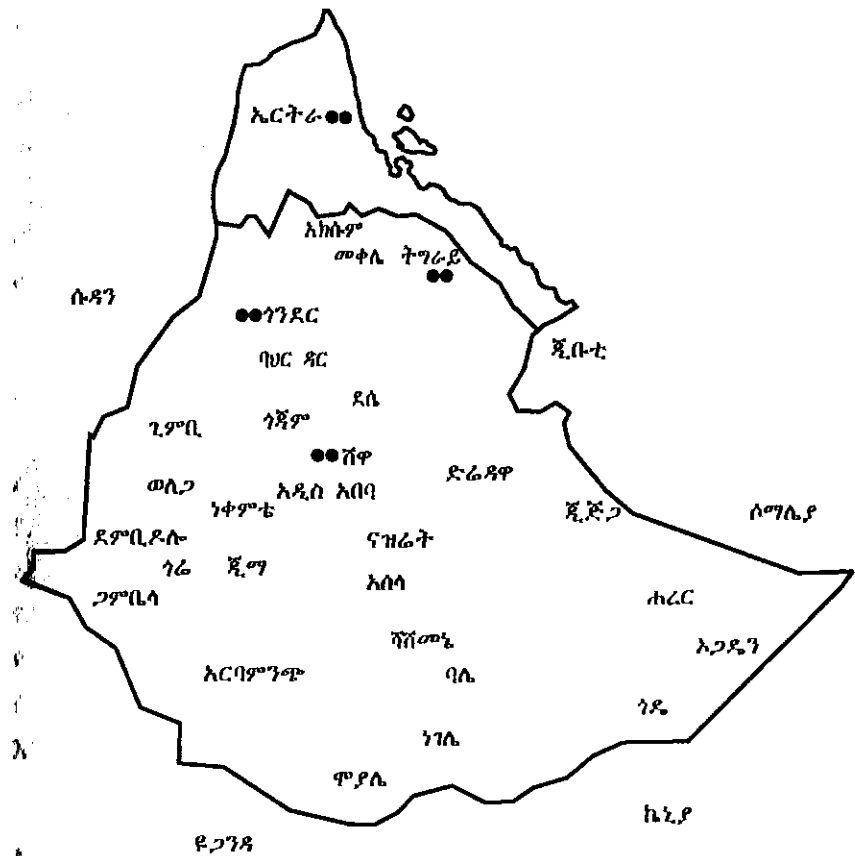
የሕዝብ በዓላት

የአገሪቱን ሕዝብ ታሪክ፤ ባህልና እምነት የሚያንጸባርቁ የሕዝብና የሃይማኖት በዓላት ይክበራሉ፤ ከእነዚህም መካከል ዘመን መለወጫ፤ መስቀል፤ ኢድ አልፈጥር፤ ልደት፤ ጥምቀት፤ ኢድ አል አድሐ (አረፋ) የአድዋ ድል በዓል፤ ስቅለት፤ ትንሣኤ፤ የድል በዓል፤ መውሊድ፤ ግንቦት 20 ወዘተ. ይጠቀሳሉ።

የአየር ጠባይ

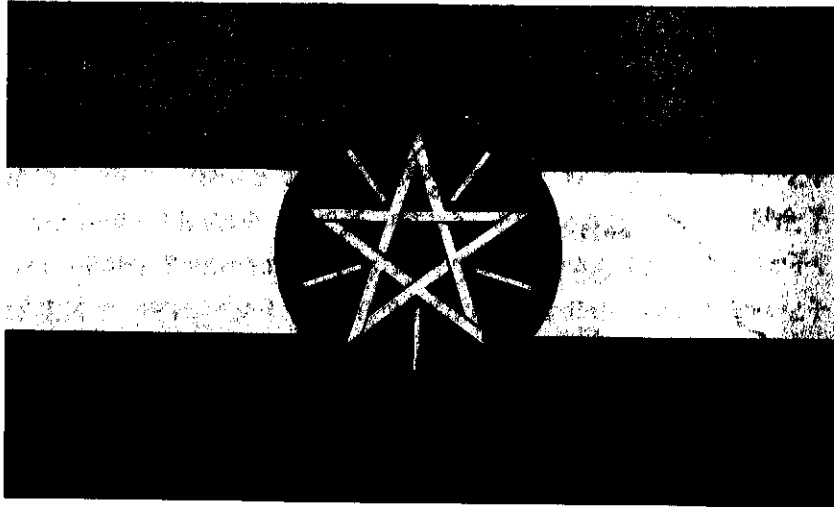
ምቹና ተስማሚ የሆነው የአገሪቱ የአየር ጠባይ፤ ከቱሪስት መስህቦች አንዱ በመሆን የውጭ ምንዛሪ ከምታፈራበት የተፈጥሮ ሀብቷ አንዱ ነው።

የኢትዮጵያ ምድረ ገጽ አቀማመጥ

●● ኢትዮጵያውያን በብዛት የወጡባቸው ክፍለ ሀገራት

የኢትዮጵያውያን ብሔራዊ ባንዲራ

ስደት

•

ዩናይትድ ስቴትስ ኦፍ አሜሪካ ራሷን የምታስተዳድር አገር ከመሆንዋ ከ225 ዓመት በፊት፤ በስፓንሽና በታላቋ ብርታንያ ቅኝ ግዛት ሥር ትተዳደር ነበር። እንደ አውሮፓውያን ዘመን አቆጣጠር ሐምሌ 4 ቀን 1776 ነፃነቷን በይፋ ካወጀች በኋላ፤ በየአገራቸው ውስጥ ባለው የአኗኗር ችግር በረሃብና በሥራ ፍለጋ፤ ሙያ፤ ሀብትና ትምህርት ያላቸው የአውሮፓና የቻይና ዜጎች ወደ አሜሪካን ተሰድደው በመግባት አገሪቱን በኢኮኖሚና በቴክኖሎጂ እንድታድግ በማድረጋቸው፤ በዓለም ላይ ከፍተኛውን የኢኮኖሚ ደረጃ እንድትይዝ አብቅተዋታል።

በተለይም በጦር መሣሪያ ማምረትና መሸጥ በዓለም ዙሪያ ተሳትፎዋ ከፍ ለማለት በቅቶአል። ከቀድሞዋ የተባበሩት የሶቭየት ኅብረት መንግሥት ጋር አቻ ሆና በመታየቷም የምትከተለውን የዲሞክራሲ ፈር ለማስፋፋትና አገሯን በሕዝብ ብዛትና በሀብት ለማሳደግ ጥረት አድርጋለች። የእርሷን የፖለቲካ ፈር ለሚደግፉና ለሚያስፋፉ፤ ሶቭዚዝምን ለሚዋጉ የማንኛውም አገር ዜጎች በሯን ከፍት በማድረግ፤ አሜሪካን የትምህርት ቤት መናኸሪያ፤ የዕውቀት መገቢያ፤ ድሃ ሕዝብ በነፃነት ሠርቶ በሀብት የሚያደግባት፤ ሠርቶ የሚያድርና ጨዋ ሰው በኑሮ የሚሻሻልባት፤ ድሃና ሀብታም፤ የሃይማኖት፤ የዘር የቀለም ልዩነት ሳይደረግ የሰው ልጅ በእኩል ዓይን የሚታይባት አገር እንድትሆን ሁኔታዎች በየደረጃው እንዲመቻቹ ተደርገዋል።

አገሪቱ የመጻፍ፤ የመናገርና ሐሳብን የመግለጽ ሙሉ ነፃነት የሰፈነባት አገር ናት እየተባለ በሰፊው በመናፈሱ የዓለምን ሕዝብ ልብ ለመሳብ ችላለች። የዓለም ሕዝብ ንቃተ ሕሊና ከፍተኛ ደረጃ ላይ በደረሰበት በአሁኑ ዘመን እንኳን፤ ወደ አሜሪካን ተሰድዶ በመግባት መኖር የማይፈልግ ሰው የለም ቢባል ማጋንን አይሆንም።

ይህንን ዓላማዋን ለማሳካት ዕውቀት፣ ሀብት ያላቸውንና በአገራቸው ፖለቲካዋን ለማስፋፋት የሚችሉትን፣ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተራመዱትን፣ የአገራቸው መልክዓ ምድራዊ አቀማመጥ ብሔራዊ ጥቅሟን ለማስጠበቂያ ጠቃሚ ሆኖ የምታገኛቸውን አገሮች ዜጎች አግባብታ ወዳጅ ለማድረግ ወይም ፈቃዳቸው ከሆነ ወደ አገሯ አስገብታ ለማስቀረት ከፍተኛ ጥረት ታደርጋለች። ከዚህም በተጨማሪ ባዩአገሩ ያስቀመጠቻቸው መልእክተኞቿ በሚዘዋወሩበት ስፍራ ሁሉ የአሜሪካንን ሀብት፣ ብልጽግናና ከፍተኛ የተማሪ የሰው ኃይል ፍላጎት ያላት መሆኑን የሚገልጽ መረጃ ያስፈጫሉ።

ወደ አሜሪካን ለመግባት ለሚፈልግ ግለሰብ ካለምንም ቅድመ ሁኔታና የአፈጻጸም መጓተት ቪዛ ስለምትሰጥ፣ ስደተኛው ዕድሉን በመጠቀም ራሱን፣ ቤተሰቡንና ሀብቱን ወደ አሜሪካን አግዞ በቋሚ ነዋሪነት መደራጀት በመቻሉ፣ የሕዝቧን ቁጥር በዚህ ሁኔታ ለማሳደግ ችላለች። ከዚህም ሌላ በቀዝቃዛው ጦርነት ወቅት ከተባበሩት የሶቭየት ኅብረት መንግሥት ጋር የኢኮኖሚ፣ የአይዲዮሎጂና የወታደር ኃይል ፍትረያ ሚዛን ወደ እርሷ እንዲያዘነብል፣ ከልዩ ልዩ አገሮች ለሥራ ወደ አሜሪካን የሚመጡትን ምርጥ ዲፕሎማቶች፣ ባለሥልጣናት፣ የአገር መሪዎችና ተማሪዎች፣ ሰፊ የሆነ መስተንግዶ እየሰጠች በመያዝ ብዙ ወዳጅ ሰላፊራች፣ ለምታቀርበው ማንኛውም ጥያቄ፣ በኢኮኖሚ፣ በፖለቲካና በዲፕሎማቲክ ግንኙነትዋ ሁሉ ያልተቆጠበ ትብብርና ድጋፍ ለማግኘት በቅታለች።

ለስደተኛው ወደ አሜሪካን አገር መግባት ምክንያት ናቸው ተብለው ከፍ ብሎ ከተጠቀሱት ነጥቦች ሌላ፣ የፖለቲካ ጥገኝነትን የማግኘት ፍላጎት፣ የተለያዩ አገሮች ባለሥልጣናትና ምሁራን ከየአገራቸው መሪዎች ጋር የሐሰብ ልዩነትና አለመጣጣም ሲገጥማቸው በሰላምና በመግባባት መብታቸው ተጠብቆ መኖር ስለማይችሉ፣ ወይም ያ አገር ከአሜሪካን መንግሥት ጋር ስምምነት ከሌለው፣ መንግሥቱን ለመገልበጥ ተሳትፎ ያደረጉ ግለሰቦች አሜሪካን ገብተው ለመኖር ጥያቄ ሲያቀርቡ፣ ያለምንም ማመንታት ቪዛ

እየሰጠች ገብተው መኖር እንዲችሉ ታደርጋለች። በዚህ ዓይነት መንገድ የእያንዳንዱን አገር የፖለቲካ አቋም፣ አቅጣጫና ምስጢር የሚገልጽ መረጃ በቀላሉ ለማግኘት ከመቻልዋም በላይ፣ የደረሰባትንም የሠለጠነ የሰው ኃይል እጥረት ለማቃለል ደርሳለች ። እንዲሁም ከተለያዩ አገሮች ለሚገጥሟት የፖለቲካ ችግሮች፣ ስለ አገሮቹ የፖለቲካ አመራር፣ በኢኮኖሚ አቅጣጫና በሕዝብ ባሕርያት ላይ ጥናት ለማካሄድ፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም መረጃዎችን ከየአቅጣጫው ለማጠናቀርና የስለላ መረብ ለመዘርጋት ከተለያዩ አገሮች ወደ አገርዋ የሚገቡትን ስደተኞች መሣሪያ አድርጋ ትጠቀምባቸዋለች።

በመሠረቱ ኢትዮጵያውያን በተፈጥሮ ኩሩ ሕዝብ በመሆናቸው እንኳን ተሰድደው ወደ ሰው አገር ሊሄዱ፣ ካልተጋበዙ በቀር ሰው ደጃፍ አይደርሱም ነበር። የኢትዮጵያውያን ወደ ተለያዩ አገሮች መሰደድ እንደ አሁኑ አይብዛ እንጂ፣ በሽፍታ መታደት፣ ግብር አልከፍልም እያለ እምቢ በማለቱና ሌላውንም በማነሣሣቱ፣ ለሕዝብ የዲሞክራሲ አስተዳዳሪ በቆመው፣ ከግዞት፣ ከግር ፋት፣ ከስቅላት፣ በኢፍትሐዊ ፍርድ ዓለም በቃኝ ወህኒ ቤት ከመሠቃየት ለማምለጥ ወደ አውሮፓ አገሮች እየተሰደደ ይኖር ነበር።

የአሁኑ ብዛት ያለው ስደት የመጣው ደግሞ በአገር ውስጥ በተካሄደው ሥርነቀል አብዮታዊ ለውጥ ምክንያት ሲሆን፣ ወጣቱ ለውትድርና ሲፈለግ፣ ሕዝቡ በረሃብና በጦርነት ሲጠቃ፣ የጦር መሣሪያ እያመለከሁ አልኖርም፣ ከመሞት መሰን በት ይሻለኛል በማለት ከሚወዳት አገሩና ወገኑ ሳይወድ በግድ ለስደት በቅቷል።

እንጀራ ፍለጋና ሕይወቱን ለማትረፍ ወደ ባሕር ማዶ ተሰድዶ የባዕድ ፊት እንደ እሳት እየገረፈው ደክሞና አንገቱን ደፍቶ እየሠራ ራሱንና አገር ቤት የሚገኙ ወገኖቹን እየረዳ ደግ ቀን እስከሚመጣለት ድረስ ኑሮውን በመግፋት ላይ የሚገኘው ኢትዮጵያዊ ቁጥር እጅግ በርካታ እየሆነ መሄድ ከጀመረ ቆይቷል።

የኑሮ ሁኔታ

አንድ የተለየ ትርጉም የማያንጸባርቅ ቅርጽ ያለው ሥዕል ብዙ ምስጢር የያዘ ስለሚሆን፤ ተመልካች በፈለገው፤ በተሰማው መንገድና ከአካባቢው ሁኔታ ጋር በማገናዘብ ፍቺ እንደሚሰጠው ሁሉ፤ ኑሮም እንደየሰጠው አመለካከት ስለሚለያይ ትክክለኛ ገጽታውን የሚያመለክት ብያሄ መስጠት አዳጋች ነው። ሆኖም መዝገብ ቃላት ኑሮን፤ «አንድ ሰው በዕድሜ ዘመኑ የሚያሳልፈው ሕይወት» ይለዋል።

ከስደት አኳያ ኑሮን በጨረፍታ ስንመለከተው፤ የሰው ልጅ ኑሮን (ሕይወትን) የረዥም ጉዞ ዕቅድ አድርጎ በመመልከት የሚያጋጥሙትን ነገሮች ሁሉ እንደ አመጣጣቸው ይቋቋማል። ኑሮ የተፈጥሮ ስጦታ ነው። ኑሮ ኃዘንና ደስታ ነው። ኑሮ የሥራ ድርሻና ኃላፊነት ነው። ኑሮ ምስጢራዊ ትርጉም ያለው ሙዚቃና ምስል ነው። ኑሮ በቀላሉ ሊወጡት የማይቻል ውጣ ውረድ የበዛበትና ቀጣይነት ባለው ጥረት የሚወጡት ትልቅ ተራራ ነው።

በመሆኑም በአሜሪካንና በተለያዩ ዓለማት ተሰድዶ የሚኖረው ኢትዮጵያዊ፤ ከሚኖርባቸው አገሮች ሕዝብ ጋር ተመሳሳሉና ተመሳጥሮ የራሱንና የባዕድ አገር ባህል እየተከተለ የማጎበራዊ ኑሮውን በመምራት ላይ ይገኛል።

ስደት ወደ አሜሪካን

ኢትዮጵያ የነበራት የፖለቲካ፤ የኢኮኖሚና የወታደራዊ ግንኙነት ከጥቂት አውሮፓ አገሮች ጋር ስለ ነበር፤ ለተለያዩ የሥራ ጉዳይ መልእክተኞቿን የምትልከውና ወጣት ልጆችዋን ለከፍተኛ ትምህርት ልካ የምታሠላጥነው ወደ ጣሊያን፤ ፈረንሳይ፤ እንግሊዝና አልፎ አልፎም ጀርመን አገር እየላከች ነበር። የተባበሩት መንግሥታት በዩናይትድ ስቴትስ አፍ አሜሪካ ከተቋቋመ በኋላ ግን፤ ኢትዮጵያውያን ሹማምንት በመልእክተኝነትና በኤምባሲ ሠራተኛነት ወደ አሜሪካን አገር መግባት ጀመሩ።

የአገሪቱ ኢኮኖሚ የጀርባ አጥንት ግብርና በመሆኑ፤ ሕዝቡ ስለ ቴክኖሎጂ፤ ስለ ምጣኔ ሀብት ዕድገትና ስለ ፖለቲካ የነበረው አመለካከት ዝቅተኛ ነበር። ሕዝቡ ለሃይማኖትና ለባህሉ ተገዥ ስለ ነበር፤ «ተከተል አለቃህን ተመልክት ዓላማህን» የሚለውን መፈክር እንደ ብሔራዊ መርሐ አድርጎ በመያዝ፤ ከመንግሥት የሚተላለፈውን አዋጅና ትእዛዝ በመከተል የተጣለበትን ግብር በወቅቱ እየከፈለ የዕለት ኑሮውን ይገፋ ነበር። አገሪቱ ባላት የረጅም ጊዜ የነፃነት ታሪክ የዓለም ጥቁር ሕዝብ አርነት ተምሳሌት በመሆን ዝናን ብታተርፍም፤ የውስጥና የውጭ የፖለቲካ አመራርዋ ኋላ ቀር መሆኑን የተረዳው ለከፍተኛ ትምህርት ወደ አውሮፓ አገሮች ተልኮ አገሩን በቅንነት ለማገልገል የተመለሰው ጥቂት ምሁር ነበር። ይህ የምሁር ቡድን የአገሪቱ ድክመት ታርሞ፤ የፖለቲካ፤ የኢኮኖሚ ዕድገት፤ ዲሞክራሲና ፍትሐዊ አመራር በአገሪቱ ላይ እንዲሰፍን ምን መደረግ እንዳለበት በወቅቱ ለነበረው የሥልጣን አካል ቢያሳውቅም፤ ስሜ ስላጣ በአገሪቱ ውስጥ የፖለቲካ ለውጥ ለማምጣት በማቀድ ከወታደር መኮንኖች ጋር በምስጢር ምክክር ጀመረ።

በዚያን ጊዜ ዩናይትድ ስቴትስ አፍ አሜሪካና የቀድሞ የሶቭየት ጎብረት መንግሥታት በዓለም ላይ ያላቸው የፖለቲካ የኃይል ሚዛን ወደ እየራሳቸው እንዲያደላ ለማድረግ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ከፋኛ ፖለቲካዊና ወታደራዊ ፍጥጫ ያካሂዱ ነበር። ዓላማቸውንም ለማሳካት የማያደርጉት መሯሯጥ አልነበረም። በዚህ ምክንያት አሜሪካን ኤርትራ በሚገኘው ቃኘው ሻለቃና በዳህላክ ደሴቶች ውስጥ መሽጋ በመካከለኛው ምሥራቅ አካባቢ የሚገኙትን የአረብ አገሮችና የሶቭየት ጎብረት ደጋፊ አገሮችን የፖለቲካ አቅጣጫ፣ የኢኮኖሚና የወታደር እንቅስቃሴያቸውን ትቆጣጠር ነበር። ሶቭየት ጎብረት በበኩል የኢትዮጵያ የድንበር ተቀናቃኝ አገር በሆነችው ሶማሊያ ግዛት በበርበራ ውስጥ መሽጋ አሜሪካንን ከኢትዮጵያ ፈንቅላ በማለወጣት፣ ኢትዮጵያን፣ የመንንና ሶማሊያን በፖለቲካ አቅጣጫ አስተባብራ አካባቢውን ለመቆጣጠር ያላትን ዕቅድ ተግባራዊ ለማድረግ ትጥር ነበር። ይህንኑ ዓላማዋን ተግባራዊ ለማድረግ በአጋዴን ሰፍረው ጠረፍ ከሚጠብቁት ወታደሮች መካከል ብሔራዊ ስሜት ያላቸውንና ተናግረው የማሳመን ችሎታ አላቸው ብላ የገመተቻቸውን ጥቂት መኮንኖች ከወታደሮች መካከል መልምላ ይዞ በድብቅ የሶሻሊዝም ርዕዮተ ዓለም ትምህርት ትስጥ ነበር። የፖለቲካ ንቃተ ሕሊናቸውን እያጉለበተች የንቅናቄ ምክክር ከሚያደርገው የተማሪ ቡድን ጋር ግንኙነት በመፍጠርና አብራ በመሥራት የአንድነት ግንባር እንዲፈጠር ከፍተኛ የገንዘብ፣ የቁሳቁስ ድጋፍና ግፊት ታደርግ ነበር።

ይህ በእንዲህ እንዳለ፣ ኢትዮጵያም ያላትን የጦር ኃይል በዘመናዊ የቀለም ትምህርትና የውትድርና ሙያ ደረጃውን ከፍ ለማድረግና ዘመኑ የወለደውን መሣሪያ አስታጥቃ የአገር መከላከያ ኃይሏን ለማጠናከር በማቀድ ወታደሮች በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የከፍተኛ ደረጃ ትምህርት እንዲከታተሉ ማድረግ ጀመረች። በዚህም ሳቢያ ወታደሩ ከዩኒቨርሲቲው ተማሪ ጋር በበለጠ ለመቀራረብና ስለ አገሪቱ ፖለቲካ፣ ኢኮኖሚና ማኅበራዊ ኑሮ የሐሳብ ልውውጥ ለማካሄድ ዓይነተኛ መንገድ ፈጠረለት። ወታደሩ

ጠንካራ የፖለቲካና የአገር ስሜት ያላቸውን ተማሪዎች በድብቅ አደራጅተ በሚያካሄደው ስብሰባ ላይ እንዲሳተፉ ማድረጉን ተያያዘው።

ዩኒቨርሲቲው በሚሰጣቸው ውስን የሙያ ትምህርቶች የአስተማሪ፣ የመጻሕፍት፣ የበጀትና የቦታ ጥበት ያለበት በመሆኑ፣ ለአገሪቱ የሚያስፈልጋትን የሙያ ዓይነት አጠቃልሎ በአገር ውስጥ ለማስተማር ብቃት አልነበረውም። ስለዚህ በሕክምና፣ በታሪክ፣ በጂኦግራፊና በንግድ ሥራ የቅድመና የድኅረ ምረቃ ትምህርት በነፃ ወደሚሰጡት አሜሪካንና አውሮፓ አገሮች ተማሪዎችን መላክ ተጀመረ። ይህ በተለይ በፖለቲካ ንቅናቄ ውስጥ ለሚሳተፈው ተማሪ መንታ ዕድል ሊፈጥርለት ቻለ። ይህም በመሆኑ ተማሪው ሙያውን ለማሻሻልና የቆመለትን የፖለቲካ ዓላማ ከአገር ውስጥ ይልቅ በውጭው አገር በግላዊ ለማካሄድ፣ በገንዘብና በቁሳቁስ ለመጠናከር፣ እንዲሁም በአገር ውስጥ የሚንቀሳቀሰውን ቡድን አጠናክሮ ግንባር ለመፍጠር አበቃው። «መሬት ላራሹ፣ የኤርትራ ጉዳይ በሰላማዊ መንገድ መፍትሔ ያግኝ፣ በአገር ውስጥ ዲሞክራሲን የተከተለ አስተዳደር ይመሥረት፣ ለሕዝቡ ፍትሕና የፖለቲካ ነፃነት ይሰጠው» የሚሉትን የለውጥ መስፈርቶች ለመንግሥትና ለሕዝቡ በግልጽ ለማሳወቅ በዩኒቨርሲቲ ተማሪው ግንባር ቀደምትነት በሰላማዊ ሰልፍና ወረቀት በመበተን ድብቁን የፖለቲካ ንቅናቄ ዕውቅና እንዲያገኝ አደረገው።

መንግሥትም በአገር ውስጥ ለሚካሄደው የፖለቲካ ንቅናቄ ቀንደኛ የሆነውን ተማሪ፣ ስቪሉንና ወታደሩን ይዞ ማስሩንና የሴኩሪቲ ከትትል ማድረጉን እያጠናከረ በመሄዱ፣ ከዚህ የመንግሥት ጥቃት ለማምለጥ የተቻለው ሁሉ በጉብኝትና በትምህርት እያሳበበ ወደ አሜሪካንና አውሮፓ አገሮች መሸሽ ጀመረ። ወደ አሜሪካን የገባው ተማሪ በዋሽንግተን፣ በኒው ዮርክ፣ በቸካጎ፣ በሎስአንጀለስና በሶስተን ተሰባስቦ መኖሩን ተያያዘው። ወደ አውሮፓ የሄደው ደግሞ በፈረንሳይ፣ በእንግሊዝና በጀርመን ዋና ዋና ከተሞች ውስጥ ተሰባስቦ መኖሩን ምርጫው አደረገ።

በዚያን ወቅት አሜሪካን የምታራምደው የፖለቲካ አቅጣጫ በዓለም ላይ ተቀባይነት እንዲኖረው ለማድረግ የማያቋርጥ ዕቅድ ስለ ነበራት፤ በተለይ በእንግሊዝ ቅኝ አገዛዝ ሥር ለነበሩ የአፍሪቃ አገሮች የነፃ ትምህርት ዕድል በሰፊው ትሰጥ ነበር። ይህን የመሰለው የትምህርት ዕድል ለኢትዮጵያውያን ተማሪዎችም እንዲሰጥ ቀደም ብለው ወደ አሜሪካን ለትምህርት የመጡት ኢትዮጵያውያን ለሚማሩባቸው ትምህርት ቤት አስተዳዳሪዎች ያቀረቧቸው ጥያቄዎች ተቀባይነትን ማግኘት ችለው ከዚህም የተነሣ እንደ አፍሪቃውያን ተማሪዎች ቁጥሩ አይብዛ እንጂ ጥቂት ኢትዮጵያውያን ተማሪዎችም እየተመረጡ በነፃ ትምህርት ለመቅሰም (በስኮላርሽፕ) መጥተው እንዲማሩ ተፈቀደ። ዕድል ቀንቷቸው የመጡት ተማሪዎችም የባህል ልብሳቸውን ለብሰው በአሜሪካን ከተሞች ውር ውር ማለት ጀመሩ። ይህ የባህል አለባበስ ለአሜሪካን ሕዝብ ብርቅ ስለ ሆነበት ኢትዮጵያውያን ተማሪዎችን ያቀርቡ ጀመር። ያን ጊዜ የትምህርት ውጤት ነጥብ እንደ አሁኑ ጊዜ ከፍ ሳይል በየትምህርት ቤቱ ሁለትና ከሁለት ነጥብ በላይ ውጤት ላመጡትና በማንኛውም የአሜሪካን ስፖርት ክብብ ውስጥ ገብተው ለተሳተፉ ተማሪዎች የስኮላርሽፕ ዕድል ይሰጥ ነበር። የአሜሪካኑ የእግር ኳስ (ፉትቦል) ጨዋታ እኛ ከምናውቀው የተለየ በመሆኑ ከፍ ያለ የሰውነት ግንባታ፣ ቁመትና ጥንካሬ ስለሚጠይቅ ኢትዮጵያውያን ተማሪዎች በአሜሪካኑ ፉትቦል ስፖርት ሙያ አልገፉበትም። ይህም ሆኖ በትምህርታቸው ጥሩ ነጥብ ያገኙትና በስፖርት ክብብ ውስጥ በመጠኑ ተሳትፎ ያደረጉ ኢትዮጵያውያን ተማሪዎች ትምህርታቸውን በነፃ እንዲከታተሉ ተፈቀደ። በተለይ በፖለቲካ ንቅናቄ ውስጥ ያለው ተማሪ ውሎ ሲያድር የዕውቀት አድማሱ እየሰፋ በመሄዱ፣ ለአገሩ ሕዝብ ኑሮ መሻሻል የሚበጀው የሶሻሊዝም የፖለቲካ ፈር ነው ብሎ ወደ ማመን አዘነበለ። የማርክስንና የማኦን የፖለቲካ ፍልስፍና ማጥናት፣ መፈክሮቻቸውን እየጠቀሱ መወያየትና የኢትዮጵያን ሰፊ ሕዝብ ለመምሰል ያደፈና ያረጀ ልብስ ለብሶ መታየት፣ ጸጉር አጎፍሮ፣ ጌም አንዝርጎ በየከተማው መዘዋወር የወቅቱ ፈሊጥ ሆኖ ነበር።

አፄ ኃይለ ሥላሴ ለሥራ ጉዳይ ወደ ውጭ አገር ሲሄዱ፣ በአገር ውስጥ በሚሰጡር የተደራጀው ምሁር፣ የፖለቲካው ቡድን፣ በአሜሪካን አገር የሠለጠነው የከቡር ዘበኛ ወታደርና በውጭ አገር በተደራጀው የተማሪ ንቅናቄ ድጋፍ የመጀመሪያው የመንግሥት ግልበጣ በ1953 ዓ.ም ላይ ተሞክረ። የመንግሥት ግልበጣ ሙከራው በአሜሪካንና በምዕራብ አገሮች ዕርዳታ ከከሸፈ በኋላ፣ በተማሪው፣ በአስተማሪውና በወታደሩ ውስጥ የተጀመረው የፖለቲካ ትግል የበለጠ የመተባበር የመጠናከርና በአንድነት የመሥራት አቅጣጫ ያዘ። ንቅናቄው የሕዝብ ድጋፍ እያገኘና የአገሪቱ የሴኩሪቲ ቁጥጥር እየጠበቀ በመሄዱ፣ ተማሪው የአገሩን ጥቅም በማስቀደም የቆመለትን የፖለቲካ ዓላማ ከግቡ ለማድረስ፣ ካለምንም ፍራቻ ለመንቀሳቀስና ግንኙነት ለመፍጠር ገሚሱ ባሌ ክፍለ አገር ውስጥ ከሚንቀሳቀሰው የፖለቲካ ቡድን ጋር ተደባልቆ ሲያብር፣ ሌላው ደግሞ በኤርትራ ክፍለ አገር ከሚካሄደው ድብቅ የፖለቲካ ግንባር ጋር ተቀላቅሎ ትግሉን በጫካ ተያያዘው። በኤርትራ የሚንቀሳቀሰው የተማሪ የፖለቲካ ግንባር፣ በመጀመሪያ የነበረው ዓላማ የመገንጠል ሳይሆን፣ ከሌላው ወገኑ ጋር ጉን ለጉን ቆሞ፣ ትከሻ ለትከሻ ገጥሞ ትግል እያካሄደ የአገሪቱን ፖለቲካ፣ ኢኮኖሚና አስተዳደር መልክ ለማስያዝ ነበር። እየቆየ ሲሄድ ግን ይህ ዓላማው ሽፋን መሆኑ ይፋ ወጣ። ይሁንና ትግላቸውን በሁለት ክፍላት አገራት ውስጥ የሚያራምዱት የፖለቲካ ቡድኖች አባላት መካከል የትግላቸውን ፍሬ ለማየት የቸኮሉትና ምርጫ ያጡት ጥቂት የዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ተስፋ ሳይቆርጡ በኤርትራ ውስጥ ካሉት ጓደኞቻቸው ጋር ግንባር ፈጥረው መቆየቱን መረጡ።

የመንግሥት ግልበጣ ሙከራው እንዳይደገም ለግልበጣው ምክንያት ናቸው የተባሉትን የአገር አስተዳደር ችግሮች በመጠኑም ቢሆን ለማሻሻል በመንግሥት በኩል ጥረት ለማድረግ ተሞክሮ ነበር። ይሁን እንጂ በውጭ መንግሥታት የሚገፋው የፖለቲካ ተቃዋሚ ቡድን የልቡ ስላልደረሰ በግ ምት ከአሥር ዓመት በኋላ፣ እንደ አውሮፓውያን ዘመን አቆጣጠር በ1974

ላይ ተማሪው በመሬት ላራሹ፤ ወታደሩ በደምዝ ጭማሪ፤ ሕዝቡ በኑሮ ውድነት፤ ታክሲ ነጂው በነዳጅ ዋጋ ማሻቀብና በተጨማሪ የንግድ መሥመር ጥያቄ መነሻነት ተባብረው ተነሡ። ይህ የሕዝብ ትብብር ለፖለቲካው ንቅናቄ ተጨማሪ ድጋፍና ድምቀት ስለ ሰጠው፤ የንጉሡን አመራር የሚከተለው መንግሥት በወታደሩ መጽናት ሊገ ለበጥ ቻለ። ቀጥሎም ስለ መፈንቅለ መንግሥቱ ዓላማ ለገጠሩ ነዋሪ ሕዝብ ገለጻ ለማድረግና የመሠረተ ትምህርት ዘመቻ ለማካሄድ ተማሪዎች በየክፍለ አገሩ እንዲዘምቱ ተደረገ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ የፖለቲካ ክፍፍልና የሥልጣን ሽኩቻ ግጭት በአገር ውስጥ በመድረሱ፤ የመንግሥት መረጋጋት እስከሚ መጣና በየክፍለ አገሩ ጸጥታ እንዳይደፈርስ፤ ተማሪው በፖለቲካው ውዝ ግብ ውስጥ እጁን እንዳያስገባ ለማድረግ ዘማቹ ተማሪ ባለበት እንዲቆይ ተደርጎ የዘመቻው ጊዜ ተራዘመ። ተማሪው በአፈንጋጩ የፖለቲካ ፓርቲ እንዳይደለል ቅስቀሳ፤ ጥቃት እንዳይደርስበት የወታደር ጥበቃ፤ ጤናው እንዳይታወክ የሕክምና ዕርዳታ እንዲደረግለት ጥረቱ ቀጥሎ ነበር።

ወታደሩና ፖሊሱ ሕዝቡን ለማረጋጋት ቢነሣም፤ ሁሉም በበኩሉ ሥልጣን ለመያዝ ትግል ውስጥ በመግባቱ ሽኩቻው ተጋግሎ መጠቋቋምና ደም መፋሰስ ተከተለ። የዘመተው ተማሪም ነፍሱን ለማዳን በአቅራቢያው ወደሚገኙት የጉረቤት አገሮች ተሰድዶ የፖለቲካ ጥገኝነት ለመጠየቅ በቃ። በተሰደደበት አገር ቆይታ አድርጎ የቀናው ወደ አሜሪካን፤ እውሮፓና ካናዳ እምርቶ ቋሚ ኑሮውን መግፋት ቻለ። በየተሰደደበት አገር ከመቆየት የተነሣም ዜግነቱን እየቀየረ፤ ባህሉን እየበረዘ፤ ታሪኩን እየረሳ ተደላድሎ መኖርን መረጠ።

እንደ አሁኑ በተለያዩ ምክንያት ወደ አሜሪካን መጉረፍ ሳይጀመር፤ የቀድሞው ስደተኛ ከኢትዮጵያ ይወጣ የነበረው የነፃ ትምህርት እያገኘ ወይም ወላጆቹ የትምህርትና የመኖሪያ ወጭውን እየቻሉ በመሆኑ፤ ከቤተሰብና ከአገር ናፍቆት በስተቀር የውጪ አገሩን ኑሮ በቀላሉ መላመድና ኑሮውንም መቋቋም ይችል ነበር። በአሁኑ ጊዜ ቀጥታ ከኢትዮጵያ ወደ

አሜሪካን የሚሰደደው አበሻ ካለምንም ዕርዳታ በግል ጥረቱ ዓላማውን ለማሳካት ቆርጦ የመጣ በመሆኑ፤ የሥራ ፈቃድ እስከሚያገኝ ድረስ ባስጠ ጉት ወገኖች እየተረዳ ተደብቆና ተሸማቅቆ በአነስተኛ ክፍያ ለመተዳደር ይጥራል። የሥራ ፈቃዱም ከተገኘ በኋላ በገበያ ላይ የሚፈለግ ልዩ ሙያ ከሌለው በቀር ጥሩ ክፍያ የሚያስገኝ ሥራ ላይ ለመመደብ ጊዜ መጠየቅ አልቀረም። ይህም በመሆኑ፤ የተገኘውን ሥራ ይዞ ለመኖር ቢጥርም የመጣ በትን ጉዳይ ባሰበው ጊዜ ውስጥ ለማሳካት በጣም ይቸግረዋል። በዚህ ምክንያት በስደት የሚኖርበትን አገር እየጠላና እያማረረ ኑሮውን ስለሚገፋ፤ ከጭንቀትና ከመደበር ለመዳን ሱስ በሚያሲዙ ብዙ ልማዶች ተዳርጓል።

በአሁኑና በቀድሞው ኢትዮጵያውያን ስደተኞች መካከል ግልጽ ልዩነት ይታያል። የአሁኑ ኢትዮጵያዊ ወጣት ስደተኛ ንቃተ ሕሊናው ከፍ ያለ፤ ብልጣ ብልጥ፤ ራሱን የሚያስቀድም፤ ባህሉን የማይከተል፤ ልቅ አስተዳደግ የተጠናወተው፤ የመማር ዕድል እያለው ዕውቀቱን ለማሻሻል ጥረት የማያደርግ፤ ጊዜውን በደስታ ላይ ብቻ የሚያባክን፤ የአገር ስሜት የጉደለው፤ ቸግረኛ ዘመዶቹን እንኳ ዞር ብሎ የማያይ ነው። በሌላ በኩል ደግሞ ቀደም ሲል ወደ አሜሪካን የመጣው ኢትዮጵያዊ ትምህርት አፍቃሪ፤ ባህሉን አክባሪ፤ በዲሲፒሊን የታነጸ፤ ራሱን የሚወድ፤ ጥቅሙን የሚያስከብር፤ ከመቆየት ብዛት የአገሬውን ባሕርይ በመከተል ስለ ራሱ እንጂ ስለ ሌላው ሰው ግድ የሌለው ሆኖ ይታያል።

ከዚህም ሌላ፤ ቀደም ሲል ወደ አሜሪካን በተለያዩ ምክንያት ከተሰደደው ኢትዮጵያዊ መካከል አብዛኛዎቹ ወንዶች፤ ጥቂት ሴቶች ስለ ነበሩ፤ ወንዱ ያለው ምርጫ የዚያኑ አገር ዜጋ ሴቶች አግብቶ መኖር በመሆኑ፤ በመጠኑም ቢሆን ባህሉንና ቋንቋውን የመርሳት አዝማሚያ ይታይበታል። የቀድሞው ተማሪ ከአገሬው ሕዝብ ጋር ይኖር ስለነበር የእንግሊዘኛ ቋንቋውን በአጭር ጊዜ ውስጥ ማሻሻል ይችል ነበር። በሌላ በኩል በቅርብ ጊዜ አሜሪካን የገባው ኢትዮጵያዊ ስደተኛ ግን ራሱን አግልሎና ከሚያውቀው

ለው ጋር ብቻ ተወስኖ ስለሚኖር፤ የእንግሊዝኛ ቋንቋ ችሎታውን ለማሻሻል ጊዜ ስለሚወስድበት ወደ መደበኛ ትምህርት ለመረማመድ እክል ይገጥመዋል።

በልዩ ልዩ ምክንያት ከአገሩ ወጥቶ በባዕድ አገር ይኖር የነበረው የቀድሞው ኢትዮጵያዊ ሰደተኛ፤ ልቡ ጪፖለቲካ፤ በዘር፤ በጎሳ፤ በቋንቋና በማኅበራዊ ጉዳይ ላይ ያልተከፋፈለ በመሆኑ፤ አገሩንና ወገኑን ወዳድ፤ ለቆመበት ዓላማ ሚች ስለ ነበር ለትምህርቱ ትኩረትና ቅድሚያ ለጥቶ በጥሩ ውጤት እዳር የማድረስ ተነሣሽነት ነበረው። ይህም በመሆኑ የአገሩን ስም ከማስጠራቱም ሌላ፤ በሚኖርበት ስፍራ፤ ተቀጥሮ በሚሠራበት መሥሪያ ቤትና በተሰለፈበት የሙያ መስክ ላይ ሁሉ የተመለከረለት ዜጋ ለመሆን በቅቷል። ስለ አገሩ ጉዳይ በተነሣ ቁጥር በየመድረኩ ሽንጡን ገትሮ ታሪኳን፤ ባህሏንና ቋንቋዋን በተጨማሪም የማስተዋወቅ ወኔ ነበረው። በተጨማሪም የባህል ቅርሶችዋን፤ በናሙና መልክ ለሕዝብ አቅርቦ በማሳየት የሚወዳት አገሩን በሚገባ አስተዋውቋል። የከተማ ታክሊዎችን በማደራጀት፤ ለወገኑ ማኅበራዊ ኑሮ መሠረት የሆኑ አብያተ ክርስቲያናትን በማሳነጽ፤ የመረዳጃ ማኅበራትን በማቋቋም ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል፤ በማድረግም ላይ ይገኛል።*

* ምንጭ፡ የቀድሞ ተማሪዎች የአሁኑ ሰደተኞች የአሜሪካን ዜጎች ናቸው።

ያላዩት አገር ይናፍቃል

በአንዳንድ አጋጣሚ ሰብስብ ብለን ስንጨዋውት፤ አንዱ ይነሣና ያለ ይሉኝታ በባህላችን መነገር የማይገባውን ነገር ሊናገር ስንሰማ፤ «ተው እንጂ፤ እንዲህ አይባልም!» በማለት ግለሰቡን ለማረም እንሞክራለን። አልፎ አልፎም በአሻፈረኝ ባይነት፤ «ያለሁት አሜሪካን ነው፤ የፈለግሁትን መናገርና መሥራት እችላለሁ» የሚል መልስ እናገኛለን። ይህንን የመሰለው የአነጋገር ፈሊጥ በአሁኑ ጊዜ በብዙ ጨዋታ ላይ ሊሠነዘር ይሰማል።

ይህንን ምሳሌ እዚህ ላይ መጥቀስ የተፈለገው፤ የሚጠቅመንንና የማይጠቅመንን አነጋገር፤ ባህልና የአኗኗር ልምድ ለይተን ባለመገንዘብ፤ ላይ ታስብ ከአንደበታችን የሚወጡት ቃላት የሚያስከትሉትን ጦስ ካላጤንነው በቀር ከናፈቅነው አገር ብዙ መጥፎ መጥፎ ባሕርይአትን ሳናውቀው እንደ ምንቀስምና ከማኅበረሰቡ ጋር በኅብረት ለመኖር ችግር እንደሚፈጥርብን ለመጠቆም ነው። ለዚህ እንደ ጥሩ ምሳሌ ሊጠቀስ የሚገባው፤ «ሌሊቱ ሲመጣ» በሚለው ፊልም አማካይነት ዕድሜና ያታ ሳይገድበን በአገሩ ኅብረተሰብ ዘንድ የተጠሉትን ባሕርይአት ቀስመን ተግባራዊ እንደምናደርግ በግልጽ ያሳያል። ይህንን ለማለት ያበቃን ዋናው ምክንያት፤ አሜሪካን አገር ከመምጣታችን በፊትና በስንት መከራ ወደ አሜሪካን ከመጣንም በኋላ የነበረንን የየግል ባሕርይአችንን በመገምገም፤ ስለ አሜሪካን አገር የነበረንን አመለካከትና አሜሪካንን እንዴት እንዳገኘናት ለማመዛዘን እንደ መንደርደሪያ ሐሳብ እርገን ለመጠቀም እንዲረዳን በማሰብ ነው።

አሜሪካን ከመምጣታችን በፊት

በአገራችን በነበርንበት ጊዜ ስለ አሜሪካን አገር ማወቅና ማውራት እንወድ እንደ ነበረ ብዙዎቻችን የምንዘጋው ነገር አይደለም። እንደ ሰው

አሜሪካን አገር የተዘጋጀ ልብስ ለብሶ የገጠመን እንደሆነ አጋጣሚውን በመጠቀም ስለ አገሩ የሰማነውንና በሲኒማ ቤት ያየነውን አደኗር፤ የጫማ ዓይነት፤ አረማመድ፤ የጸጉር አቆራረጥና የልብስ አለባበስ ወዘተ. እያነሣን ማውራቱ ማቆሚያ አልነበረውም። በተለይ አሜሪካን አገር የሚኖሩ የቅርብ ዘመዶች ካሉንና ደብዳቤ ከደረሰን፤ የሚታየን ነገር ሁሉ እንደ እነርሱ አሜሪካን አገር ገብተን መኖር ብቻ ነበር። ልባችን በአሜሪካን ጉዳይ ተመስጦ በሐሳብ ከመዋኘት አልፈን ከአይሮፕላን ስንወርድ፤ እንኳን ደህና መጣችሁልን በማለት እጃቸውን ዘርግተው ጠብ እርግፍ እያሉ ሲቀበሉን ይታየን ነበር። ከዚህም አልፎ ተርፎ እስከ መጨረሻው ድረስ እያስተናገዱ የሚያኖሩን፤ አገሩ ገንዘብ እንደ ልብ የሚታፈስበት፤ ትምህርት በነፃ መገባበት የሚቻልበት፤ የአገራችን የባህል ምግቦች የሌሉበት፤ በአገሪቱ ውስጥ ጥቂት ኢትዮጵያውያን ውር ውር የሚሉባት ይመስለን ነበር።

አገር ምድሩ ከሕንጻ በቀር ሣር ቅጠል የማይታይበት፤ አነስተኛ የመኖሪያ ቤቶች ጨርሶ የማይገኝበት፤ እንስሳት ከተማ ውስጥ የማይኖሩበት ይመስለን ነበር። የውጭ ዜጋ በብዛት የሌለበት፤ ሰው ሁሉ ተደስቶ፤ ሁሉም በሙያው ተሰልፎ እየሠራ ደልቶት የሚኖርበት፤ በአሜሪካን የሚመረተው ምርት ሁሉ በገበያ ላይ ለሽያጭ የሚቀርብበት አድርገን እንቆጥር ነበር። እንደ አገራችን የቤት ሠራተኛ እንደ ልብ መርጠን ቀጥረን እያሠራን ተዝናንተን የምንኖርበት፤ ዘመድ አዝማጃችንን በምናውቃቸው አሜሪካኖች አማካይነት አስመጥተን ጥሩ ሥራ አስይዘን ማኖር የምንችልበት፤ የፈለግንበት ስፍራ የመኖር ዕድል ያለበት አድርገን ስንገምት ነበር። አሜሪካኖች አገራችን በሚመጡበት ጊዜ ለሰው ሁሉ ደገ የሚያስቡ፤ ገንዘባቸውን ለጠየቃቸው ሰው ሁሉ እንደ ውኃ የሚረጩ፤ ቃል የገቡትን የሚፈጽሙ፤ ሰው የሚያከብሩ ይመስሉን ነበር። አሜሪካዊ ሁሉ የተማረ፤ በሲኒማ ውስጥ እንደሚታዩት ሲጋር፤ ፒፓና ሲጃራ እያጨሉ፤ ቢራና ውስኪ እየተጎነጩ ጊዜያቸውን በመዝናናት የሚያሳልፉ፤ በደፈናው አሜሪካን መጥቶ መኖር ምንም ችግር የሌለባት አገር ትመስለን ነበር።

አሜሪካን ከመጣን በኋላ

ቀደም ሲል በአገራችን የነበረውን የፓስፖርትና የፊዛ ማውጣቱን ውጣ ውረድ፤ በአውሮፕላን ጣቢያ መውጫ በር ላይ ይከሰት የነበረውን የመጨረሻ መስናክል አልፈን ተመድቦ በተሰጠን የአውሮፕላን ወንበር ላይ ስንቀመጥ፤ ከፍራቻ የተነሣ ምነው በቅርብ የምናውቀው ሰው መጥቶ አጠገባችን በተቀመጠ እያልን ማሰብ እንጀምራለን። ዓይናችንን ግራ ቀኝ ስናማትር እንኳን የምናውቀው ሰው መጥቶ አጠገባችን ሊቀመጥ ቀርቶ እስከ ጭራሹ በእኛ መደዳ ያሉ ወንበሮች ባደሉቸውን ሆነው እናገኛቸዋለን። እኛም አይ ዕድል እያልን ጎናችን ባለችው ትንሽ መስኮት አካባቢውን ስንቃኝ አይሮፕላኑ አኩብኩቦ መሬቱን ለቅቆ በአየር ላይ እስከሚንሳፈፍ ድረስ የነበረብንን ጭንቀታችንን እንደ ያዝን ጉዞአችንን እንጀምራለን።

አይሮፕላኑ ምድር እንደ ለቀቀ በአስተናጋጆች የሚሰጠውን መመሪያና መግለጫ በጥምና እናዳምጣለን። ከዚያም የአገራችንን የምድር አቀማመጥ፤ ደኗን፤ የእርሻ መሬቷን፤ ወንዟንና ተራራዋን አቀርቅረን በመመልከት ተፈጥሮዋን እናደንቃለን። «ይህች ያልታደለች አገር፤ ልጆቿ ሁሉ ጥለዋት ወጡ!» እያልን ሆዳችን እየባባላት አዕምሮአችን ወደ ፊት ስለሚገጥመን ኑሮ በማሰላስል ይጠመዳል። በአገር ባህል ልብስ ያሽበረቀቸው አስተናጋጅ ፈገግታ በተሞላበት ገጽታ የመቀመጫ ቀበቶአችን መቆለፉን ለማረጋገጥ ዓይኗን ወርወር ስታደርግብን ተደናግጠን እጃችንን የመቀመጫ ቀበቷችን ላይ ጣል እናደርጋለን። አገራችን ለዘመናት የታወቀችበት አንጋፋው የኢትዮጵያ አየር መንገድ ለደንበኞቹ በሚሰጠው እንክብካቤና መስተንግዶ እየተደነቅን ስንጓዝ አውሮፓ መድረሳችን ይነገረናል።

ሁለት ቀን የፈጀው ጉዞ ተጠናቅቆ አሜሪካን በሰላም ላገባንና ከረዳን ግለሰብ ጋር ላገናኘን ፈጣሪያችን፤ ያላሰለሰ ጥረት ላደረጉልን ወገኖች ምስጋና ማቅረብ መብቃታችን ሞራላችንን ክቦታል። አንዳንዶቻችንም አሜሪካን ስንገባ የሚቀበለን ሰው ባይኖር እንዴት እንሆናለን እያልን እናስብ የነበረው ሥጋት በአጋጣሚ ደርሶብን የተሰማን ድንጋጤ ምን ጊዜም ከአዕምሮአችን የማይወጣ ትዝታ በመሆን አብሮን ይኖራል።

ገና ከአውሮፕላን ወርደን ሻንጣ መቀበያ አዳራሽ ስንገባ፤ ታክሲ ነጅው፤ ሻንጣ አውራጁና ጫፍ፤ አስተናጋጁ በከፊል አበሻ በመሆኑ፤ በቋንቋችን፤ «እንኳን ደህና መጣችሁ» እያሉን ሲያልፉ ከአገራችን ያልወጣን እየመሰለን እርጋታ ተሰማን። ወደ አሜሪካን እንድንመጣ የረዱን ሰዎች በልዩ ልዩ ምክንያት ሲቀበሉን ባለመቻላቸው እንዲቀበሉን የተላኩትን ልጆች ልንለያቸው ባለመቻላችንና ቅኑም እየመሸ በመሄድ ላይ በመሆኑ ድንጋጤአችንን አበረታው። የአውሮፕላኑ ማረፊያ መግቢያና መውጫው አንድ በር ብቻ ያለው ስለ መሰለን ሻንጣዎቻችንን ሰብስበን በመግቢያው በር ላይ ቆመን ስንጠብቅ፤ እንዲቀበሉን የተላኩት የሰፈር ልጆች ፈልገው አጥተውን ወዲህና ወዲያ ሲሉ በድንገት አይተውን፤ «አበሻ ናችሁ?» ብለው ጠየቁን። ሰላምታ ከተለዋወጥን በኋላ የሚቀበሉንን ሰዎች እየጠበቅን እንዳለን ስንነግራቸው፤ «እንዴ፤ እናንተ ናችሁ እንዴ? እኛ እነ እክሌ ነን እኮ» ሲሉን፤ ልንስማቸው ከንፈራችንን ወደ ጉንጫቸው ስናሾል፤ ሳብ አድርገው በማቀፍ ጀርባችንን በሁለት እጆቻቸው ቸብ ቸብ በማድረግ በአሜሪካን የሰላምታ ባህል ከተቀበሉን በኋላ፤ ሻንጣዎቻችንን ተጋግዘው መኪና ላይ ጭነው ስለ አገሩ አኗኗር እየገለጹልን ዘመዶቻችን ቤት በምሽቱ አጋማሽ ገደማ ላይ ደረስን።

በጭለማ ስንጓዝ እግረ መንገዳችንን ለቅምሻ ያህል በዓይን ያስጉበኙንና የተነጋገርነው ሁሉ ከመድከማችን የተነሣ ምኑም አልተያዘልንም። አሜሪካን እንድንገባ የረዱን ዘመዶቻችን እኩለ ሌሊት ላይ በር ከፍተው ከሥራ ሲመለሱ የእነርሱም ቁመት ረዝሞ፤ ሰውነታቸው ወፍሮና መልካቸው ቀልቶ ስናገኛቸው ለጊዜው ጥርጣሬ አድሮብን ነበር። ሰላምታ ከተለዋወጥን በኋላ ስለ ወላጆቻችን፤ ስለ አገራችን ስንጨዋወት አምሽተን ሁላችንም ስለ ደከመን አልጋቸውን ለቅቀውልን ተናን። በነጋታው ማለዳው ላይ ቀስቅሰው ሻይ አፍልተን ቁርሳችንን ዳቦ እንድንበላ ስለ ምድጃው አጠቃቀም አሳይተውን፤ አደገኛነቱን አስጠንቅቀውን፤ የአገራችንን ሙዚቃ እንድንሰማ የቴፕ ከር አሳቅፈውን፤ ቴሌቪዥን ከፍተውልን ወደ ሥራቸው አመሩ። ማታ ከሥራ ሲመለሱ መምጣታችንን የሰሙ ጓደኞቻቸው ተሰባስበው መጥተው ያመጣነውን የአገር ቤት ምግብ አሟሙቀው አብረን ራት በልተን ስለ

አገራችን፤ ስለ ሰፈር ልጆች፤ ስለ ጉረቤቶቻችንና ስለ ሰፈሩ ሰካራም ሰው ሁሉ ደህንነት አጥብቀው እየጠየቁንና እየተጫወትን ልባችንን ሲያደርቁት አምሽተው የመኝታ ሰዓት ሲደርስ፤ «በሉ እንግዲህ በርቱ» ብለውን፤ በማግሥቱ እንደምንገናኝ ቃል ገብተውልን ተስናብተውን ወደየመጡበት ተመለሱ። በገቡልን የተሰፋ ቃል መሠረት ያመጣነው ሽሮ፤ በርበሬና ቋንጣ ተጫጦ እስከሚያልቅ አልተለዩንም።

ዘመዶቻችን ከሥራ ደክሟቸው ሲመለሱ በሚገባ ማረፍ ስላለባቸው፤ በእንግድነታችን ቀን የለቀቁልንን አልጋ በሦስተኛው ቀን ለቅቀንላቸው ሶፋ ላይ እንድንተኛ አሳሰቡን። ሥራ ይዘን የራሳችንን አልጋና ፍራሽ፤ ብርድ ልብስና አንሶላ እስከምንገዛ ድረስ ሶፋው ላይ መተኛት ወገባችንን ስለ ቆረጠው መሬት በመንከባለል ሌሊቱን እያነጋን ከረምን። ዕረፍት አግኝተው አገር እያሳዩ እስከሚያለማምዱን ድረስ ወጥተን እንዳንጠፋ ስላስጠነቀቁን፤ አካባቢውን በመስኮት ስንቃኘው ሰው ሁሉ እንደ እብድ ራቁቱን ሲሯሯጥ ስንመለከት እየተገረምን ሰዓቱ ያልፋል። እቤት መቀመጥ ሲሰለቸን ኮታችንን ደርበን ወጣ ስንል በአለባበሳችን፤ በአካሄዳችንና በአስተያየታችን አንዳንዱ መንገደኛ ተገርሞ አትኩሮ ይመለከተናል። ቀጠንጠን ያሉትንና በቁመት አጭር የሆኑ ጥቁር አሜሪካኖችን ስናይ አበሾች እየመሰሉን የቃል ሰላምታ ስንሰጣቸው ዞር እያሉ እየተመለከቱን መልስ ሳይሰጡን ያልፋሉ። ሸሚዝ ላይ በምትሰካዋ የዘመኑ ተንቀላቃሽ ስልክ መነጋገራቸው ስላልገባን፤ አንዳንድ መንገደኞች እንደ ላሊበላ ጀሮአቸውን በመዳፋቸው ከድነው እያወሩና እየሣቁ ስንመለከት፤ ገና እብደት የጀመራቸው ይመስሉን ነበር። ጥቂት ጊዜ ክቆየን በኋላ አንዳንድ ውለታ የተሰማቸው ወደ አሜሪካን እንድንገባ የረዱን የዘመዶቻችን ጓደኞች ከተማውን በመኪና እያንሸራሸሩ ካስጉበኙን በኋላ ሆቴል ምሳ ጋብዘውን ከፍለን ስንወጣ፤ «ዝርዝር የለኝም አንድ ብር ካላችሁ ቴፕ ጣሉላቸው» ስለሚሉን፤ ከአገር ቤት ያመጣናትን የኪስ ገንዘብ በምኑም በምኑም መነካካት ስለ ጀመርን መመንመን ያዘኙ።

በአቅራቢያችን ወደሚገኙት መደብሮች ጎራ እያልን ስንመለከት፤ በየመስኮቱ ውስጥ ያቆሙት የሰው ምስል የለበሰው ልብስ ደስ ወደ አለን መደብር ውስጥ ገብተን ልብስ እንዲሸጥልን ስንጠይቅ፤ በየመስቀያው ላይ

ከተሰቀሉት ልብሶች መካከል በማስመረጥ እየለበሰን እንድንለካ ፈቀዱልን። መለኪያው ከፍል ውስጥ ገብተን ልብሱን ቀይረን ስንመለከተው ልካችን ስላልሆነ ከከፍሉ ወጥተን ልብሱ ልካችን እንዳልሆነ ለአሻሻጩ አሳይተን እስከምንመለስ፤ መሞከሪያው ከፍል ሌላ ደንበኛ ገብቶ ኖሮ፤ ልብሳችን ውስጥ የነበረው ገንዘብ መወሰዱን ያወቅነው እቤት ከተመለሰን በኋላ ነበር። ገንዘባችን መጥፋቱን ተመልሰን ለአሻሻጩ ብንናገርም የሚያምነን በመጥፋቱና እንደማናገኘውም በመረዳታችን ተስፋ ቆርጠን ተመልሰን። ጫማ ለመግዛት ፈልገን የመረጥነውን ጫማ እንድንለካው ከተሰጠን በኋላ ሁለቱም ጫማዎች ልካችን መሆናቸውን አረጋግጠን ከፍለን ስንወጣ፤ አሮጌ ጫማዎቻችንን ሳንይዝ የወጣንበት ጊዜ ነበር። ትዝ ብሎን በማግሥቱ ተመልሰን ሄደን ባለሱቁን ብንጠይቅ፤ አሮጌ ጫማ መሸጫ ቤት የጠየቅን መስሏቸው በአቅራቢያ የሚገኘውን ያገለገሉ ልብሶች መሸጫ መደብር ጠቆሙን።

የሶሻል ስኩሪቲ ካርዳችንን አግኝተን የተገኘውን ሥራ አስይዘው ለተወሰነ ቀን በመኪና ካመለሉን በኋላ፤ በአውቶቡስ መጓጓዣ እንዴት እንደምንችል በተግባር ለመረዳት ቻልን። አንድ ቀን አውቶቡስ ስላመለጠችን በሥራችን ላይ በሰዓቱ ለመገኘት መንገዱን በእግራችን ተያያዘነው። ሥራ ቦታም በጣም ዘግይተንና ደክመን ደረስን። ሥራው ቀዝቀዝ ሲል ቁጭ ማለታችን በቅርብ እለቃችን በመታየቱ ቁጣ አስከተለብን። ከዚህ ለመዳን አለቆች ሲመጡ ወዲህና ወዲያ እያሉ ሥራ እንደሚሠራ ሰው ሆኖ መታየቱ ራሱን የቻለ ድካም ሆኖ አገኘነው። በዚህ ስንገረም ለደንበኞች ለምን ፈገግታ አታሳዩም፤ ደስተኛ መስላችሁ መታየት አለባችሁ እየተባልን፤ «ሺት» ከሚለው ቃል ጋር ትእዛዙን ስንሰማው ቃሉን ወደ አማርኛ በመተርጉም እየተብሰለሰልን፤ «አምላክ፤ በዚህ በቃችሁ በለን!» እያልን እንደ ምንም አስመስሎ መኖርን መለማመድ ቻልን።

ወደ አሜሪካን አገር ካስመጡን ዘመዶቻችን ጋር በአንዳንድ ነገሮች ተጣጥመን መኖር ስላልቻልን ደሞዛችን ጠርቀምቀም እያለ በመሄዱና አንዳንድ የአኗኗር ልምዶችን መቅሰም በመቻላችን፤ ደባል የሚያደርገንን ሰው አፈላልገን እንደ አገሩ ደንብ ራሳችንን ችለን ለመኖር በመጀመር ወደ አሜሪካን ካስገቡን ዘመዶቻችን ጋር ሳንቀያየም በሰላም ለመለያየት በቃን።

አሜሪካን አገር ከገባን ከጥቂት ወራት በኋላ አገራችን ትናፍቀን ጀመር። ወሬአችን ሁሉ ስለ አገር ቤት ብቻ ሆነ። የቋንቋ ማሻሻያ ትምህርት ቤት ከገባን በኋላ ለአስተማሪዎቻችን ከበሬታ ስንል ከፍል ውስጥ ለሚቀርብልን ጥያቄ መልስ ስንሰጥ እየቆምን ነበር። ለሴቶች በር ከፍቶ ማስገባትና ማስወጣት፤ በግብዣ ላይ ቅድሚያ መስጠት፤ ከባድ ዕቃ እንዳያነሡና እንዳይሸከሙ መተባበር፤ ስናነጋግራቸው በእንግሊዝኛ ቋንቋ የአንቱታ ቃል ባይፈጠርበትም ከብር ለመስጠት በማስብ ወንዱን ጌታዬ፤ ሴቷን ወይዘሮና ወይዘሪት እያልን እናነጋግር ነበር። የሥራ አለቆቻችን ሲመጡም ከተቀመጥንበት ብድግ እያልን እንቀበል ነበር። የመኪና መንገድ ለማቋረጥ የትራፊክ መብራቱ ለሰው ተራ መስጠት እንደሚችል ባለማወቅ፤ መኪና የሌለ መሆኑን ግራና ቀኝ ተመልክተን ካረጋገጥን በኋላ ካለተራችን መንገድ ስናቋርጥ ከተመለከተ ፖሊስ የቃል ማስጠንቀቂያ ለማግኘት በቃን። ሆቴል ቤት ገብተን ውኃ ካለበረዶ ሰጡን በማለትና ምግብ መርጦ ለማዘዝ ጊዜ በመውሰድ ተራ የሚጠብቁትን ተመጋቢ ደንበኞች ለብስጭት የዳረግንበትና ከአስተናባሪዎች ጋር እተካራ የገጠምንበት ጊዜም ነበር። ዳቦ ሻይ ውስጥ እየነከርን ለመብላት ስንሞክር እየራሰ ሻይ ውስጥ ገብቶ ይቀራል። ደረቁን ለመብላት ስንሞክር ደግሞ ጎማ የጎረሰን ያህል ያስቸግረናል።

በቋንቋ ችግር ምክንያት ከአገሬው ሰውና ከአካባቢው ኅብረተሰብ ራሳችንን አግልለን እንኖር የነበረው ተሻሽሎ ከዓመት በኋላ አሜሪካንነት ይሰማን ጀመር። እንኳን የነጮቹ የጥቁሮችም እነጋገር እየገባን ሄደ። ሙሉ የመኖር ነፃነት ስለ ተሰማን ምግባቸውንም ማዘውተሩን ተያያዘነው። የቆዳ ቀለማችን እየተለወጠ፤ ሰውነታችን እየወፈረ፤ አለባበሳችን እየተቀየረ፤ ከአገሬው ሕዝብ ጋር መግባባትና አብሮ መብላት ደረጃ ላይ በመድረሳችን ብቸኝ ነቱንም ለመቋቋም ከአገሬው ሕዝብ ጋር መወዳጀት ጀመርን። ባሕርያቸው ከባህላችን ጋር ሊሄድ አለመቻሉን በመረዳትና ሁኔታቸው አላምር ስላለን፤ ብንርቃቸው ከሚከተለው ቁጣና ዛቻ ለመዳን እኛው ጎትተን ካመጣው ፍቅር ገንዘብ ከፍለን ለመለየት በቃን። አገር ቤት ማዕድ ቤት ገብተን፤ እሳት ለኩስን፤ ጣህን አጥበን የማናውቀው፤ አሜሪካን ከገባን በኋላ ከግሮሰሪ ምግብ ገዝተን እያመጣን ባለን ችሎታ ምግብ እያበሰልን መመገብ ቻልን።

አገርና ወገን ሲናፍቅን ስልክ በየጊዜው ለዘመዶቻችን መደወል አዘወተርን። አገር ቤት ጥለናቸው የመጣናቸው የፍቅር ጓደኞቻችንን መማጸን ብንጀምርም፤ ለዓመት ያህል ደብዳቤ ስለ ነፈግናቸው የሚያዛልቃቸውን ሰው እንዳገኙ ስለ ነገሩን ከእነርሱም ጋር ተቆራረጥን።

ከእንግዲህ ልጅነት ተመልሶ እንደማይገኝ ተረድተን፤ ወደ አሜሪካን የገባነውም ለተለየ ዓላማ መሆኑን ራሳችንን በራሳችን መክረን፤ የቆምንለትን ዓላማ በተስፋ እየተመለከትን የአገሩን ኑሮ ተያያዝነው። የአካባቢውን የአየር ጠባይ ለመቋቋም አሮጌ መኪና ብንገዛም፤ በየጊዜው እየተበላሸች ተቸገርን። ደህና መኪና ለመግዛት ጥሬ ገንዘብ በእጃችን ላይ ስለሌለ አካባቢውን መስለን ለመኖር እንደ ጦር በምንፈራው ክሬዲት ካርድ (በዱቤ) የተሻለ መኪና ገዝተን መጠቀም ከጀመርን ወዲህ ሰው ሁሉ ዘመናዊ መኪና ይዞ የምናየው እንደ እኛው በዕዳ ውስጥ ተነከሮ መሆኑን ለመረዳት ቻልን። ዕዳችንን ለመክፈል ጥዋት ማታ እየሠራን ስለ ምንገባ እየደከመን የጀመርነውን ትምህርት እንኳን ለማቋረጥ ተገደድን። ከጊዜ እጥረት የተነሣ ዘመድ አዝማዱን ልናስታውስ ቀርቶ የራሳችንንም ጉዳይ መርሳት ያዝን።

ጥረታችን ተሟልቶ፤ ያሰብነው ተሳክቶ አሜሪካን ከገባን በኋላ አገሩንና የሕዝቡን ኑሮ በእውን ስንመለከተው፤ አገራችን ሆነን በዓይነ ልቡናችን ካየነውና በመንፈስ ከጉበኝነው ውጭ ሆኖ ልናገኘው ችለናል። አገራችን በነበርንበት ጊዜ በልዩ ልዩ ምክንያት ወደ ኢትዮጵያ ገብተው የሚኖሩት አሜሪካኖች ገና ለገና ይረዱናል በሚል ግምት ብቻ በእንግዲነታቸው አክብረን ያስተናገድናቸውና ምስጢራችንን ያካፈላቸው፤ ወደ አገራቸው ስንመጣ ተቀብለው ሊያስተናግዱን ቀርቶ መጥተናል ብለን ስናስታውቃቸው ደንገጥ ብለው ወዳለንበት መጥተው፤ «እንኳን ደህና መጣችሁ» ለማለት እንኳን አልፈለጉም። በአጋጣሚ ስናገኛቸውም ለእግዚአብሔር ሰላምታ የሚቆጠቡና ከሰው ጋር ራቅ ባለ ግንኙነት መኖርን የመረጡ መሆናቸውን ለመረዳት ችለናል። ይህ ባህላቸው ከእኛ አገር ባህል ጋር ፍጹም የማይጣጣም በመሆኑ ከአሜሪካን ሕዝብ ጋር በአጭር ጊዜ ቆይታ ተቀራርቦ ለመኖር ከባድ ሆኖ አግኝተነዋል።

ይሁንና አሜሪካኖች በልዩ ልዩ ምክንያት ወደ አገራችን ሲመጡ ከእኛ ኅብረተሰብ ጋር በቀላሉ ተመሳስለው ለመኖር መቻላቸውን ስንመለከት፤ ከእኛ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ባህል ያላቸው ስለሚመስለን፤ ወደ አሜሪካን ከመጣን በኋላ ከሕዝቡ ጋር አብሮ ለመኖር ችግር ይገጥመናል ብለን አልጠረጠርንም ነበር። በተለይም ጥቂር አሜሪካኖች የሥራ ገበታቸውን የምንጋራቸው እየመሰላቸው በእኛ ላይ ጥሩ አመለካከት የላቸውም። ጠቅላላ የማኅበራዊ ኑሮአቸውም ለሕግ ተገዢ አለመሆኑን ለመገመት ስለቻልን፤ ችግር ሆኖብን ነው እንጂ እንኳን ለረጅም ጊዜ ለጥቂት ጊዜ ቆይታም ወደ አሜሪካን መጥቶ መኖር አያስመኝም።

የአሜሪካኖቹ ባህል ጎረቤት ለጎረቤት በውል የማያስተዋውቅ፤ ወጥተው የሚመለሱበት ጊዜ የማይታወቅ፤ አንዳንዱም ከገንዘብ እጦት የተነሣ ወይም ለቁጠባ ኑሮ ሲል መኪናው ውስጥ እየኖረ ዕድሜውን የሚፈጅ፤ ምግቡን አብስሎ ለመመገብ ጊዜ አጥቶ ዘላለም የመንገድ ዳር ምግብ ቤት በላተኛ የሆነ፤ ራሱን ወዳድ፤ ያለውን ተካፍሎ መኖር የማይፈቅድ፤ ስለሌላው ሰው ግድ የሌለው፤ የሰውን ልጅ ባለው የተፈጥሮ የቆዳ ቀለም ልዩነት የሚያደርግ፤ መከፋፈል የተስፋፋበት፤ አነጋገር ሁሉ አፀያፊ ቃላት የተሞላበት፤ ለትንሹም ለትልቁም ነገር ሽጉጥና ስለት መምዘዝ የሚዘወተርበት በመሆኑ የተነሣ እርስ በእርስ ተፈራርቶ፤ ተራርቆ ሁሉም ራሱን ደብቆ፤ ኑሮውን ከልሎ፤ ጥዋት ማታ ሮጦ አዳሪ ሕዝብ ሆኖ አግኝተነዋል።

በፊልም ካየነው፤ ከሰማነውና ካነበብነው ትክክል ሆኖ ያገኘነው ነገር ቢኖር አገሪቱ በኢኮኖሚ፤ በቴክኖሎጂና በፖለቲካ ያደገች አገር መሆኗን፤ የምታናፍስው ለሰው መሳቢያ የምትጠቀምበት የውስጥና የውጭ ፕሮፖጋንዳ ያላት መሆኑን ነው። የአገሪቱ የኢኮኖሚ ዋልታ የተመሠረተው ከልዩ ልዩ ዓላማት ተስድ ደው በገቡ ምሁራንና ባለሀብቶች በመሆኑ፤ ንግድና ገንዘብ የሚያሳድዱ ድርጅቶች ስፍር ቁጥር የላቸውም። ከዚህም የተነሣ የአሜሪካን መንግሥትም ሆነ ሕዝቧ ፍቅረ-ነዋይ ያደረበት በመሆኑ፤ ሕዝቡ የሚያገኘውን ገንዘብ በባንክና ገንዘብ ነክ በሆኑ ድርጅቶች ውስጥ እንዲያስቀምጥ በብዙ መንገድና በረቀቀ ስልት እንዲገፋፋ ይደረጋል። የገንዘብ እጥረት ላለበት ማንኛውም ሰው በረጅም ጊዜ ከፍሎ የሚጨርሰው የአራጣ ብድር እንዲያገኝ ደላሎች ይሯሯጣሉ። ተበዳሪውም በየወሩ

እንዲያገኝ ደላሎች ይረድማሉ። ተበዳሪውም በየወሩ በተሰጠው የጊዜ ገደብ ዕዳውን ከፍሎ ካላጠናቀቀ ቋሚና ተንቀሳቃሽ ንብረቱ በሐራጅ ተሽጦ ዕዳው እንዲከፈል ይደረጋል። ንብረት ከሌለውና ሠርቶ ለመኖር ጤናማ ከሆነ፤ ከደሞዙ ተቆራጭ እየተደረገ ዕዳው ገቢ እንዲሆን በፍርድ ቤት ይወሰናል። ዳግመኛ ከየትኛውም የገንዘብ አበዳሪ ድርጅት ገንዘብ እንዳያገኝ በዕዳ በላተኛነት በአገሪቱ ግዛቶች ውስጥ ስሙ እንደሚነዛ ስለሚያውቅ፤ ዕዳውን ለመክፈል ጠዋት ማታ ሲረጅጥ ይታያል።

ሌላው የተረዳነው ነገር፤ አሜሪካን ከታላቋ ብሪታንያ ቅኝ አስተዳደር ነፃ በወጣች በግምት በ225 ዓመት ጊዜ ውስጥ፤ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ ተመንጥታ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ከደረሱት የበለጸጉ አገሮች በግንባር ቀደምነት ልትቆጠር መብቷን ነው። እዚህ ደረጃ ላይ መድረስ የቻለችውም በራሷ ጥረት ብቻ ሳይሆን፤ ከተለያዩ አገሮች የተውጣጡ፤ የላቀ ዕውቀት፤ ሙያና ሀብት ያላቸውን ስደተኞች አከማችታ ለመጠቀም በመቻሏ ነው። ይህ ውስብስብ የሆነ ዘመናዊ ቴክኖሎጂዋ፤ በተለያዩ የላይንስ ምርምርና ግኝት፤ በሳተላይት አማካይነት በድምፅና በምስል የተቀረጸ ፈጣን የመረጃ ልውውጥ አገልግሎት ለሕዝቧ እንዲዳረስ ማድረግ መቻልዋ፤ የኢኮኖሚዋን ዘርፍ ለማሳደግና ለማስፋት ዓይነተኛ ዕድል ሰጥቷት ስሟ በዓለም ላይ ገና መሰማት መቻሉ፤ ተጨማሪ የሰው ኃይልና ባለንበርት ለመሳብ ምክንያት መሆኑን ለመገንዘብ በቅተናል።

ከዚህም በተጨማሪ የሰልክ፤ የፋክስ፤ የሬዲዮና የቴሌቪዥን ኪብል በመዘርጋት፤ ለሕዝብና ለዕቃ ማንገዝ በምድርና በሰማይ የምትጠቀም ባቸውን የተሽከርካሪ አውታሮች በመፍጠር፤ ችግር በሚያጋጥምበት ጊዜም የችግሩን መነሻና መፍትሔ ፈጥሮ ለማግኘት በመቻሏ፤ የመረጃ ልውውጥና የሠለጠነ የሰው ኃይል ችግር እንደ ሌለባት አይተናል። የቴክኖሎጂው ከመጠን በላይ መራቀቅ በሰው ጉልበት የሚከናወኑ ሥራዎችን መቀነሱን፤ ከዚህም የተነሣ በአገሪቱ ውስጥ የሥራ ፈቃድ መጨመሩን መገንዘብ ችለናል። የሰው ምስጢር እንደ ቀላል ነገር መጋለጥ፤ የወንጀል መብዛት፤ በጠቅላላው በሕዝቡ ላይ የማገበራዊ ኑሮ ቀውስ መከሰትና ለኑሮ መወደድ

ትልቅ እገዛ ማድረግ፤ ሥልጣኔ ብዙ ጠንቅ አስከትሎ የሚመጣ ከስተት መሆኑን ስንመለከት፤ አገራችን እንኳንም አልሠለጠነች ወደ ማለት እናዘነብላለን። በሌላ መልኩ ደግሞ አገራችን በኢኮኖሚ ችግር ከምትሠቃይ እንደ አሜሪካን ሠልጥና በማገበራዊ ችግሮች ብንጉላላ ይሻል ነበር የምንልም ስለምንኖር፤ የትኛው አቋም እንደሚሻል ለመዳኘት ማስቸገሩ አልቀረም። ሥልጣኔ ለእነኝህና ለበርካታ ሌሎች የማገበራዊ ኑሮ ችግሮች መነሻ መሆኑ ቢታመንበትም፤ በሥልጣኔ አመጣሹ የኮምፕዩተርና የኤሌክትሮኒክስ ኅብረት በአጭር ጊዜ ውስጥ በሚፈለገው ቦታና ሰዓት መረጃን በማስራጨት ለሥራ ቅልጥፋና አስተዋጽኦ ማድረግ ተችሏል። የኢኮኖሚ ዕድገት፤ ለምርምር ስኬት፤ ለሰው ልጅ ጤና እንከብካቤ የተለያዩ አመርቂ የሆኑ ተግባራት በማከናወን ላይ ይገኛሉ። በፖለቲካና በንግድ የሥራ ዘርፍ ላይ የቀደምትነት ቦታ የያዘውን ባለሀብት ዓይነ-ልቦናና አዕምሮ ስቦ ቴክኖሎጂው የበለጠ እንዲያድግ፤ ከፍ ያለ በጀት እንዲመደብለት ሙሉ ድጋፍ ማግኘት መቻሉን ስንረዳ፤ የሰው ልጅ በቴክኖሎጂ ዕድገት የቱን ያህል ልቡ እንደ ተነካ በቀላሉ ለመረዳት በቅተናል።

ዘመናዊ ቴክኖሎጂ የሰውን ልጅ ማገበራዊ ኑሮ ይቆጣጠራል። ይህ ነው ተብሎ በማይገመት ፍጥነት ካለምንም የመሥመር ግንኙነት በተፈለገው ስፍራ ግንኙነት ይፈጥራል፤ በባለቀለም ቴሌቪዥን አማካይነት በድምፅ የተደገፈ ፎቶግራፍ ለሕዝብ ያቀርባል። የጽንሰ ፆታን፤ የውኃና የምድር ጥልቀትን፤ የማዕበልን፤ የመሬት መንቀጥቀጥን፤ የተፈጥሮ አዝርዕት አበቃቀልን በሰፋት ይመረምራል። እንስሳትን አሠልጥኖ በልዩ ልዩ ተግባር ላይ ያስልፋል። የበሽታ ዓይነቶችን ለይቶ ፈዋሽ መድኃኒቶችን በየዓይነቱ ቀምሞ በማቅረብ የሰውን ልጅ ከሕመም መፈወስና የዕድሜ ባለጸጋ ማድረግ የምድር ባለቤት ለሆነው የሰው ልጅ ኑሮውን ከማሻሻል አልፎ ትልቅ ሥጋት እየፈጠረበት ሄዷል። የቴክኖሎጂ መራቀቅ በሰው ልጅ አዕምሮ ተሰልቶ የማይቻለውን የሰንት ዘመን መረጃ በመያዝ፤ በተፈለገም ጊዜ በብዛት፤ በዓይነት፤ በይዘትና በጥራት አዘጋጅቶና ተንትኖ ለተጠቃሚው ሁሉ ከድምፅ በፈጠነ ፍጥነት በማቅረብ የሚሰጠው አገልግሎት፤ የገንዘብ፤ የሰው ጉልበትና የቁሳቁስ ወጭ በመቀነስ የሚያበረክተው አስተዋጽኦ ለትንግርት የሚያስኝ ሆኖ ነው ያገኘነው።

ስለ ቴክኖሎጂ የዕድገት ጉዳዩ ሁሉን ዘርዘር ለማቅረብ አዳጋች መሆኑ ቢታወቅም፤ ልዩ ልዩ ተግባራትን በፍጥነት ለማከናወን የሚያስችል የተራ ቀቀ መሣሪያ በመፍጠር፤ የሰው ልጅ ዕውቀት የቱን ያህል የላቀ መሆኑንና ለኑሮ ዕድገት ምን ያህል አስተዋጽኦ ማድረጉን በተግባር የተመሰከረበት አገር አሜሪካን መሆኗን እዚህ ከመጣን በኋላ ብስፋት ለማወቅ ችለናል። ይሁን እንጂ በኢኮኖሚ ያላደጉና ገና በማደግ ላይ ያሉ አገሮች በቴክኖሎጂ ተጠቃሚ ለመሆን የኢኮኖሚ አቅማቸው ስለማይፈቅድላቸው፤ ለሕዝባቸው ኑሮ ማደግ እንቅፋት መፍጠሩን አሜሪካን እያወቀች ዘመናዊውን የቴክኖሎጂ መሣሪያዎች በብዛት በማምረት ድሃ አገሮች በአነስተኛ ዋጋ እየገዙ እንዲጠቀሙና ራሳቸውን ችለው ከምጽዋት እንዲላቀቁ ለምን እንደማትረዳ፤ አንድ አገር ወዳድ መሪ ብሔራዊ መብቱን ለማስከበርና አገሩን ለማሻሻል ሲጥር ስትመለከት ለምን እንደሚከፋት ግልጽ ባይሆንልንም፤ በኢኮኖሚና በቴክኖሎጂ ዘርፍ ማደገና መራቀቅ ለአገሯ ሕዝብ ግን መጥቀሙን ለመረዳት ችለናል።

ይህንን ሁሉ በዓይኖችን አይተን፤ በጀርአችን ስምተንና በእጃችን ዳስሰን እውነቱን ማረጋገጥ ከበቃን ወዲህ እጅግ ያስገረመን ሃገር ቢኖር፤ ኋላ ቀር የሆኑ አገሮች መሪዎች አሜሪካንን በዓይኖቸው ተመልክተው፤ በጀርአቸው ስምተው፤ በእጃቸው ዳስሰው ከማድነቅ ሌላ አሜሪካን እንዴት ሠለጠነች ብለው ራሳቸውን በመጠየቅ አገራቸውን ከችግር ለማላቀቅ ጥረት እንደማያደርጉ ነው። እንዲሁም የአሜሪካን ሕዝብ የግል ኑሮ ያስወደደውና ከፋኛ የገንዘብ ፍቅር ያደረበት ልቡ እስከሚጠፋ ሮጦ ስለሚያድር መሆኑን፤ አንድ ሰው ራሱን ካልረዳ ማንም ዘር ብሎ እንደማያየው ስለ አወቅን፤ እኛም የአሜሪካንን ውኃ ከቀመስን ወዲህ ኑሮ የእግር ውስጥ ረመጥ መሆኑን አረጋግጠናል። ይባስ ብሎ በቅርብ የምናውቀው ሰው ሳይቀር የአሜሪካኖቹን ባሕርይ ቀስሞ ለሰላምታ እንኳን ያው እንደ እነርሱ ጥርሱን ብልጭ በማድረግ እንደ ከብት ሃይል እያለን ያልፋል። ያች ስንናፍቃት የነበረችው አሜሪካን «የአገሪ ልጅ» እያልን የምንኮራበትን የወገኖችንን ጠባይ እንኳን ጨርሶ ቀይራው አግኝተናታል።

ስደት በኬንያ

ኢትዮጵያውያን ወደ ኬንያ ተሰድደው መኖር የጀመሩት በኢጣሊያን ወረራ ጊዜና ከስድሳ ስድስቱ አብዮት ፍንዳታ በኋላ ነው። በተለይም የአብዮቱ ፍንዳታ ዓላማዎች አንዱ የሆነውን መርሐ ግብር ለአርሶ አደሩ ለማስረዳት፤ እግረ መንገዳቸውንም ማንበብና መጻፍ (መሠረተ ትምህርት) ለማስተማር ወጣት ተማሪዎች በዕድገት በኅብረት ፕሮግራም ላይ ተሳትፎ እንዲያደርጉ በየክፍለ አገሩ በዘመቻ ከተላኩ ወዲህ ሲሆን፤ ከዘመቱት ተማሪዎች መካከል ሴቶቹ ለመደፈርና ዲቃላ ለመውለድ ሲበቁ፤ ሌሎች ደግሞ በበሽታ የተለከፉና በአውሬ ተበልተው ሳይመለሱ የቀሩ እንደ ነበሩ ይነገራል። ገሚሶቹ ጦር ሜዳ እንዲዘምቱ በብሔራዊ ውትድርና አገልግሎት ካምፕ ገብተው እንዲሠለጉ ጥሪ ሲደርሳቸው፤ አሻፈረኝ ያሉትን በግዳጅ ወደ ሥልጠና ጣቢያ ማስገባት ሲጀመርና በአገሪቱ ውስጥ በተከሰተው የሥልጣን ሽኩቻ ቀይ ሽብር ነጭ ሽብር ሲፋፋም፤ ወታደሩ፤ ሲቪሉና ተማሪው እናት አገሩን ጥሎ በእግሩ፤ በከብት ጀርባና በአይሮፕላን ተጉዞ ወደ ሱዳን፤ ኬንያ፤ ጄቡቲና የመን ፈልሶ የፖለቲካ ጥገኝነት መጠየቅ ተገደደ። በተለይ በእግሩ በረሃ አቋርጦ ሲሄድ በጅብ የተበላ፤ በውኃ ጥማት መንገድ የቀረ፤ በወባ በሽታ የረገፈ፤ የረጋ ውኃ በመጠጣት ከሆድ በማይጠፋ የትላትል በሽታ የተለከፈ ስደተኛ ቁጥሩ ቀላል አይደለም።

ስደተኛው በመጀመሪያ ያረፈባቸው በኬንያ ግዛት ውስጥ በሚገኙት አዳና ዋልዳ በተሰኙት መጠለያ ጣቢያዎች ውስጥ ነበር። በጊዜያዊ መጠለያ ጣቢያዎቹ ውስጥ ተሰባስበው በሚኖሩ ኢትዮጵያውያን መካከል በፖለቲካ፤ በኢኮኖሚና በማኅበራዊ ጉዳዮች ላይ ያተኮረ የሐሳብ መለያየት ይከሰት ስለነበር፤ በኅብረት ተስማምቶና ተደራጅቶ ለመኖር ከፍተኛ ችግር ገጥሞ ነበር። መጠለያ ጣቢያዎቹ ለኢትዮጵያ ድንበር ቅርብ ስለ ነበሩ በጥገኛው ሕዝብ ላይ የኢትዮጵያ ጦር ጥቃት ሊያደርስ ይችል ይሆናል፤ ጥገኛውም

በራሱ ወይም በውጭ መንግሥት ግፊት ተነሣሥቶ በኢትዮጵያ ላይ አደጋ ቢያደርስስ የሚል ጥርጣሬ በተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ክፍተኛ ኮሚሽን ላይ ሥጋት ስላላደረፈ፣ ጥገኞቹን ከተጠቀሱት ስፍራዎች አንሥቶ ካኩማ ወደ ተባለው የመጠለያ ቦታ ማጓጓዝ ተጀመረ። በአንድ መኪና ላይ ተጭኖ የተጓዘውን ስደተኛ በአንድ የመጠለያ ካምፕ ውስጥ እንዲኖር ስላደረጉት፣ ስፋሪው ሳይወድ በግዴታ ስማምቶ መኖርን ለመደፈን ተፈጥሮ የነበረውም የአመለካከት ልዩነትና ክፍፍሉም ከስሞ ሰላም ሰፍኖ አንድነትን ፈጥሮና ተስማምቶ ያገኘውን እየተካፈለ በመብላት የጥገኝነቱን ኑሮ ተያያዘው።

በስደተኛው መካከል አለመግባባት ሊፈጠር የቻለውና የማኅበራዊ ውዝግብ የተፈጠረው ስደተኛው ከመሰደዱ በፊት ይኖርበት ከነበረው ትውልድ አገሩ በየግሉ ይዞት ከመጣው የአኗኗር ደረጃ ልዩነት ጋር የተያያዘ ነበር የሚል አስተሳሰብም መሰንዘሩ አልቀረም። የተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ክፍተኛ ኮሚሽን፣ ስደተኛውን ወደ ካኩማ ወስዶ ሲያሰፍር፣ ከኪንያ መንግሥት ላይ ለስደተኛው ማስፈሪያ በኮንትራት በያዘው ባዶ ቦታ ላይ ጉድጓድ ምሶ፣ ቋሚ እንጨት ተክሎ፣ ጣራውን በቅጠልና በፕላስቲክ አልብሶ፣ የውኃ ቧንቧ ዘርግቶ፣ የተወሰነ ምግብና የማብሰያ ዕቃዎችን አቅርቦ፣ እህል በራሽን አከፋፍሎ ስደተኛውን ራቅ ብሎ እየተመለከተ ማስተዳደር ጀመረ። ስደተኛው ተለክቶ የሚሰጠው የእህል ዕርዳታና ለመኖሪያ የተሰጠው መጠለያ ስላላረካው፣ በራሱ ጥረት እየተረዳዳ ተደራጅቶ እንደየግለሰቡ የኑሮ ፍላጎትና ቤተሰብ ብዛት ቤቱን አዋቅሮ እየሠራ፣ በአካባቢው በሚገኙ መሥሪያ ቤቶች ተቀጥሮ ደምዝ በማፍራትና በንግድ ሥራ ላይ በመሰማራት የሚያገኛትን ገቢ እያብቃቃ የነፍስ አድን ኑሮውን ማካሄድ ያዘ። ከዚህም በተጨማሪ የስደተኛውን የኑሮ ሁኔታ የተመለከቱ ነዋሪነታቸው ኪንያ የሆነ የኢትዮጵያውያን ሴቶች መረዳጃ ማኅበር አመራሮች፣ በልዩ ልዩ አገሮች የሚኖሩ ኢትዮጵያውያንን በመማፀን የዕርዳታ ገንዘብ በማሰባሰብና ከተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ኮሚሽን ጋር

በመተባበር ለስደተኛው ኑሮ በቋሚነት የሚጠቅም አነስተኛ የሳሙና ማምረቻ ፋብሪካም በመጠለያ ጣቢያው ውስጥ እንዲተከል ተደረገ። ስለ ማምረቻው አጠቃቀም ለተወሰኑ ስደተኞች በአንድ ዓለም አቀፍ ድርጅት ተወካዮች አማካይነት በቅድሚያ የሥልጠና ፕሮግራም እንዲሰጥ ተደርጎ ፋብሪካው ሥራውን ጀመረ። የፋብሪካው የምርት ውጤት ሳሙና ለሕፃናትና ለአቅመ ደካማ ስደተኞች በነፃ እንዲታደል፣ ሥራ ላለው በመጠነኛ ዋጋ እንዲሸጥ በመደረጉ፣ ስደተኛው ገጥሞት የነበረው የንፅህና መጠበቂያ የሳሙና እጥረት በመጠኑም ቢሆን ሊቀረፍለት ችሏል።

ስደተኛው አካባቢውን ካወቀ፣ የአገሬውን ሕዝብ ከተላመደና የኑሮ ፍላጎቱም በመጠኑ ከተሟላለት በኋላ በትብብርና በስምምነት ያለውን እየተ ካፈለ መተዳደር በመቻሉ፣ ለሌሎች ጉዳዮች ትኩረት በመስጠት ተቋማትን በትብብር አቋቁሞ ለማካሄድ በመወሰን ወደ ማኅበራት ጉዳዮች ፊቱን ማዞር ቻለ። ይህንን በጉ ተግባር በሥራ ለመተርጉም የገቢ ምንጭ ያለው በገንዘብ፣ ጉልበት ያለው በጉልበቱ፣ ሌላው የሐሳብ አስተዋጽኦ እያበረከተ ተሰባስቦ በአንድነት የሚጸልይበት ቤተ ክርስቲያን፣ የእስላም መስጊድ፣ የጸሎት ቤት፣ ፍርድ ቤት፣ የጸጥታ ማስከበሪያ ጣቢያ፣ የስፖርት ክብብ፣ ትምህርት ቤት፣ መጻሕፍት ቤት፣ ፖስታ ቤት፣ ካኩማ እየተባለ የሚጠራ ወርሐዊ ጋዜጣ፣ የመረዳጃ ማኅበር አቋቁሞ ስደተኛው ያለውን ልዩ ሙያ፣ ጥበብና የሥራ ልምድ በመጠቀም በሚገባ ማስተዳደር ጀመረ።

የስደተኛው ማኅበር፣ መንፈሳዊ ትምህርት የሚያስተምሩ የሃይማኖት መሪዎች ከናይሮቢ ከተማ እያስመጣ ሳምንታዊ የጸሎት ሥነ ሥርዓት እንዲ ያካሄዱ፣ የተቸገረን እንዲረዱ፣ የታመመን እየጉበኙ ጸሎት እንዲያደርሱ፣ ሰው ሲሞት የቀብር ሥነ ሥርዓት እንዲፈጽሙ፣ ኃዘንና ደስታን አብረው እንዲካፈሉ፣ አልፎ ተርፎም ከፍተኛ የሃይማኖት ዕውቀት ያላቸውን መም ህራን ከኢትዮጵያ ድረስ እየጋበዘ በማስመጣት የስደተኛው የመንፈሳዊ ትምህርት ፍላጎቱ እንዲረካ ጥረት አድርጓል።

ማኅበሩ፤ ስደተኛው ከትውልድ አገሩ ስለ ራቀ ቋንቋውንና የአገሩን ታሪክ እንዳይረሳና የቀለም ትምህርት ደረጃውን እንዲያሳድግ በማሰብ፤ ከመካከሉ የተማረና የማስተማር ልምድ ያላቸውን ግለሰቦች መርመና መድቦ ትምህርት እንዲሰጥ ለማድረግ ችሏል። ስደተኛው በትርፍ ጊዜው የሚያነባቸውን መጻሕፍት ሰብስቦ በመጀመሪያ በዛፍ ጥላ ሥር መጻሕፍት ቤቱን መሥርቶ፤ የተሰበሰበውን መጻሕፍት ሲጠቀም የተመለከቱ አንዳንድ የውጭ አገር ዜጎችና የተባበሩት መንግሥታት የትምህርት የሳይንስና የባህል ድርጅት (ዩኔስኮ) ለመጻሕፍት ቤቱ መጠናከር የሚረዱ ዕቃዎችንና የመጻሕፍት ዕርዳታ በመለገፋቸው የንባብ ክፍሉ ከዛፍ ጥላ ሥር ወደ ቤተ መጻሕፍት ደረጃ ከፍ ለማለት መብቃቱ ትምህርት ቀመስ የሆነውን ጥገኛ ኅብረተሰብ ሞራል ከፍ ማድረግ ችሏል።

የመጠለያ ጣቢያው አካል የሆነው የሴቶች ማኅበርም በበኩሉ በየወሩ እየተገናኘ ለስደተኛው ኅብረተሰብ ማኅበራዊ ኑሮ የሚረዳ ንድፈ ሐሳብ በመቀየሩና በተግባር ላይ በማዋል፤ እንግዳ ተቀብሎ በማስተናገድ፤ ኃዘንና ደስታን አብሮ በመካፈል፤ የታመመን እንደ ወዳጅ ዘመድ ሆኖ አገላብጦ በማስታመም፤ ትዳር የሌላ ቸውን ሠርግ ደግሶ በመዳር፤ ብሔራዊ በዓላት በደመቀ አኳኋን እንዲከበሩ በማስተባበር፤ ስደተኛው ብቸኝነት እንዳይሰማውና ሆድ እንዳይብሰው ምክር በመለገስ ያላሰለሰ ጥረት አድርጓል።

ስደተኛው በትውልድ አገሩና በሚኖርበት አካባቢ ያገኘ የነበረውን ባህላዊና ማኅበራዊ ፍላጎቱን ሙሉ በሙሉ ለማሟላት ቢሳነውም፤ አንድ አካባቢ በተሰባሰበው ጥገኛ ኅብረት፤ ጥረትና ርብርብ ራሱን ለማሻሻል የከፈለው መሥዋዕትነት ባስገኘው ውጤት ተደስቶ ይኖር ነበር። ሆኖም ይህን በመመልከት ቅናት ያደረባቸው የአካባቢው ነዋሪዎች የስደተኛውን ኅብረት ለማፍረስ፤ ጸጥታውን ለማደፍረስ፤ አንድነቱን ለማናጋት ይፈታተኑት ነበር። የኅብረት ጠንቆችን እንደ አመጣጣቸው መከቶ ለመቋቋም ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን የጸጥታ ማስከበሪያ ተቋማት በመመሥረትና ልዩ ልዩ ስልቶችን እየነደፈ በመጠቀም፤ በመምራት በማስተባበርና በመቆጣጠር ዓላማውን እውን ማድረግ ችሏል።

የጸጥታ አስከባሪ ግብረ ኃይል

ስደተኛው በኑሮ ተጉላልቶ፤ በችግር ተቀጥቶ፤ ከሚወደው አገሩ ተለይቶ፤ የወላጅ፤ የዘመድ አዝማድ፤ የወዳጁን ናፍቆት ችሎ ከምን ጊዜውም የበለጠ እርስ በርሱ ተባብሮ ለጊዜው ሰፍሮ የሚኖርበትን አካባቢ አጽድቶና አሳምሮ ከአካባቢው ማማሩ ጉልቶ በመታየቱ ሰፍራው «ትንሿ አዲስ አበባ» እየተባለ ከሚጠራው የኬንያ ግዛት ውስጥ ስደተኛው ኑሮውን በሚመራበት ጊዜ፤ ምቀኝነት ያደረበት «ቱርካን» የሚባል የኬንያ ዘላን ኅብረተሰብ በስደተኛው ላይ ዝርፈደ፤ ቅሚያ፤ አፈና፤ የአካል ጉዳትና ግዲያ በማድረስ የስደተኛ ጣቢያውን ጸጥታ ለማደፍረስ በቅቶ ነበር። ስለ ድርጊቱ በአቅራቢያው ለሚገኘው የኬንያ ፖሊስ ጽሕፈት ቤት ቢገለጽም ምንም ዓይነት አፋጣኝና ሕጋዊ እርምጃ ሊወሰድ አልቻለም። ሁኔታው እያደረ ስደተኛውን ከባድ የደህንነት ሥጋት ላይ ለመጣል በመብቃቱ፤ ይህንን የጸጥታ ችግር ለመቋቋም ከስደተኛው መካከል የተውጣጣ የጥበቃ ጓድ አቋቁሞ ራሱንና ንብረቱን ከዘራፊና ከጠላት መጠበቅ አማራጭ የማይገኝለት ግዴታ ሆነበት። የተቋቋመው የጥበቃ ጓድም ቆመጡን ይዞ በፈረቃ ሌት ተቀን ሮንድ በመዞር የሰፈራ ጣቢያውን በዓይነ ቁራኛ እየጠበቀ የስደተኛውን ጭንቀት ማስወገድ ችሏል። በአካባቢው የሚንቀሳቀሱትን ሕግ ተላላፊዎች እጅ ከፍንጅ እየያዙ ለኬንያ መንግሥት በማስረከብና በማጋለጥ የጸጥታ አፍራሹን ቁጥር ቀንሷል። በተጨማሪም በስደተኛው መካከል የሚፈጠረውን ማኅበራዊና ግለሰባዊ ግጭቶች በመገላገል፤ በማርገብና የመረሩ ግጭቶችን በመዳኘት አርኪ አገልግሎት ሰጥቷል። ወንጀለኛን የሚቀጣ ሕግ ሕዝ ጉዳዮችን ካለ አድልዎ እየተመለከተ ለጉዳዮች ፍትሕ የሞላበት ዳኝነት የሚሰጥ ከስደተኛው መካከል ለተውጣጣ ቡድን ሙሉ ውክልና ከመስጠቱም በላይ፤ የመተዳደሪያ ደንብና የቅጣት መመሪያ አዘጋጅቶና በማኅበረሰቡ አጻድቆ በሥራ ላይ እንዲውል አድርጓል። ለከፉ ግጭቶች ሕጋዊና ዘላቂ መፍትሔ በማስገኘት በመጠለያ ጣቢያው ላይ ያንጉዣብብ የነበረውን የውጭና የውስጥ የጸጥታ ችግር በማስወገድ ሥርዓት እንዲሰፍን ምክንያት ሆኗል።

ተንኩለኛን መቋቋም

ስደተኛው ኑሮውን ለማሻሻል ሌት ተቀን በሚያደርገው ያላሰለሰ ጥረት ለጥቂት ዕድለኞች ልፋታቸው ተሳክቶላቸው፤ በሙያቸው ተቀጥረው በመሥራትና ንግድ ቤት ከፍተው የሚቃርሟትን ገቢ ቆጥበው ራሳቸውን፤ ቤተሰባቸውንና ማኅበረሰቡን በመርዳታቸው፤ በአካባቢው ሰፍሮ ከሚገኘው የሱማሌ፤ የኡጋንዳና የሱዳን የፖለቲካ ጥገኛ ሻል ብለው በመታየታቸው፤ ይህንን መሻሻል እንደ ትልቅ ነገር አድርገው የቆጠሩ ተንኩለኞች የኢትዮጵያ ስደተኛ ለኪንያ መንግሥት ግብር አይከፍልም የሚል አሉባልታ ይነዙ ጀመር። በአካባቢው ከሚገኙ ጥገኞችና ከተባባሪ የኪንያ ተወላጆች ጋር በማበር ሴራ ተጠንስሶ ለአካባቢው የኪንያ ባለሥልጣናት ስሞታ በማሰማትና ተንኩለኞችን ወደ ጣቢያ በመለክ ለማስጠቃት ሙከራ አድርገዋል። ይህንን መሰል ጉዳዮችን እንዲከታተል የተቋቋመው ኮሚቴ ሁኔታውን ለሚመለከተው የኪንያ መንግሥት አካል ቢያመለክትም፤ እመርቂው ጤት ባለማሳየቱ የገንዘብ ኃይል ተጨምሮበት ለጉዳዩ ዘላቂ መፍትሔ ሊገኝለት ችሏል።

በመሠረቱ የስደተኛው ግላዊና ማኅበራዊ ፍላጎቱ በመጠኑም ቢሆን ተሳክቶለት ቢገኝም፤ በኪንያ አገር በጥገኝነት መተዳደር ዘላቂነት ስለሌለው፤ ኑሮውን በቋሚነት ለመምራት ወደሚችልበት ሦስተኛ አገር ለመሸጋገር በሙሉ ፍላጎትና ተስፋ የሚጠበቀው የመጨረሻ ዕድሉ የሆነውን የመኖሪያ ስፍራ ነበር። ይህን የመሰለው ፍላጎት ሊሠምር የሚችልውም ከምዕራብ አገሮች የሚመጣው የመሸጋገሪያ ዕድል እንደ ስደተኛው አመጣጥና እንደ አመዘጋገቡ ቅደም ተከተል ትክክለኛውን መንገድ ይዞ ሲገዛለት ብቻ ነበር። ይሁን እንጂ እንዳንድ አፈንጋጭ ጥገኞች በልዩ ትውውቅና በገንዘብ ኃይል ከአገሬው ጋር በመመሳጠር፤ ስም በመቀየርና ተራውን በማዛባት በቋሚ ነዋሪነት ወደ ሦስተኛ አገር ለመሄድ ሙከራ ሲያደርጉ ስለ ተደረሰባቸው አግባብ ያልሆነ ጥረታቸውን ለማክሸፍ አጣሪ ኮሚቴ ተቋቁሞ ጉዳዩ እየተጣራ በስማቸው የመጣላቸው ግለሰቦች ብቻ በሕጋዊ መንገድ ተለይተው በዕድሉ እንዲጠቀሙ በማድረግ የማያዳግም እርምጃ ተወስዷል።

በኪንያ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ሴቶች መረዳጃ ማኅበር ለስደተኛው ኑሮ በቋሚነት የሚጠቅም የሳሙና ፋብሪካ በመጠለያ ጣቢያው ውስጥ ለመትክል አስበው ስለ መሠረተ ሐሳቡ በቅድሚያ ከስደተኛው ጋር ውይይት ለማካሄድ ጥያቄ ባቀረቡበት ጊዜ፤ ሐሳቡ የፖለቲካ መሠረት ያለውና የኢሕአዴግ እጅ አዙር ተወካዮች ናቸው በማለት የማኅበሩ ቅን እስተሳሰብ ወደ ተንኩል ተቀይሮ በመታየቱ፤ የበጎ ሥራ ዕቅዱ ተግባራዊ እንዳይሆን ለማሰናከል የተወሰነ ተንኩለኛ ቡድን ከስደተኛው መካከል ተነሥቶ ነበር። ሆኖም ማኅበሩ ከማንኛውም ድርጅት ጋር ወግኖ ያልቆመ መሆኑ በአጣሪ ኮሚቴ ስለ ተደረሰበት የተንኩለኞቹ መሰሪ አመለካከት ፋርሽ ሆኖ እጎት ወገኖች ከተባበሩት መንግሥታት የስደተኛ ኮሚሽን ጋር በመተባበር የዕርዳታ ዕቅዱ ተግባራዊ ለመሆን በቅቷል። ይሁን እንጂ የተንኩለኞቹ ጥረት በዚህ ብቻ ሳይገታ መልኩን ቀይሮ በመቅረብ፤ ለማምረቻው የሚውል ጥሬ ዕቃ በተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ኮሚሽን ተወካይ በኩል እንዲቀርብ እንጂ ቀጥታ በስደተኛው እጅ እንዳይገባ ማስወሰን ችሏል።

ስደተኛው በቋሚነት ወደ ሦስተኛ አገር እንዲሄድ የሚያስችለው ፈቃድ በተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ኮሚሽን ተወካይ ኃላፊ በኩል ሲመጣለት፤ በድርጅቱ ውስጥ ተቀጥረው የሚሠሩት ኪንያውያን በጥቅም እየተደለሉ ዕድሉን ጠልፈው እጃቸው ካስገቡ በኋላ በሽያጭ መልክ አሳልፈው እየሸጡ፤ የሐሰት የመውጫ ማሕተም ቢጋረጥም ላይ እየመቱ፤ ግለሰቦችን ከኪንያ ማስወጣት የወቅቱ የገቢ ማመንጫና የግል ወዳጅ ማፍሪያ ስልት ሆኖ ነበር። ይህ ሕገ ወጥ ድርጊት ለኢትዮጵያው ስደተኛ የመሸጋገሪያ ዕድል ትልቅ እንቅፋት መሆኑ ስለ ተጋለጠ፤ የአሠራር ችግሩ እንዲወገድ ለሚመለከተው መሥሪያ ቤት አቤቱታ ቢቀርብም፤ ኃላፊነት የሚሰማው ባለሥልጣን ስለ ታጣፍ አፋጣኝ እርምጃ ስላልተወሰደ ጉዳዩ እንደ ቀላል ነገር ታይቶ ሊታለፍ አልቻለም። ለችግሩ መፍትሔ ለማስገኘትና ስደተኛው በተሰፋ የሚጠባበቀው ጉዳይ በተቻለ መጠን መስመሩን ተከትሎ እንዲሄድ፤ ዕድሉንም እንዳያጣው ጉዳዩን ማስፈጸም የሚችሉትን ግለሰቦች በጥቅም መያዝ ስደተኛው አማራጭ የሌለው ዘዴ መሆኑን መገንዘብ አልተሳነውም። ይህ ሕጋዊ ሥር ዓትን ያልተከተለ ድርጊት እንደ አትራፊ ሥራ ተቆጥሮ፤ «ገንዘብ ክቸገርህ ወደ

ወደ ኢትዮጵያውያን ሰደተኞች ሂድ» እየተባለ በኬንያ የጸጥታ አስከባ ሪፖርትና በአንዳንድ የሲቪል ሠራተኞች ጨዋታ መካከል የሚሰነዘር ቀልድ እስከ መሆን ድርሶ ነበር።

የሰደት ኑሮ፣ ሴት እናቶቻችንን በግዳጅ ለመድፈር ጥረት ለሚያደርጉ ከውስጥ ለሚነሡና ከውጭ ለሚመጡ ቅጣት ተላላፊ ግለሰቦች የተመቸ ነበር። ይህን የመሰለው ሕገ ወጥ ተግባር ከቋጥጥር ውጭ ከመውጣቱ በፊት፣ የወንድ ጓደኛ (ትዳር) የሌላቸው ሴቶች በአንድ ላይ ተሰባስበው እንዲኖሩ በማድረግ ችግሩን ባጭር ለመቅጨት ተችሏል።

ምንም እንኳን የፖለቲካ ተልዕኮ ያላቸው የተደራጁ ቡድኖች በመጠ ለያው ጣቢያ ውስጥ እንደሚንቀሳቀሱ በጥገኛው ኅብረተሰብ ዘንድ በግልጽ ቢታወቅም፣ ቡድኖቹ ወደሚፈልጓቸው ፓርቲዎች ጥገኛውን አስገድደው ለማስገባት ወይም የፖለቲካ ሚናውን እንዲለይ ጥያቄ የቀረበለት ሰደተኛ መኖሩ አልተስማም። ነገር ግን በአንዳንድ የማኅበራት ጉዳዮች ውስጥ እጃቸውን በማስገባት በጥቂት ግለሰቦች ላይ ተጽዕኖ ለማሳደር ሙከራ ያደረጉ ቡድኖች ጉዳያቸው በጸጥታ አስከባሪ ኮሚቴ እንዲጣራ ተደርጎ በሰደተኛው ላይ ተጽዕኖ ለማድረግ ያስቡ የቡድን አባላትን በማስደንገጥ ጉዳዩ እልባት ማግኘት ችሏል።

ሰደተኛው በኬንያ የጊዜያዊ መጠለያ ጣቢያ ውስጥ ሰፍሮ በሚኖርበት ጊዜ፣ ከላይ በተጠቀሱት ምክንያቶችና አንዳንድ የማኅበራዊ ኑሮ ግጭቶች ከመፈጠራቸው በቀር፣ እያንዳንዱ ጥገኛ ካለ አንዳች የፖለቲካ ተጽዕኖ፣ ፍጹም ዲሞክራሲ በስፈነበት መንገድ ያለውን ተካፍሎና ማኅበራዊ ፍቅር ተላብሶ ለመኖር በቅቷል።

መፍትሔ ያልተገኘላቸው ችግሮች

ሰደተኛው በኅብረት መፍትሔ ካላገኘላቸው የማኅበራዊ ኑሮ ችግሮች መካከል አንዱ የትራንስፖርት ችግር ነበር። ሰደተኛው የሥራ ዕድል ጥሮ ተጣጥሮ በሚያገኝበት ጊዜ ራቅ ወዳለ ቦታ በእግሩ ተጉዞ፣ ከቀናውም

ተላላፊ አሽከርካሪዎችን ለምኖ፣ አለበለዚያም በእንስሳት ጀርባ ተጉዞ ሠርቶ ለመመለስ ይገደዳል። እንዲሁም ሰው ሲታመም በብስክሌት፣ በአህያና በበቅሎ ጭኖ፣ በሽተኛውን አቅፎ ደግፎ ወደ ሐኪም ቤት ያደርስ ነበር። ከፍተኛ የሆነ የመጓጓዣ ችግር መኖሩን ጥገኛውን ተቀብሎ ለሚያስተናግደው አካል ቢገለጽም፣ የመፍትሔ ፍንጭ ስላላሳየ ሰደተኛው በአሳዛኝ ሁኔታ ላይ ይገኝ ነበር።

ከተባበሩት መንግሥታት የጥገኞች ወኪል በተወሰነ ጊዜ ለሰደተኛው በየወሩ በነፍስ ወከፍ (በራሽን መልክ) የሚታደለው ምግብ በቂና ተመጣጣኝ ባለመሆኑ፣ የገንዘብ አቅም ያለው ሥጋ፣ ዘይትና ቅቤ እየገዛ ሲመገብ፣ ገንዘብ የሌለው ደግሞ በአካባቢው ከሚገኙ የሱዳንና የሱማሌ ሰደተኞች ላይ ዕቃ በዕቃ በመለዋወጥ ለሚገጥመው የእህልና የቅባት እጥረት መፍትሔ የሚሆን ዘዴ በመፍጠር የተመጣጠነ የምግብ ፍላጎቱን በመጠኑም ቢሆን ለማሟላት ችሏል።

በኬንያ የሚገኘው የተባበሩት መንግሥታት የሰደተኞች ወኪል፣ ሰደተኛው ለሚደርስበት የኑሮ ችግር አገልግሎት ስጥቷል ተብሎ የሚመሰገንበት ተግባር ቢኖር፣ ሰደተኛው ምንም ዓይነት ሕመም ደርሶበት በአካባቢው ወደሚገኘው ከሊኒክ እስከሄደ ድረስ የምርመራ፣ የመድኃኒትና ለሰደተኛው ትምህርት ለሚሰጡ መምህራን የደሞዝና የጽሕፈት መሣሪያ ወጭዎችን በመጠኑም ቢሆን መሸፈኑ ነበር።

ሰደተኛው ታሪክ ሠርቶ አልፏል

ጥገኛው ከተወለደበት ቀዩና አገሩ፣ ከሚወዳቸው ዘመዶቹ በመለየቱ ናፍቆት ቢጫነው፣ ሆኖ ቢብሰው፣ የተስፋው ፋና ቢደበዝዝ፣ ኃዘንና ደስታ ቢፈራረቅበት፣ በኬንያ ምድር ምን ጊዜም የማይረሳ ትዝታ አትርፏል። በጥገኝነት በኬንያ በኖረበት ዘመን፣ ከራሱ ወገንም ሆነ ከሌላ የውጭ አገር ዜጋ ጋር የፍቅርና የትዳር ጓደኛ አፍርቶ፣ ልጅ ወልዶ ማሳደግ ጀምሮ ነበር። ከዚህም በተጨማሪ ኢትዮጵያዊው ጥገኛ ምንም ዓይነት ችግር ቢገጥመው ለባዕድ እጁን አሳልፎ አልሰጠም። ከብሩን ጠባቂ፣ ሰው አከባሪ፣ ኩሩ፣

ባለው የሚዘናና፤ የአገሩን ታሪክ በጥሩ ስም የሚያስጠራ፤ ካለመሣሪያ ራሱንና ንብረቱን ጠብቆ የሚኖር፤ ካለመንግሥት ራሱን በራሱ እየተቆጣጠረ መተዳደር የሚችል ሕዝብ መሆኑን ለአካባቢው ነዋሪ አስመስክሯል። እንዲሁም ቋንቋ ለመማር፤ ከባዕድ አገር አኗኗር ልምድ ለመቅሰም፤ በጥገኝነት የኖረበትን መልክዓ ምድር፤ የሕዝቡን ባህል፤ የአየር ጠባዩን፤ ምግቡን መላመድ የሚችል፤ ለሰው ልጆች ችግር ብልሃት መፍጠር የማይሳነው መሆኑን በተጨማሪ ይፋ አድርጓል። በልዩ ልዩ መንገድ ሰፋሪው መካከል ገብቶ ጸጥታውን ለማደፍረስ የተነሣውን ስርጎ ገብ መሠረ ተልዕኮ በትብብር በማክሸፍ፤ ሕገ ወጦች በአካባቢው እንዳሉ ለኪንያ መንግሥት በማሳወቅ እንኳን ለስደተኛው ለአገሬው የሚበጅ የማይረሳ ታሪክ ጥሎ አልፏል።

ምንም ነገር በነበረበት ስለማይዘልቅ፤ የደረሰበትን ከፋና ደጉን አብሮ በጋለ ፍቅር ያሳለፈው ኢትዮጵያዊ ጥገኛ የየግሉን ኑሮ በቋሚነት ለመምራት ወደ ሦስተኛ አገሮች በሰላም ለመሰደድ በቅቷል። ከጥገኛው መካከል ገሚሱ ባደረበት ሕመም ከዚህ ዓለም በሞት ሲለይ፤ በአሁኑ ጊዜ በኪንያ ምድር በጥገኝነት የሚኖረው ኢትዮጵያዊ ስደተኛ ቁጥር በግምት ወደ 3,000 እንደሚጠጋ በቅርብ ጊዜ ከአካባቢው ወደ አሜሪካን አገር ዕድል ገጥሟቸው ከመጡ ግለሰቦች ለመረዳት ተችሏል።

ጥገኛው ከላይ ለተዘረዘሩት ችግሮች በራሱ ጥረትና ብርታት ተደራጅቶ መፍትሔ እያገኘላቸው ራሱን ለመርዳትና ለማስተዳደር በመቻሉ፤ ከተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ወኪል፤ ስደተኛውን እየተቀበለ ካስተናገደው የኪንያ መንግሥትና በዕርዳታ ተግባር ላይ ከፍተኛ ተሳትፎ ያደርጉ ከነበሩ ዓለም አቀፍ ድርጅቶች* ምስጋና ማግኘት ችሏል።**

* ጥገኛውን በመጠለያ ጣቢያው ውስጥ ይንከባከቡ የነበሩ ዓለም አቀፍ ድርጅቶች ስም ዝርዝር በመጽሐፉ መጨረሻ ላይ ተጠቅሟል።

** ምንጭ፡- ከቀድሞ የኪንያ ስደተኞች፤ ከአሁን ጊዜ የአሜሪካን ዜጎችና ቋሚ ስደተኞች የተገኘ መረጃ።

ስደት በሱዳን

በኢትዮጵያ ውስጥ የተካሄደው ሥር ነቀል ለውጥ ብዙ የፖለቲካ ድርጅቶችን ወልዶ ሕዝቡን ለክፍፍል፤ ለረሃብ፤ ለጭንቀት፤ ለአልቂትና ለስደት የዳረገው መሆኑን በወቅቱ ለአካለ መጠን የደረሰው ኢትዮጵያዊ ሁሉ ያስታውሳል። የመንግሥት ለውጥ ያካሄደው ወታደሩ ቢሆንም፤ የሚከተለውን የፖለቲካ ፈር ብቸኛ አድርጎ ለመምራት ባለው ፍላጎት በለውጥ ሐዋርያት አማካይነት በመላው አገሪቱ ለውጡን አስፋፍቶ በሕዝቡና በተማሪው ዘንድ ተግባራዊ ለማድረግ የተቻለውን ጥረት አድርጓል። የፖለቲካ አቋሙን የተቃረነውን የፖለቲካ ቡድንም ሆነ ግለሰብ የገባበት ገብቶ በማጥቃትና በማስጠቃት ሕዝቡ የሶሻሊዝምን ርዕዮተ ዓለም እንዲቀበል ለማድረግ ሞክሯል። አጋልጥ ተጋለጥ በሚለው ዘዴው ሳቢያ በሕዝቡ ዘንድ መተማመን ሊጠፋ ችሏል። አሻፈረኝ ላለው ሕይወት መጥፋትና እሥር ቤት ገብቶ መማቀቅ ምክንያት ሆኗል።

እጁን ያልሰጠው ተማሪ፤ ጥቂት የወታደር አባል ክፍልና ሲቪሉ ደግሞ ሕይወቱን ከሥቃይ ለማዳን ገሚሱ ትግሉን በጫካ ለማካሄድ ወደ ሰሜኑ ከፍለ አገራት በመሄድ ተሰባስቦ የሰፈረበትን አካባቢ ሕዝብ ጭምር ከማነ ሣሣት ወደ ኋላ አላለም። ይህን የመሰለውን ተቃውሞ ወታደሩ ሊቀበለው ባለመቻሉ፤ በእነኝህ ግዛቶች ውስጥ ጸጥታ አስከባሪ ኃይሎችን አሰራጭቶ ቁጥጥሩን ማጠናከሩን ተያያዘው። ከዚህ የተነሣ ገበሬው ቋሚ ንብረቱን እየሸጠ፤ ከብቱን እየነዳ፤ እርሻውንና ቀዩውን እየለቀቀ ወደ ዋና ዋና ከተሞች መሰደዱ፤ በአገሪቱ ውስጥ ለደረሰው የእህል እጥረትና ረሃብ ተጨማሪ ምክንያት ሆነ።

የኤርትራን መገንጠል ይደግፉ የነበሩ ሹማምንት ሲገደሉ የመፈንቅለ መንግሥቱ አመራር ለኤርትራ ችግር ሰላማዊና ዘላቂ መፍትሔ ያመጣል ተብሎ የተገመተው የፖለቲካ ትንቢያ መልኩን መቀየር ያዘ። በክፍለ አገሩ

የተደራጀው የኤርትራ ሽፍታ፤ የተማረው ንቅናቄና የመንግሥት ተቀናቃኝ የሆነው ወታደር የፖለቲካ እመለካከቱ ለመለወጥ ቻለ። አገሪቱ ውስጥ የተፈጠረውን ግርግር ተገን በማድረግ ከፍለ አገሩን ከእናት አገሩ ለመገንጠል አንድነት ፈጥረናል፤ ከዓለም መንግሥታት ድጋፍና ዕውቅና እግኝተናል በማለት በአገርና በጎረቤት አገሮች ውስጥ ተከማችቶ የትጥቅ ትግል ለማካሄድና የአገሪቱን ሰላም ለማደፍረስ የተነሣ መሆኑ ስለ ተደረሰበት ወታደሩ አስቸኳይ የከተት አዋጅ አውጆ ሙሉ ትጥቅ ያለው ጦር አዘመተ። ሕዝቡም በድንጋጤና በፍራቻ ጎረቤት አገር ወደ ሆነችው ሱዳን ጠረፍ ተሰደደ። ኤርትራ ውስጥ የነበረውም የፖለቲካ ሽብ እረብ ለጊዜው ጋብ አለ። ወታደሩም የአገሪቱን ጠረፍ በጥብቅ ለመቆጣጠርና ስላም ለማስፈን ቆርጦ የተነሣ መሆኑን በይፋ አወጀ።

ይሁን እንጂ ሕዝብ ካልተባበረ በግዳጅ የሚሆን ነገር ስለማይሠምር፤ የወታደሩ ቁጥጥር ውጤት አልባ ሆኖ በጠቅላላው አገሪቱ ውስጥ የመን ግሥት ሥልጣን ላልቶ ሰላም ደፈረሰ። ደፋርና ተናጋሪ የሆኑ ወጣት ተማሪዎች ለካድሬነት ተመልምለው በዕድገት በኅብረት ዘመቻ በመሳተፍ ለአርሶ አደሩ የፖለቲካ ጽንሰ ሐሳብ ግንዛቤ እንዲያስጨብጡ፤ ማንበብና መጻፍ እንዲያስተምሩ ታጥቀው ወደየከፍላተ አገሩ ተላኩ። የፖለቲካ መረጋጋት በማንሱ፤ በእህል ዘር እጦትና በዝናም እጥረት ረሃብ በመግባቱ የየአካባቢው ሕዝብ ቋሚና ተንቀላቃሽ ንብረቱን እየጣለ ወደ ታላላቅ ከተሞች በመጉረፉ ከተማዎችን አጨናንቆ መንግሥትን የባለ ሐሳብ ላይ ጣለው። በድርቅ የተጠቃውን የየከፍለ አገሩን ከፊል ሕዝብ አጓጉዞ ለማደ ራጀትና ራሱን በራሱ እያስተዳደረ እንዲኖር በሚል ዓላማ ለም ወደ ሆነና ነዋሪ ወዳልበዛበት አካባቢ ወስዶ ማስፈር ጀመረ።

ይህ ውጥን ለሰፋሪው መፍትሔ ከማምጣት ይልቅ ለቤተሰብ መለያየትና መጉላላት ምክንያት መሆን ቻለ። ሰፋሪው በአካባቢው ከሚኖረው ሕዝብ ተቃውሞና የእርስ በእርስ ግጭት ተረፈው እንጂ እንደ ታሰበው ተቋቁሞ ራሱን ለመርዳት አልበቃም።

ይህንን ሁኔታ የተመለከቱ ዓለም አቀፍ የዕርዳታ ሰጭ ድርጅቶችም ተጠራርተው መሠረታዊ የምግብ ዕርዳታ ለመስጠት ከመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከአገሬው የተመለመሉ ሠራተኞችን ቀጥረው ሰፋሪውን በመርዳት ላይ እንዳሉ፤ በአካባቢው የሚንቀሳቀሰው የመንግሥት ተቃዋሚ የፖለቲካ ቡድን የተላኩትን የበጎ አድራጎት መልዕክተኞችና ተቀጥረው የሚያገለ ግሉትን ኢትዮጵያውያን ሠራተኞች የግድያ፤ የአፈናና የዘርፊያ ወንጀል ስላደረሰባቸው ዕርዳታ መስጠታቸውን ለማቆም ተገደዱ። እንደ አሸን የፈ ላው የመንግሥት ተቃዋሚ ዕድሉን ተጠቅሞ ሕዝቡን መንግሥት ለወታ ደርነት ይፈልጋችኋል እያለ የማስፈራሪያ ፕሮፓጋንዳውን ስለነዛ፤ ፍራቻው ተባብሶ ዘማቹ ተማሪና በአጠቃላይ ሕዝቡ ነፍሴ አውጭኝ እያለ በመኪና፤ በከብት ጀርባና በእግሩ ወደ ሱዳን ጠረፍ ተጉዞ፤ ለሱዳን መንግሥት እጁን በመስጠት የፖለቲካ ጥገኝነት ጥያቄ አቀረበ። ሱዳንም በተዘዋዋሪ መንገድ የኤርትራን መገንጠል ስለምትደግፍና ከዓለም ለጋሾች ለጥገኛው ከሚቀ ርበው ዕርዳታ ሕዝቧም ተጠቃሚ ስለሚሆንላት ከለደተኛው የቀረበላትን ጥያቄ ሳታንገራግር ተቀብላ ተግባራዊ ማድረግን ፈቀደች። የዕርዳታ ድርጅቶችም የሰደተኛውን ብዛት በመመልከት ዕርዳታውን ወደ ሱዳን ጠረፍ ከልል አዛውረው ገዳሪፍ (ተዋዋ፤ ሶፋዋ)፤ ወዲ ከዋሊ፤ ወዲ ሸሪፍ ወደ ተባሉት ዋና ዋና የሰደተኛ መጠለያ ጣቢያዎች የተለያዩ የግል ረድኤት ለጪ ድርጅቶች (ኤን-ጂ-አስ) ከፍተው ይረዱ ጀመር።*

ጥገኛው ከብዙ ሥቃይ፤ ጭንቀትና ድካም በኋላ ወደ ከዋሊ፤ አምራ ኮባና ቱዋባ ወደ ተባሉ የስፈራ ጣቢያዎች ሲደርስ፤ እንግዳ ተቀባይ አገኘሁ ብሎ የአገሩን ልጅ በፈገግታ ሲጠጋ፤ ግለሰቦቹ ዕርዳታ የሚለግሱት በሃይማኖትና በፖለቲካ ሽፋን መሆኑን መረዳት ችሏል። ጥገኛው በትውልድ አገሩ የፖለቲካ አለመረጋጋት ሳቢያ ከደረሰበት የኑሮ መፈናቀልና የአዕምሮ መረበሽ ለመላቀቅ ሽሽቶ ስለ ወጣ፤ የተቀበለው ሰው ሁሉ ንጹህ የዕርዳታ እጅ የሚዘረጋለት እየመለሰው የተጠየቀውን ነገር ሁሉ በየዋህነትና በቅንነት ከመፈጸም ወደ ኋላ አላለም።

* ሰደተኛውን የተገነዘበው ድርጅቶች ስም ዝርዝር በመጽሐፉ መጨረሻ አካባቢ ይገኛል።

ይህ ቁጥሩ በሽህ የሚቆጠር ችግረኛ ሕዝብ፣ ባረፈባቸው የሱዳን ጠረፍ አካባቢዎች ልዩ ልዩ የሃይማኖት ተከታይ ድርጅቶች፣ በፖለቲካ ተገን ሥር የቆሙ የምዕራብ አገሮች ተወካይ ግለሰቦችና ነፃ የሰብአዊ አገልግሎት ለጋሽ ድርጅቶች ያጋጥሙት ነበር። ከሃይማኖት ድርጅቶች አንዱ በግብፅ መንግሥት የሚረዳው የኮፕት ቤተክርስቲያን ተወካይና ከባለሀብት ግለሰቦች ገደብ የሌለው ዕርዳታ የሚፈስላቸው የተለያዩ የሃይማኖት ተወካዮች፣ እንዲሁም የፖለቲካ ሽፋን ያነገቡ ድርጅቶች ማለትም ወያኔ፣ ኢዲዩ፣ ይሃባና ሌሎችም በተለያዩ ስፍራዎች ቢሮና የመጠለያ ጣቢያ ከፍተው፣ በተደራጀ መልክ ጥገኛውን እየተቀበሉ የተሟላ ዕርዳታ ይሰጡ ነበር።

የግብፅ መንግሥት ለኢትዮጵያውያን ጥገኞች ዕርዳታ ለመስጠት ፈቃደኛነቷን በአገሪቱ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን በኩል በመግለጽ በእርግጥም ችግረኛውን ለመርዳት የተነሣች ብትመስልም፣ በሌላ በኩል የሕዝቧ የሕይወት ዋልታና ማገር የሆነውን የአባይን ወንዝ እንደ ልብ ለመቆጣጠር እንቅፋት እንዳይገጥማት የኢትዮጵያን ሕዝብ ድጋፍና በጉ አመለካከት ለማትረፍ ያቀደችው ዘዴ ይመስላል። የተለያዩ ሃይማኖቶች ወኪሎች ደግሞ፣ በችግር የሚዋልለውን ጥገኛ ተቀብለው ተፈላጊውን ዕርዳታ እየሰጡ በማስተናገድ ከሌሎች ለየት ያለ አመለካከት፣ አቀራረብና አያያዝ ያሳዩ ነበር። ሽንጣቸውን ገትረው የሚታገሉለት የምዕራብ አገሮች ይዘት ያለው የቤተ ክርስቲያን አመራር፣ አቋምና ሥርዓት በአካባቢው እንዲሰፋፋ ዕቅድ ነበራቸው። ይህንኑ ዓላማቸውን ከግብ ለማድረስ የሚረዷቸውን የመናገርና ሰውን አግባብቶ የመያዝ ልዩ ችሎታ ያላቸውን ግለሰቦች ከጥገኛው መካከል በመመልመል በየኤምባሲውና በየዕርዳታ ሰጪ ድርጅቶች ውስጥ በጥሩ ክፍያ ሥራ ያስይዟቸው ነበር።

የፖለቲካ ድርጅቶችም የቆሙለትን የርዕዮተ ዓለም ፈር ካለምንም ፍርሐት በሰፊው አራምደው በርካታ የሕዝብ ድጋፍ ማግኘታቸውን ለውጭ መንግሥታት በማሳየት፣ የጦር መሣሪያ፣ የገንዘብ፣ የሥልጠናና የፖለቲካ ዕርዳታ አግኝተው በወቅቱ ኢትዮጵያን ለማስተዳደር ሥልጣን በያዘው የወታደር መንግሥት ላይ ተጽዕኖ ለማሳደር እሸቅድምድም ያካሂዱ ነበር።

በፖለቲካው ትግል በልጦ ለመታየትና ጥገኛውን በዕርዳታ ማርኮ ድጋፍ ለማግኘት በአካባቢው የሚንቀሳቀሱ የፖለቲካ ድርጅቶች ዓላማ ስለ ነበር፣ በጥገኛው መካከል የማያደርጉት ጥረትና የማያቀርቡት የመስተንግዶ ዓይነት አልነበረም። ከዚህ ውስጥ አንዱ የወያኔ ጽሕፈት ቤት ሲሆን፣ ጽሕፈት ቤቱ ጥገኛውን ወደ መጠለያ ጣቢያው አስገብቶ በተፈለገው መንገድ እያስተናገደ ስለ ፖለቲካው ጽንሰ ሐሳብና ስለ ቆመለት ዓላማ የሚገልጽ ሦስት ወር የሚፈጅ ትምህርት ክለስ በኋላ፣ ጥገኛው በድርጅቱ ታቅፎ በልዩ ልዩ የሥራ መደብ ላይ ተመድቦ ለማገልገል ከሠራዊቱ ጋር ከተቀላቀለ ዕርዳታው እንደሚቀጥል የሚያንጓዝ ዋስትና ይሰጥ ነበር። ሌሎች የፖለቲካ ድርጅቶች ማለትም ይሃባና ኢዲዩ እንደ ወያኔ ስደተኛውን ወደ አዘጋጁት የመጠለያ ጣቢያ እንዲገቡ በመጋበዝ ተገቢውን መስተንግዶ ካደረጉለትና ስለሚከተሉት የፖለቲካ ፈር ካለ ምንም ቅድመ ሁኔታ ገለጻ ካደረጉ በኋላ ምርጫውን ለዕርዳታ ተቀባዩ ጥገኛ ይተው ነበር።

ከላይ በለም የተጠቀሱት የፖለቲካ ድርጅቶች አቀራረባቸውና አመለካከታቸው የተለያዩ ይሁን እንጂ፣ ከዕርዳታ አበርካች የምዕራብ አገር መንግሥታት የተላለፈላቸውን ፖለቲካ ለበስ ተልዕኮአቸውን በወገን ተቀጣሪዎቻቸው አማካይነት የስደተኛውን ቋንቋና ባህል እየተጠቀሙ ዕርዳታ በመለገስ የቆሙለትን የፖለቲካ ዓላማ ጥገኛው በሚገባ እንዲረዳው ያደርጉ ነበር። ከዚህም በተጨማሪ ፍላጎታቸውን ሊያሟሉ ይችላሉ ብለው የሚተማመኑባቸውን ወጣቶችና ጤናማ የሰውነትና ጥንካሬ ያላቸውን ግለሰቦች ከጥገኛው መካከል መልምለው በማሠልጠን ይጠቀሙባቸው ነበር።

ስደተኛው ለምን አገሩን ጥሎ እንደ ወጣ ከዕርዳታ ሰጪ ድርጅቶች ለሚቀርበው ጥያቄ፣ የኤርትራው ስደተኛ ኤርትራን ለማስገንጠል ከውጭ ሆኖ ትግሌን እቀጥላለሁ ሲል፣ ከተለያዩ ክፍላተ አገራት ተሰባስቦ የተሰደደው ደግሞ አገሪቱን እያለሁ የተቃዋሚ ቡድን አባል ስለ ነበርኩ ወደ አገሪቱ ብመለስ እሥራት፣ ድብደባና ሞት እንደሚደርስብኝ ስለማውቅ መመለስ ያስፈራኛል ይል ነበር። ሁሉም የየራሳቸውን ምክንያት በጽሑፍና በቃል አብራርተው በመግለጽ የዕርዳታ ሰጪዎችን ተወካዮች ስላላመኑ ጉዳያቸው ተቀባይነት አግኝቶ፣ በኢትዮጵያ ውስጥ ፖለቲካውና አስተዳደሩ መረጋጋት እስከሚያሳይ ድረስ፡-

1. በፈቃዳቸው ወደ አገራቸው የሚመለሱ (ሸለንታሪ ረፓትሪኬሽን)፤
2. ወደ ሦስተኛ አገር ሄደው የሚኖሩና (ሪሴትልሜንት)፤
3. የሱዳን ዜግነት አግኝተው በሱዳን አገር በቋሚነት የሚኖሩ፤ (ናቼራላይዜሽን)፤ በሚሉት ሦስት ደረጃዎች ጥገኛውን ደልድለው ያኖሩት ነበር።

የዕርዳታ ሰጪ ድርጅቶች ከመድሃኒታቸው በፊት ግን፣ ጥገኛው የአገሬውን ሕዝብ ተጠግቶ ይኖር ነበር። ጥገኛው ከዕርዳታ አቅራቢ ድርጅቶች በሚያገኘው ቀለብና ውራጅ ልብስ ሳይማረክ በመጠለያ ጣቢያው ለጥቂት ጊዜ ከቆየ በኋላ ራሱን ችሎ ለማደር በሚያደርገው የግል ጥረት የተሳካለት ልዩ ልዩ ምክንያት እየሰጠ መታወቂያ እያወጣ ወደ ሱዳን ከተሞች መግባት ችሏል። ዕድል አግኝቶ በግል ድርጅቶች፣ በመሥሪያ ቤቶች ተቀጥሮ፣ በግል ሥራ ላይ ተሰማርቶና ያጋጠመውም በጋብቻ ከአገሬው ሕዝብ ጋር በመተሳሰር የመጣውን ችሎ ኑሮውን ለመላመድ ይተጋ ነበር።

ይህን ዕርዳታ ተቀባይና የፖለቲካ ጥገኛ መሣሪያ በማድረግ የሶቭየት ኅብረት መንግሥት ሙሉ ድጋፍ ያለውን የኢትዮጵያን ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግሥት ለመገልበጥ፣ የምዕራብ አገሮችና የአሜሪካን መንግሥት ብዙ ሙከራ አካሂደው ሳይሳካላቸው ቀርቶአል። ለወደፊቱ ይጠቅሙናል ብለው ያመኑባቸውን፣ በተለይም ከኤርትራና ከትግራይ ክፍለ አገራት ለተሰደዱት ልዩ እንክብካቤ ያደርጉላቸው ነበር። ሆኖም አብዮቱን ያካሄደው የወታደሩ መንግሥት ከመሥራቅ ጀርመን፣ ከኩባና ከሶቭየት ኅብረት መንግሥታት የወታደር፣ የማቴሪያልና፣ የገንዘብ ዕርዳታ በገፍ ማግኘት ችሏል። የመን ግሥት አመራር የመረጋጋት መልክ እየታየበት መጥቶ ሥልጣኑን በሁለት እጁ ጨብጦ የአገሪቱን ግዛት ሙሉ በሙሉ ለመቆጣጠር፣ ፖሊሲ ለማመንጨትና ለመምራት መቻሉን ለዓለም መንግሥታትና ለተቃዋሚ ቡድኖች አረጋገጠ።

የኤርትራ ሕዝብ ወደ አረብ አገሮች፣ አውሮፓና አሜሪካን በብዛት መፍለስ፣ የአብዮቱ ፍንዳታና በጦርነት መፈናቀል እንደ ምክንያት ሆኖ ይቅረብ እንጂ፣ ከዚያ በፊት ጣሊያን አካባቢውን ለመቆጣጠር ባላት ዕቅድ ኢትዮጵያን ጠቅልላ ለመያዝ እንዲመቻት ኤርትራን በቀላሉ እጇ ውስጥ ማድረግ ችላለች። ኢትዮጵያን ለጥቂት ጊዜ በቅኝ ግዛት በምታስተዳድርበት ወቅት ሕዝቡ ባለው የእርስ በእርስ መቀራረብ የተነሣ፣ ጣሊያን ከኢትዮጵያ

ምድር ጨርቋን ጠቅልላ ስትወጣ፣ በጋብቻና በቤት ሠራተኛነት እየተቀጠረ ወደ ጣሊያን አገር በብዛት በመሰደድ ወልዶ ተዋልዶ ለመኖር በቅቷል። እንዲሁም ከማንም ቀድመው በአውሮፓ፣ በአሜሪካን፣ በካናዳና በአረብ አገሮች ለረጅም ጊዜ ለመኖር ዕድል ያገኙት የኤርትራ ተወላጆች ናቸው። በዚህ ምክንያት በሱዳን የፖለቲካ የጥገኝነት ዕድል አግኝተው የሚኖሩ ኤርትራውያን ከአገር ለመውጣትና ለመቋቋም የረዳት እጦት ስላልገጠ ማቸው፣ የሰበአዊ ዕርዳታ ሰጪ ድርጅቶችን ካላችግ ለማግኘት ተመቻችቶላቸው ነበር።

ከኤርትራው ጥገኛ መካከል ከፈሉ የእስልምና ሃይማኖት ተከታይ በመሆኑና የአረብኛ ቋንቋ አቀላጥፎ ስለሚናገር፣ በሱዳን አገር ውስጥ ተግባብቶ ለመኖር ችግር አልገጠመውም። በስደት በሚኖርበት ጊዜ የሥራ ዕድል ማግኘት፣ በግል ሥራ ላይ ተሰማርቶ ገንዘብ ለማፍራትና ራሱን ችሎ እንዲተዳደር የሱዳን መንግሥት ትብብር ስላልተለየው ኑሮው ከመሐል አገሩ ጥገኛ የተሻለ ነበር። ከዚህም አልፎ ተርፎ ወደ አረብ አገሮች በመሄድ ሠርቶ ለመኖር እንዲችል ፓስፖርት፣ የመውጫና የመግቢያ ቪዛ አገልግሎት እንደ ፈለገ ስለሚሰጠው፣ ወደ ሳውዲ አረቢያ እየተሰደደ የሚኖረው ኤርትራዊ ቁጥር እጅግ ከፍተኛ ነበር። ከዚህም ሌላ የኤርትራን ሕዝብ ሸንግሎ ለመያዝና ችግሩን ለማርገብ ኢትዮጵያ የምታደርግው የገንዘብ ወጪ ቀላል ስላልነበረ፣ የተማረውን ኤርትራዊ የመንግሥት ሠራተኛ በማድረግና ሹመት በመስጠት፣ ያልተማረውም በአገር ውስጥና ወደ ባሕር ማዶ ተልኮ ተምሮ እንዲመለስ ቅድሚያ ይሰጠው ነበር። ይህን አድልዎ የተሞላበትን አሠራር የተመለከቱ ለአገርና ለሕዝብ ተቆርቋሪ ኢትዮጵያውያን የአስተዳደሩ አካሄድ ትክክል እንዳልሆነና ስሕተቱ በጊዜ እንዲታረም የሚመለከታቸው ባለሥልጣናት እንዲያውቁት ቢደረግም በወቅቱ የተወሰደ እርምጃ አልነበረም። ኤርትራውያኑ ከውስጥም ከውጭም ዕርዳታ ስላልተነፈጋቸው በብዙ መልክ ለመደራጀት አመቺ ሁኔታ ተፈጥሮላቸው እንደ ነበር ግልጽ ነው። የቆሙለትን የመገንጠል ዓላማ ከግቡ ለማድርስ ውስጥ ውስጡን የኢትዮጵያን መንግሥት ከሚቀናቀኑ የፖለቲካ ድርጅቶች ጋር ይወዳጁ ነበር። ከወዳጆቸውም ግምባር ቀደሙ የወያኔ የፖለቲካ ፓርቲ

ነበር። ይህ የወያኔ ቡድን ከምዕራብ አገሮች ባገኘው ድጋፍ እንደ አውሮፓ ዘመን አቆጣጠር በ1991 ሥልጣን ሲይዝ፤ ከአረብና ከምዕራብ አገሮች ጋር በመተባበር ኤርትራን አስገንጥሎ ራሷን ለማስቻል ያበቃት ባለውለታ የፖለቲካ ድርጅት ለመሆን በቅቷል።

የማኅበራዊ ኑሮ ውጤት

በሱዳን በፖለቲካ ጥገኝነት ይኖር የነበረው ኢትዮጵያዊ ስብስብ ከፍ ብሎ ከተጠቀሱት ክፍላት አገራት የተውጣጣ፤ በኑሮ ደረጃ፤ በባህልና በልምድ የተለያየ ቢሆንም፤ በስደት ላይ የገጠመውን የኑሮ ውጣ ውረድ ለመቋቋም የቀድሞ ትዝታውን ተወት በማድረግ በተጠለለበት ስፍራ ሁሉ በአንድነት እየኖረ፤ ያለውን ተካፍሎ እየበላ፤ ተዋውሶ እየለበሰ፤ በመተዛዘን ዘላቂ ትዝታ ያለው ሕይወት አሳልፏል። ይህም ገጠመኛ በተግባር የተፈተነና ትርጉም ያለው ማኅበራዊ ኑሮ እንዲመራ እገዛ አድርጎለታል። ከዚህም ሌላ ጊዜያዊውን የስደት ሕይወት ተላቅቆ ወደ ቋሚ ኑሮ ለመሸጋገር ዕድል ገጥሞት ወደ አሜሪካና አውሮፓ ለመሄድ በሚዘጋጅበት ጊዜ፤ ስደተኛው ተጠራርቶ የመሸኛ ድግስ በማዘጋጀት በልቶ ጠጥቶ፤ ተመራርቆ፤ እንባ በእንባ ተራጭቶ በመለያየት ፍቅር ከተላበሰው ማኅበራዊ ኑሮው የመልካም ፍሬ ተቋዳሽ ለመሆን በቅቷል።

ኢትዮጵያዊው ስደተኛ በሱዳን በጥገኝነት ሲኖር፤ በአንድነት እየተመካ ባለው የሙያ ችሎታና ጉልበት በፈቀደው ሁሉ ለመጠቀምና ሠርቶ ለመኖር የሚያደርገውን ጥረት ለማሳካት የበቃው፤ ከሱዳን ሕዝብና መንግሥት በተለገሰው ያልተቆጠበ ዕርዳታና ትብብር መሆኑን መዘንጋት አይቻልም። ይህም በመሆኑ በልዩ ልዩ የሥራ መስክ ተቀጥሮ በትዕግሥት በመሥራት የኑሮ መደገሚያ የሚሆን ገንዘብ ለማፍራትና በተደረገለትም ያልተቆጠበ ዕርዳታ ለመርካት በቅቷል። ሆኖም «አባብና አበሻ እንድ ላይ ካጋጠሙህ፤ መጀመሪያ አበሻን ግደል» የሚል አስተሳሰብ በጥቂት አከራሪዎች እዕምሮ ውስጥ የተቀረጸ ቢሆንም፤ አብዛኛው የሱዳን ሕዝብ ሆዱ ገር ባይሆንና ለስደተኛው ትብብር ባያደርግለት ኖሮ በሚያገኘው ዕርዳታ ብቻ የስደት ኑሮው የከፋ ሊሆን በቻለ ነበር።

በኢትዮጵያ ወታደርና በኤርትራ ሽምቅ ተዋጊዎች መካከል በየጊዜው በሚካሄደው የድብብቆሽ ጦርነት ምክንያት በሱዳን የተከማቸው የኤርትራ ጥገኛ ወደ ኢትዮጵያ ለመመለስ እንደማይችል ያቀረበው ማስረጃ ተቀባ ይነት ስላገኘለት፤ ወደ ተለያዩ አገሮች ተለድቶ ለመኖር የሚያቀርብው ጥያቄ አጥጋቢ ምላሽ ማግኘት ችሎአል። ከዚህም የተነሣ ከኢትዮጵያዊው ስደተኛ ይልቅ የኤርትራያው ስደተኛ ቅድሚያ አግኝቷል። ኤርትራዊው ስደተኛ መሰደድ የጀመረው ቀደም ሲል በመሆኑና በባዕድ አገሮች ለብዙ ጊዜም ስለ ቆየ ዜግነቱን እየቀየረ በኑሮ ተደራጅቶና ተረዳድቶ ለመኖር አካባቢውና ሁኔታው አመቺ ሆኖለታል። በየባዕድ አገሩ በጥገኝነት የሚጉ ላላውንም ወገኑን ወደ ሦስተኛ አገር አሻግሮ ለማኖር የግብረ ሠናይ ድርጅ ቶችን መማጸንን ስላወቀበት፤ በአውሮፓ፤ በአሜሪካና በካናዳ የኤርትራ ሽምቅ ተዋጊ ሚሊሻ ቪዛ እያገኘ ገብቶ ለመኖር እንደ መሀል ሀገር ስዳተኛው ከባድ ችግር አልገጠመውም።

ኢትዮጵያ እንድትከፋፈል ምኞት ከነበራቸው አገሮች ጋር በመተባበር ኤርትራን ካስገነጠሉ በኋላም ቢሆን፤ በየውጭ አገር የሚኖረው የኤርትራ ሚሊሻ የተቻለው በዕውቀቱና በገንዘቡ ያልተቻለው ወደ ኤርትራ ገብቶ በጉልበቱ አገሩን ለመርዳትና ለማቋቋም ከፍተኛ መረባረብ እያደረገ ይገኛል። ይሁን እንጂ ሥልጣን የያዘው ፓርቲ ከንቱ ምኞቱን ለማሳካት ከጉረቤት አገሮች ጋር በየምክንቱ እየተጋጩ በአገሪቱ ውስጥ ያለውን ተቀናቃኝ ቡድን ካለ ፍርድ እያሠረ የፖለቲካ አለመረጋጋቱን አባብሶታል። የውጭው ባለሀብትም ወደዚች ትንሽና ድሃ አገር ገብቶ ሀብቱን በንግድና በልማት ላይ ማዋል አልፈቀደም። አገር ለላም ነው ብሎ ቸኩሎ የገባው ኤርትራያዊ ዜጋም በስደተኝነት ይኖር ወደ ነበረበት አገር በመመለስ በሩቅ ሆኖ ዕርዳታ መለገሱን መርጧል። ሆኖም እያደር በአገር ውስጥና በውጪ በሚኖረው ኤርትራያዊ መካከል የፖለቲካ አመለካከት ልዩነት በመፈጠሩ፤ አገሪቱ በፖለቲካም ሆነ በኢኮኖሚ እንዳስበችው ልትራመድ አልቻለችም። በኑሮው የተደላደለው ቀደም ሲል ከላይ ወደ ተጠቀሱት ሦስተኛ አገሮች የተሰደደው ጥገኛ እንጂ በቅርብ ጊዜ የተሰደደው እንደ ማንኛውም መጤ ጥሮ ግሮ እየኖረ ዘመድ እየረዳ የሚባዝን ከመሆን አላለፈም። ኤርትራ በተገነጠለችበት ስሞን የሚተዋወቀውም የማይተዋወቀውም ኢትዮጵያዊና

ኤርትራዊ ሰደተኛ ግንባር ማከማተር፤ በንግግር መተንኳኮስና መጋጨት ደረጃ ተዳርሶ ነበር። ጊዜው እየገፋ ሁሉም ነገር እየበረደ ሲሄድ መቀራረብ፤ አብሮ በሰላም መኖር፤ ተጋብቶ መዋለድ፤ በሥራ ላይ ሲገኙም የመረ ዳዳት መንፈስ በሁለቱ ጎረቤት አገር ሰደተኞች መካከል በአሁኑ ጊዜ ሰፍኖ ይታያል።

የኑሮ ችግር

ከችግርና ከእኩል ነፃ የሆነ ኑሮ የለም። አበሻው ጥገኛ በሱዳን በሚኖርበት ጊዜ አንዳንድ ማኅበራዊ ችግሮች ደርሰውበታል። ለምሳሌ፤ ኢትዮጵያዊው ደክሞና ላቡን ጠብ አድርጎ ያገኛትን ገንዘብ ቆጥቦ ወደ ዶላር በመመንዘርና በአገር ውስጥ የሚመረቱ አንዳንድ ቅርሳ ቅርሶችን ገዝቶ ለማስታወሻ ይዞ ለመውጣት ሲሞክር፤ በሱዳን ፊናንስ ፖሊሶች ይወረስ ነበር። ምንም እንኳን የአገሩ ሕዝብ ጥገኛውን በወንድምነትና በእጎትነት መንፈስ አስጠግቶ ፍቅር የተሞላበት ትብብር ቢያሳየውም፤ የአገሪቱ አብዛኛው ሕዝብ የእስልምና ሃይማኖት ተከታይ በመሆኑ፤ ኅብረተሰቡ የሚከተለውን የአለባበስ፤ የባህልና የበዓላት አከባቢ ሥርዓት መከተልና መፈጸም አለመቻሉ አንዱና ዋነኛው የችግሩ መነሻ ነበር። በዚህም ሳቢያ በሰደተኛው ላይ የማስፈራራት፤ የአፈና፤ የድብደባ፤ የአካል ጉዳትና የሞት አደጋ ደርሶበታል።

ኤርትራዊው ጥገኛ በቋንቋ ከሕዝቡ ጋር በመግባባት ተመሳሰሉ መኖር ስለሚችል፤ ከሌላ አገር የመጡ ሰደተኞች ጉዳይ አስፈጻሚና ዋና ተጠሪ ነኝ እያለ አገልግሎት ይሰጥ ነበር። ለኢትዮጵያውያን ሰደተኞች የታሰቡትን ዕድሎች እየተሻማም ይጠቀም ነበር። እ.አ.አ በ1984 እና በ1985 ውስጥ ፈላሻዎች ለረሃብና በአካባቢው ለሚካሄደው ጦርነት ተጋልጠዋል በሚል ሽፋን፤ የእስራኤል መንግሥት ፈላሻዎችን ከኢትዮጵያ ምድር አፍሶ ለማስወጣት በሚጥርበት ጊዜ፤ ከሱዳን መንግሥትና ሕዝብ ጋር የቅርብ ግንኙነት በመፍጠር በጉዳይ አስፈጻሚነት፤ በመረጃ አቀባባይነት፤ በድንኳን ተካይነት፤ በሚከራይ ቤት አፈላላጊነት ክፍተኛ ሚና መጫወቱን፤ «አፕሬሽን ሞሰስ» የተባለው መጽሐፍ ይፋ አውጥቶታል።

ሰደተኛው ታሪክ አትርፏል

ጥገኛው ኢትዮጵያዊ በሄደበት ስፍራ፤ ባለፈበት መንገድና ባጋጠመው መድረክ ሁሉ አገሩን በጥሩ ስም ሳያስጠራ ያሳለፈበት ጊዜ የለም። ይህን ተግባሩን በማስመስከር በሱዳን በሚኖርበት ጊዜ ከሱዳን ሕዝብ ጋር ተደባልቆ፤ ልብ ለልብ ተዋውቆና አብሮ በሰላም የመኖር ደረጃ ላይ ደርሶ ነበር ማለት ይቻላል። ሕዝቡ አጥብቆ ከሚከተለው ባህል ጋር በመዋሐዱ ከክርስቲያኑ ክርስቲያን፤ ከእስላሙ እስላም መስሎ አብሮ እየበላና እየጠጣ ኑሮውን በፍቅር ገፍቷል። የሁለቱን ጎረቤት አገሮች ሕዝብ ባህልና ቋንቋ በማስተዋወቅ፤ በማስተማርና በማለማመድ ትዝታን አትርፏል። ሰደተኛው ካገረው ጋር ተጋብቶ ልጅ ወልዶ ለማሳደግና ለማስተማር በቅቷል። ይህ ሁኔታ ለሁለቱ ጎረቤት አገር ሕዝቦች ምን ጊዜም ከአዕምሮአቸው የማይፋቅ ትዝታ እንዳተረፈላቸው ሁኔታዎች ይመስክራሉ።

አብዛኛው ሰደተኛ የኑሮ ውጣ ውረድ፤ ጭንቀት፤ ድብርት የተሞላውን አሳዛኝ ጊዜ በትዕግሥት አሳልፎ ወደ አሜሪካንና አውሮፓ ተሰድቶ ለመኖር የነበረው ተስፋ እውን ሆኖ ትዳር መሥርቶ፤ ልጅ ወልዶ፤ አገራውን መስሎ ቋሚ ኑሮውን ለመግፋት ችሎአል። በየትኛውም ኅብረተሰብ ዘንድ ጠቃሚነቱ በተመሰከረለት ኅብረት አብሮ የመኖርን ስልትና ልምድ በቋሚነት ተሰድቶ በሚኖርባቸው አገሮች በአስደናቂ ሁኔታ እየተጠቀመ የሚገጥመውን ችግር ሁሉ በጋራ እየተጋፈጠ አንድነቱን ለተመልካች አስመስክሯል። ይህን የመሰለውን የአንድነት ኃይል መሣሪያ በማድረግ በሄደበት አገር ለመጠቀም ያስገደደው በአሜሪካንና በአውሮፓ ሲኖር የገጠመውን ማኅበራዊ ግንኙነትና የአኗኗር ችግሮችን በመተባበር ለመወጣት እንዲረዳው በማሰብ ነው። በጊዜያዊ ሰደት ላይ እያለ ጭንቀት የተሞላበትን ኑሮውን ለመቋቋም የተጠቀመባቸውን ስልቶች ለተተኪው ትውልድ ለማስተላለፍ የሚያደርገውም ጥረት ተጨባጭ ውጤት አስገኝቶለታል።

መንግሥታት የተጫወቱት ሚና

በሺህ የሚቆጠረው የኢትዮጵያ የፖለቲካ ጥገኛ ሕዝብ በጦርነት፣ በረሃብና፣ በአብዮቱ ፍንዳታ ምክንያት ከቤቱ ተፈናቅሎ በአጉራባች አገሮች፣ በኬንያ፣ በሱዳን፣ በጅቡቲና በየመን ድንበሮች ላይ ለፍር በቋሚ ስደተኛነት የሚቀበለው መንግሥት እስከሚያገኝ ድረስ ዕድሉን በሥጋት ላይ ሆኖ ይጠባበቅ ነበር። ስደተኛው በጥገኛ አስተናጋጅ አገሮች፣ በግል ለጋሽ ድርጅቶች (ኤን.ጂ.አስ) እና በተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ኮሚሽን መካከል ዕርዳታ ለበስ በሆነ የደራ የፖለቲካ ጨዋታ፣ የኃያላን መንግሥታት ጉዳይ ማስፈጸሚያ ዋና መሣሪያ ሆኗል።

በጥገኝነት መኖር አዕምሮን ሰላም የሚነሳ፣ ችግር የተላበሰ፣ ፍራቻ፣ ጥርጣሬና የእርስ በርስ ጥላቻ የሚከሰትበት፣ የክፍፍል ኑሮ የሚካሄድበት፣ ጊዜያዊ የማገበራዊ ኑሮ ሂደት ነው። ስንቱ ሰው ጥገኝነት ጠያቂ ነው? የሚንከባከበውስ ማን ነው? የትኛው አገር በቋሚነት ይቀበለዋል? ለተሰጉት ጥያቄዎች የተሟላና አስተማማኝ የሆነ መልስ ማግኘት ፍጹም አዳጋች ነበር። ሆኖም የኢትዮጵያን የፖለቲካ አቋም በሚቃረኑ አገሮች አነሣሽነት ጥገኞችን ለመርዳት ለተባበሩት መንግሥታት ሐሳብ ቀርቦ ከተመከረበትና አስፈላጊውን ዕርዳታ ለመስጠት ስምምነት ላይ ከተደረሰ በኋላ፣ ዕርዳታው ተግባራዊ እንዲሆን ውሳኔው ለሊጋሽ ድርጅቶች ተመራ። ኃላፊነቱን በተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ኮሚሽን ስም ተቀብለው ጥገኛውን እየረዱ የኢትዮጵያን የፖለቲካ አመለካከት ለመቀልበስ በሚፈልጉ አገሮች አነሣሽነት ይካሄድ የነበረው ጥረት፣ በአሁኑ ጊዜ በሌሎች አገሮች ስደተኞች ላይ ሲፈጽሙት የሚታይ ዘዴአቸው መሆኑ በግልጽ መታየቱ አልቀረም።

የተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ኮሚሽን ዋና ተግባር የጥገኝነትን መስፈርት አሟልተው የተገኙትን ግለሰቦች መመዝገብ፣ መሠረታዊ ፍላጎታቸውን በነፃ ማሟላት፣ ጥገኛውን በቋሚነት የሚቀበል አገር ማፈላለግ፣

በጥገኝነት በጊዜያዊነት እንዲኖሩ ከተቀበላቸው መንግሥት ጋር ትብብር ማድረግ፣ የሕክምና አገልግሎት ማበርከት፣ ትምህርት ቤት መክፈት፣ አስተማሪ መቅጠር፣ ተፈላጊ መጻሕፍትንና የጽሕፈት መሣሪያዎችን ማቅረብ ነው። ለጥገኞቹ ይህ ሁሉ ተሟልቶ ቢቀርብላቸውም ከአገራቸው፣ ከዘመዶቻቸው፣ ከቀዩአቸውና ከባህላቸው ተለይተው ስለሚኖሩ ደስተኞች ይሆናሉ ማለት አይቻልም።

ስደተኛው የሰፈረበት አገር መንግሥት በተቻለው መንገድ ሁሉ ለጥገኛው ዕርዳታ ለመስጠት ከተባበሩት መንግሥታት ጋር ውለታ ቢፈራረም፣ ስደተኛው የሥራ ዕድል እንዲያገኝ፣ የመረጠው ስፍራ ሄዶ እንዲኖርና እንዲዘዋወር ሙሉ ነፃነት ከመስጠት ይቆጠብ ነበር። የሚሰማራበት የሥራ መስክም በአገሩ ሕዝብ የተጠላ የሥራ ዘርፍ ነበር። በሥራው ላይ ለመቆየት የሚሰጠው የጊዜ ገደብ ቋሚነትና አስተማማኝነት የሌለው በመሆኑ፣ ጥገኛው ተስፋ የቆረጠና መራራ ሕይወት የተጫነው መሆኑ በግልጽ ይታይ ነበር።

በተባበሩት መንግሥታት የዕርደታ ድርጅቶች ሠራተኞችና ለኢትዮጵያ ጠላት በሆኑ አገሮች ተጽዕኖ፣ በአገሪቱ ላይ የፖለቲካ ቀውስ ለመፍጠርና ለማስጨነቅ ስደተኛው ወደ አገሩ እንዲመለስ ይጉተጉቱት ነበር። የስደተኛውን መንፈስ ለመረበሽ በተጠለለበት አገር መንግሥት እንዲጠላና እርስ በርሱ ግጭት እንዲፈጥር ያደርጋሉ። በስደተኛውም መካከል ሰላይ ያለማራሉ። ጥገኛው ክችግር ብዛት ልቡ በአገሩ ላይ እንዲሸፍን የርዕዮተ ዓለም ትምህርት ገበታ ይዘረጋሉ፤ የትጥቅ ትግል ሥልጠና ይሰጣሉ፤ የሞራል ማበረታቻ ገንዘብ ይረጫሉ፤ ያዘጋጃሉ፤ ያደራጃሉ፤ ይመራሉ፤ የማቴሪያል ዕርዳታ ችሮታቸውን በቀኝም በግራም እየዘሩ በኢትዮጵያ ውስጥ ሰላም እንዲደፈርስ ያደርጋሉ።

በሌላ መልኩ ደግሞ ጥገኛው የሰፈረባቸው አገሮች መንግሥታት፣ ኢትዮጵያ ከምትከተለው የፖለቲካ እስተዳደር የተነሣ አለመጣጣም ሲፈጠር፣

የሰደተኛውን መጠለያ ማቃጠል፤ በየምክንያቱ እሥር ቤት እያስገቡ ማሠቃየት፤ ማጉላላት፤ ከአገሬው ሕዝብ ጋር ተቀላቅሎ እንዳይኖር እያደረጉ የበቀል እርምጃ እየወሰዱ ስደተኛው በአገሩ መንግሥት ላይ የበለጠ እንዲማረርና ለዓለም ሕዝብ እርሮውን እንዲያሰማ ይገፋፋሉ።

ኢትዮጵያም በበኩሏ አፀፋውች ለመመለስ በድንበር አካባቢ ያለውን የአገሬውን ሰው በማሠልጠን፤ በማስታጠቅና በአካባቢው ሽብር እንዲፈጠር በማድረግ የፖለቲካ፤ የዲፕሎማሲና የወታደር ኃይሏን አስተባብራ በማሰነዣት የፖለቲካ ጥገኛውን ያስጠጉ የጎረቤት አገሮችን እያስገደደች የሰላም ውለታ እንዲፈርሙ ታደርግ ነበር። ዜጎቿ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ ፈቃደኝነቷን ለዓለም ሕዝብ በማስታወቅ፤ ጥገኞችን ለተቀበሉ አገሮች የሚሰጠው ዕርዳታ እንዲቀነስ እስከ ማድረግ ደርሷል። ስደተኛ አስተናጋጅ የጎረቤት አገሮችም የተባበሩት መንግሥታት ለስደተኞቹ መገልገያ በሚያቀርበው ማገኛውም ዕቃ ላይ የታከሰ ታሪፍ ይጥላሉ። ስደተኞች እንደ ፈለጉት በአካባቢው እንዳይዘዋወሩና ከሕዝቡ ጋር ግንኙነት እንዳይፈጥሩ ቁጥጥር የሰፈነበት የአመራር ስልት ይቀይላሉ።

የመፍትሔ ሐሳብ

ከትውልድ አገሩ ወጥቶ በጥገኝነት ይኖር ከነበረው መካከል የቀናው ወደ ሦስተኛ አገር ተሸጋግሮ በቋሚነት ኑሮውን ሲመሠርት፤ ዕድል ያልገጠመው ደግሞ ለድብርት፤ ለጭንቀትና ለበሽታ እየተዳረገ ሲሠቃይ ቆይቶ ለሞት የበቃው ቁጥሩ በርካታ ነው። በሕይወት ያለውም እስከ ዛሬ ድረስ በየመጠለያ ጣቢያው እየተጉላላ ይገኛል። ጥገኛውን በቋሚነት ተቀብለው ካለተናገዱ አገሮች መካከል የአንደኛነቱን ደረጃ የያዘችው አሜሪካን ስትሆን፤ በሁለተኛ ደረጃ ካናዳ፤ ከዚያም አውስትራሊያ፤ እንግሊዝ፤ ኔዘርላንድ፤ ፊንላንድ፤ ሰዊድንና ጀርመን ይጠቀሳሉ። ይሁንና

አሁንም በሱዳን፤ በኬንያ፤ በጄቡቲና በየመን በስደተኝነት የሚኖሩና ተቀባይ አጥተው ዕድላቸውን የሚጠባበቁ በርካታ ናቸው። ሆኖም ጊዜው እየረዘመ ሲሄድ የበጀት፤ የምግብና የማቴሪያል እጥረት ተፈጥሯል እየተባለ ለስደተኛው የሚቀርበው የምግብ፤ የሕክምናና የማኅበራዊ አገልግሎት ደረጃ ዝቅ እያለ መሄድ ከጀመረ ቆይቷል። ጥገኛውን ይቀበሉ የነበሩ አገሮችም ከኢትዮጵያ መንግሥት ጋር መወዳጀትና መቀራረብ ስላመጡ፤ ጥገኛው ግራ ተጋብቶ ግማሹ በፈቃዱ ግማሹም በግዳጅ ወደ አገሩ ተመልሶ በሚሰጠው የመቋቋሚያ ገንዘብ ራሱን በመርዳት ላይ ይገኛል።

በምዕራባውያን አገሮች በቋሚነት ከሚኖሩት ስደተኞች ይልቅ፤ በአፍሪቃ ውስጥ በጊዜያዊነት የሚኖሩት ጥገኞች ከላይ ከተጠቀሱት ችግሮች በቀር በጥቂቱም ቢሆን በቋንቋ፤ በቆዳ ቀለም፤ በባህልና በአመለካከት ስለሚመሳሰሉ፤ እንደ አውሮፓና አሜሪካን አገሮች የዘረኝነትና የማኅበራዊ ግንኙነት ችግሮች አልገጠማቸውም። ከዚህ አኳያ ሲታይ ጥገኛውን በግድ ወደ ትውልድ አገሩ ከመመለስ ይልቅ አሁን በጥገኝነት ከሚኖርበት አገር ሕዝብ ጋር ተቀላቅሎ ሕይወቱን በቋሚነት መምራት እንዲጀምር ማድረግ የሚቻል መሆኑ በብዙ ሰላም ወዳድ አገሮችና የሰብአዊ መብት ጠባቂ ድርጅቶች፤ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና የማኅበራዊ ኑሮ ባለሙያዎች ድጋፍ እያገኘ ነው። ይህን ጉዳይ በሚመለከት የመፍትሔ ሐሳብ ተረቅቆ ለተባበሩት መንግሥታት ምክር ቤት ቀርቦ ተቀባይነት አግኝቷል። መርሐ ግብሩም በሥራ ላይ እንዲውል ኤክስፐርቶች ጥናቱን በየዓመቱ እያደሱትና እያጠናከሩት ይገኛሉ። ኢትዮጵያም ሐሳቡን በመደገፍ ለጥገኞች ጠለላ የሰጡ አገሮች ስምምነቱን በትክክል በሥራ ላይ ካዋሉት፤ በድንበሮች አካባቢ ሰላም እስከሰፈነና ማገኛውም መንግሥት በሌላው አገር የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ እስካልገባ ድረስ ተቃውሞ እንደ ሌላት ገልጻለች። በመርሐ ግብሩ መሠረት ፈቃደኛ የሆኑ ስደተኞችን ተቀብላ ለማቋቋም ፈቃደኝነቷን አሳውቃ ቃሏን በተግባር እየተረገገው መሆኗ በየወቅቱ በሚወጡ የተባበሩት መንግሥታት መግለጫዎች ላይ ተዘግቧል።

እንደ አውሮፓ ዘመን አቆጣጠር በሐምሌ ወር 2002 መግቢያ ላይ፤ በአፍሪቃ አንድነት ድርጅት (አኤዩ) ጽሕፈት ቤት፤ በመሪዎች ትብብር የተቋቋመው የአፍሪቃ ኅብረት (አፍሪቃ ዩኒየን) የአውሮፓን ኅብረት የመስለ ዓላማ ያለው ከሆነ፤ የጉረቤት አገር ስደተኛን ተቀብሎ ከማስተናገድ፤ ከኢኮኖሚ፤ ከድንበር፤ ከማኅበራዊና ቅፖለቲካ አመለካከት ልዩነቶች ነፃ የሆነ የትብብር ተቋም ሆኖ አባል አገሮች ያላቸውን ጥሬ ሀብትና የሠለጠነ የሰው ኃይል በቅንጅት መጠቀም ከቻሉ፤ ከመመጽወት ሊወጡ ይችላሉ የሚል ተስፋ አለ። ይሁን እንጂ የቀድሞ ቅኝ ገዢዎቻቸውንና የፖለቲካ ደጋፊ አገሮችን በአገራቸው የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ እያስገቡ የሚጠቀሙ ከሆነና የእነርሱን የፖለቲካ መሥመር አራማጅ መሆናቸውን ከቀጠሉ፤ ኅብረት አቋቁሞ መኖሩ ስም ያተርፍ እንደሆነ እንጂ ለሕዝቡ ኑሮ ጠቃሚ ውጤት ማስገኘቱ አጠራጣሪ ነው። ሆኖም የአፍሪቃ ኅብረት ከአውሮፓ ኅብረት ልምድ እየቀሰመ በማንኛውም የትብብር ዘርፍ የተነደፈው አብሮ የመሥራትና የማደግ ዓላማ ተግባራዊ መሆን አለመሆኑ ወደፊት የሚታይ ጉዳይ ነው።

« ምንጭ፡ የቀድሞ የሱዳን አገር ጥገኛ የአሁኑ የአሜሪካን አገር ዜጋና ነዋሪ »

የኑሮ መጣጣም መገለጫ

በግብረ ሠናይ ድርጅቶች አማካይነት ዕርዳታ ተለግሰን አሜሪካን አገር ከገባን በኋላ፤ ተገቢውን አቀባበል አድርገው፤ ማንኛውንም ወጭ ሸፍነው፤ ለተወሰነ ጊዜ ስለሚያስተናግዱን፤ ለአገሩና ለባህሉ እንግዳ ከመሆን ሌላ ብዙም እንግልት አልደረሰብንም። በአጭር ጊዜ ውስጥ ከኑሮው ጋር ተጣጥመን፤ የአገሬውን ሕዝብ መስለን ለማደር የሚያዘጋጀን የኑሮ መጣጣም ትምህርት የሚሰጥበት ስፍራ ወስደው ስለ አገሩ አደኗር፤ ስለ እየር ጠባዩ፤ ስለ ሥራ አፈላለግ፤ ስለ ትራንስፖርት አጠቃቀም፤ ስለ መንገድ ማህበር፤ በምንኖርበት አቅራቢያ ሸቀጣሸቀጥ መግዛት ስለምንችልባቸው መደብሮች፤ ስለ ምግብ እዘገጃጀትና ስለ ምድጃ አጠቃቀም፤ ችግር ሲገጥመን ፈጣን ዕርዳታ ስለምናገኝበት መንገድ ከማሳወቃቸውም በላይ በቋንቋ ረገድ መሠረታዊ ትምህርት እንድናገኝ ያደርጉናል። ከዚህም በተጨማሪ አካባቢውን ተላምደን፤ ሥራ ይዘን ራሳችንን እስከምንችል ጊዜ ድረስ ለአየሩ የሚስማማ ልብስና ጫማ ይሰጡናል፤ ያገለገለ የቤት ዕቃ እስገብተው ቤት ኪራይ እየከፈሉ ለአንድ ወር ከደባል ጋር ያኖሩናል፤ በየሣምንቱ የምግብ ራሽን ያቀርቡልናል፤ ለጥቃቅን ወጪ የሚሆን የኪስ ገንዘብ ይሰጡናል፤ የሕክምና ወጭ ይሸፍኑልናል፤ በመጨረሻም ሥራ አስይዘው ዕርዳታቸውን ያቋርጣሉ። ምክር እስፈልጋን ተመልስን ወደ እነርሱ መሄድ ካለብን፤ የተወሰነም ቢሆን ዕርዳታቸውን ከመለገስ ወደ ኋላ አይሉም።

እነኝህ ከላይ የተጠቀሱት የኑሮ መጣጣም መገለጫዎች ለአገሩ እንግዳ ለሰጧ ባዳ ለሆነ ማንኛውም እንግዳ መስጠት የሚገባቸው አስፈላጊ የኑሮ መለማመጃ ስለሆኑ፤ በግል ጥረታችን ወደ አሜሪካን ለመጣኛውም ቢሆን፤ የሚቀበለን ግለሰብ ክላይ የተጠቀሱትን መሠረታዊ ትምህርቶች ቢያንስ ዋና ዋናዎቹን የማስተዋወቅ፤ ማረፊያ ቤት የመስጠት፤ ምግብ የማቅረብ፤ የአካባቢውን መውጫ መግቢያ የማላየትና የመምራት ሕጋዊ ግዴታ ይኖር